BS
191
BRABANT STRIP MAGAZINE

Stripwinkel Adhemar
Kammerstraat 25, 9000 Gent

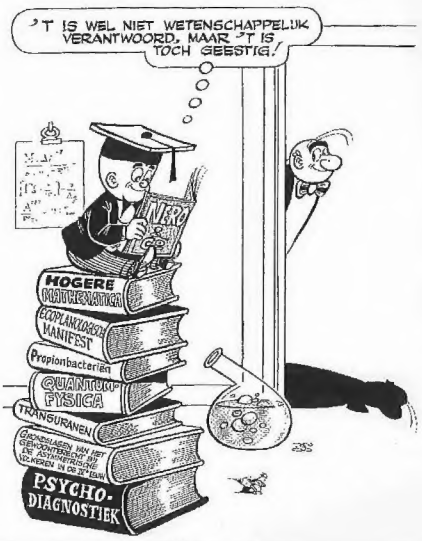

HET BESLOTEN LAND

STRIPS-COMICS-COOL MEDIA

Parijsstraat 16 Leuven
016-225840
info@hbl.be
www.hbl.be

Stripwinkel TISTJEN DOP
www.tistjendop.be

Patersstraat 96 - 2300 Turnhout
0475.379968 - info@tistjendop.be

Ruime keuze in Engelstalige strips:
graphic novels, klassiekers, manga, humor
en underground.

De Striepclub

www.striepclub.be
Regelmatige updates met een stripveiling, promoties, acties, activiteiten, speciale uitgaven, posters en prentkaarten, enkel te verkrijgen in of via De Striepclub.

Schrijf je in op onze wekelijkse nieuwsbrief via info@striepclub.be

De Striep Brugge, Katelijnestraat 42, 8000 Brugge
De Striep Oostende, Paulusstraat 36, 8400 Oostende
De Striep Kortrijk, Budastraat 7, 8500 Kortrijk

STRIPWINKEL WONDERLAND

wonderland productions

Paardsdemerstraat 19
3500 HASSELT
✆ 011/22 82 00

Gilbert Declercq
'50 jaar kunstenaarschap'
STRIPPAKKET
sept. 2012

BS
BRABANT STRIP MAGAZINE

nr 191 (3) van 01/09/2012

Gratis voor leden van Brabant Strip vzw, vereniging van stripliefhebbers van 9 tot 99, en van de Reclamestripclub.
Wordt niet los verkocht.

Bestuur
Joeri Delamane, Etienne Hauwaerts, Yves Kerremans, Jean Smits

Werkgroep
Joppe Broeckhoven, Marnix Cachet, Marc de Lint, Kurt Morissens, Philippe Mouvet, Hendrik Neyts, Jozef Peeters, Roger Philippot, Yves Pieters, Bertrand Van Herp, Johan Van Ransbeeck, Patrick Vranken

Redactie en medewerkers
Jim Bella, Gert Bussens, DannY De LaeT, Léon den Hartog, Jeroen Denters, Willem Gay, Willy Geets, Wouter Goudswaard, Jean-Pierre Legein, Chris Mouton, Antoine Ryckman, Robin Schouten, David Steenhuyse, Marc Van Lint, Ine en Martin van Meenen, Tom Vermeeren

Eindredactie
Kurt Morissens

Layout
Jeroen Denters

Cover: De Rode Ridder
Steven Dupré

Auteursrechten
Overname van artikels of illustraties, zelfs gedeeltelijk, is niet toegelaten zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever. Copyright van afbeeldingen of foto's berust bij de diverse auteurs en uitgeverijen.
Alle Kuifjeafbeeldingen: copyright Hergé/ Moulinsart 2012

Lidgeld
Lidgeld 2012 B & NL: 25 euro
Rest van de wereld: op aanvraag
(B): 001-2980926-95
BIC GEBABEBB
IBAN BE76 0012 9809 2695
(NL): Giro 7616528
(altijd deze naam gebruiken: Brabant Strip vzw)

Verantwoordelijke uitgever
Brabant Strip vzw, Dewandelaerstraat 8, 1930 Nossegem

NIEUW E-MAILADRES
brabant.strip@gmail.com

www.brabantstrip.be

Oplage: 1.600 exemplaren

Dit kan tellen

"Na 81 komt wel 82!", tierde hij. Het groepje vrolijke bengels leek even van slag. Waarom moest hij net vandaag zijn achtjarig zoontje meenemen. Tijdens een vergadering waarin de rangorde der getallen bovenaan de agenda staat, hoort een kleine thuis op moeders schoot te zitten. "Jullie geloven me niet?", pruilde de kleine bolleboos. "Tel dan maar even mee!". Tergend traag begon het piepstemmetje cijfers te spuien. Het vrolijk bengelgehalte daalde tot een ongezien dieptepunt. Toen het kleine rekenwondertje aan tachtig kwam, hield hij even in. Alsof hij twijfelde. Om dan keihard toe te slaan: "80, 81 en 82!". Triomfantelijk keek hij in het rond. Het signaal voor zijn vader om in te grijpen. Hij gaf de jonge Einstein een draai rond de oren, siste hem toe dat hij zijn mond moest houden en sommeerde hem zich te concentreren op zijn Nintendo. Dan richtte hij zich naar de rest van de vrolijke bengels. Een verontschuldigende blik werd door zijn medebengels met goedkeurend geknik onthaald. "Na 81 komt 83!", poneerde hij gesterkt door de goedkeurende blikken.
En zo komt het dat in de Fenix-collectie eerst de nummers 81 en 83 verschijnen. En het 82ste album – dat van *De Vrolijke Bengels* – later zal verschijnen.

Uw Vrolijke Hoofdredacteurbengel,
Kurt

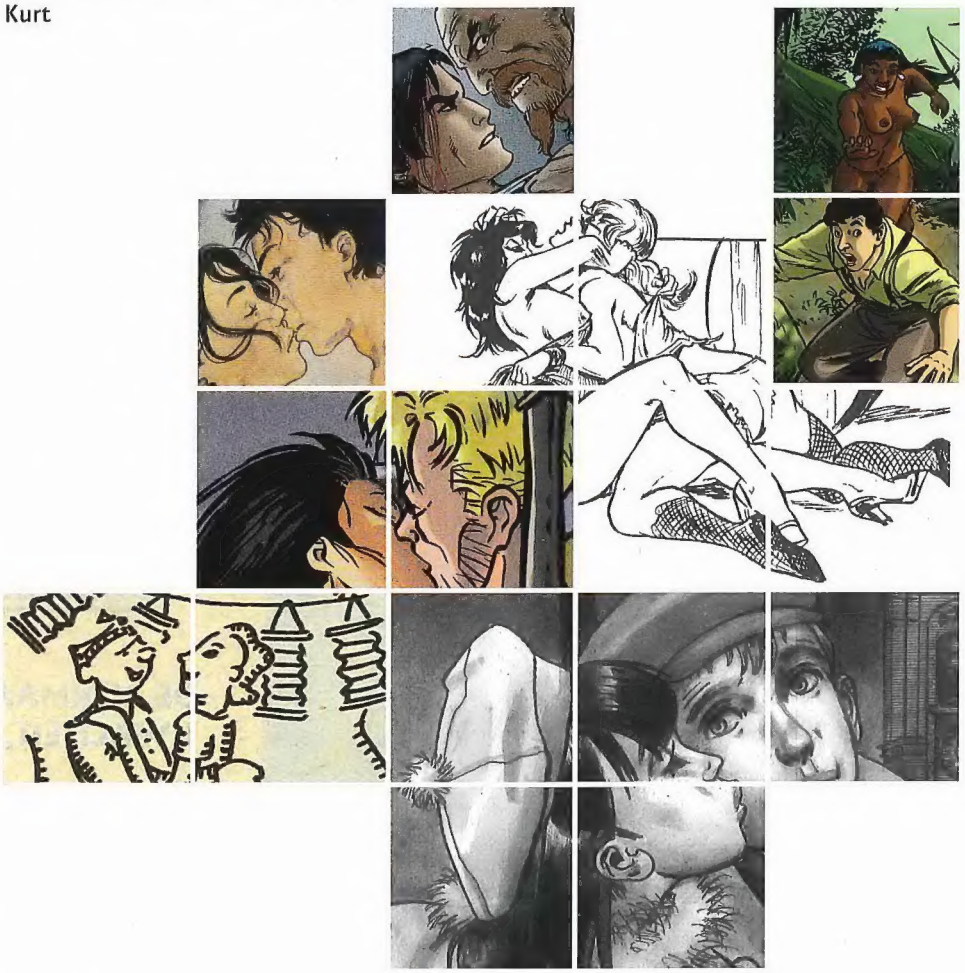

Inhoud

4 Rode Ridder
12 Koffieklets
16 Steven Dupré
25 Acte | Uitgelezen
34 Alcante
39 Twittedoek
42 Benoît Roels
58 Scheepsjournaal
60 Lustige Kapoentjes
61 Marc Sleen
62 Expo
64 Dick Matena
72 BS Nieuws
73 BS Agenda
74 Pink

HOE KAREL JOHNNY WERD BIJ DE KAUWBOYS VAN EL PASO

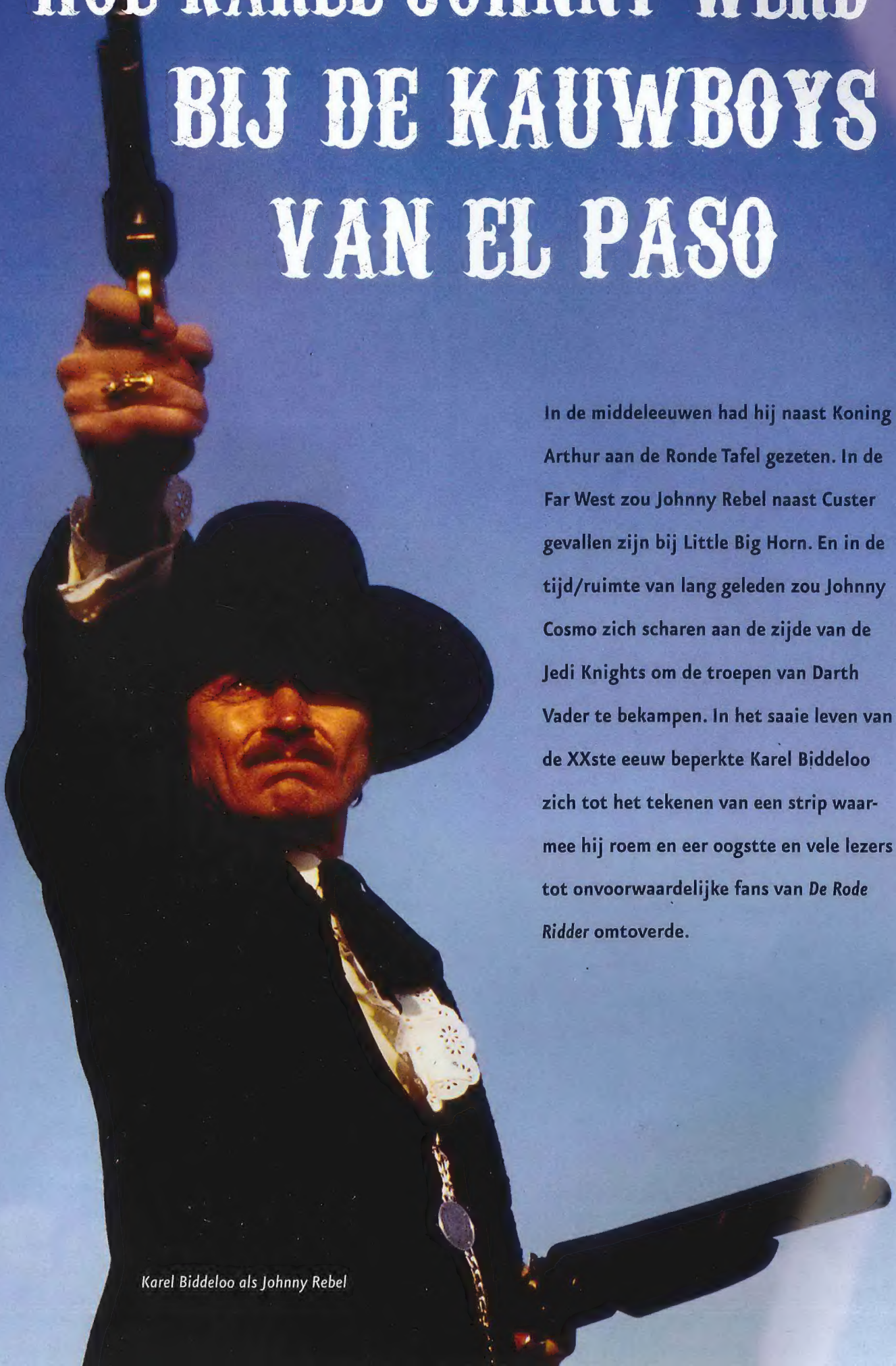

In de middeleeuwen had hij naast Koning Arthur aan de Ronde Tafel gezeten. In de Far West zou Johnny Rebel naast Custer gevallen zijn bij Little Big Horn. En in de tijd/ruimte van lang geleden zou Johnny Cosmo zich scharen aan de zijde van de Jedi Knights om de troepen van Darth Vader te bekampen. In het saaie leven van de XXste eeuw beperkte Karel Biddeloo zich tot het tekenen van een strip waarmee hij roem en eer oogstte en vele lezers tot onvoorwaardelijke fans van *De Rode Ridder* omtoverde.

Karel Biddeloo als Johnny Rebel

Johnny Rebel met Ann Rodriguez

door DannY De LaeT

De westernfilm, meer dan de cowboy- en indianenstrip – *Lucky Luke* in zijn beginperiode, *Red Rider* en later *Jerry Spring* allen in *Robbedoes*, *Chick Bill* in *Ons Volkske*, enkele verhalen van Le Rallic in *Kuifje*, de *Buffalo Bill* van Giffey in *L'Intrépide* en dat was het – de film dus, had iets magisch, zeker voor de naoorlogse generatie die in de jaren vijftig een gouden tijd meemaakte: Gary Cooper, John Wayne, James Stewart, Henry Fonda, Kirk Douglas, Burt Lancaster, Glenn Ford, William Holden en enkele mindere goden zoals John Carradine, Guy Madison en Audie Murphy. En dan die exotisch klinkende titels: *High Noon, Fort Bravo, Vera Cruz, O.K. Corral, The Man from Laramie, Springfield Rifle, Johnny Guitar, Rio Bravo, Rancho Notorious, Ringo Kid*...

Je leerde je Engels in films en comics, wat niet meteen door je leraars op school werd geapprecieerd. Soit.

Einde van de jaren zestig – had het te maken met de ondergang van de Amerikaanse western die plaats ruimde voor vaak slaapverwekkende tv-reeksen als *Bonanza* (populair dat wel, maar inhoudelijk vaak om te kakken) en de opkomst van de veel brutalere, maar ook overdreven zoniet lachwekkende spaghettiwestern? – rezen in Vlaanderen de westerndorpjes als paddenstoelen uit de grond. Ik denk niet alleen in Vlaanderen: je had in de provincie Antwerpen *El Paso*, *Abilene*, *Hole in the wall* en de *Arizona Ranch*, edoch er was ook een dorpje in het Brabantse en mogelijk ook eentje in het verre Wallonië.

Hole in the wall was geen dorpje, enkel een afspanning, ergens tussen de bossen en onmogelijk te bereiken zonder auto. Het was een plek voor de *die hards*; daar wilde men echt leven zoals in het verre westen, the Far West, en daar mocht je niet binnen als je niet was uitgedost als een cowboy.

Het was er leuk zonder meer. Veel boeiender was de westernclub El Paso in Wuustwezel, genoemd naar een stadje in Mexico enkel gescheiden door de Rio Grande.

Dat leek er al meer op. Het was één brede straat met allemaal houten huisjes, sheriff 's office, the jail, postkantoor, bank en general store en zelfs een tipi. Er was ook een galg en ten einde de straat een ruime saloon. El Paso moet zowat in 1969 zijn opgericht, je zag er allemaal cowboys en zelfs enkele redskins rondlopen. Er speelde ook een orkest en er werden typische dansen uitgevoerd, de quadrille, de polka, weet ik veel. Dat trok op zondag veel bezoekers, te meer er door de cowboys shows werden opgevoerd, met duels en een heuse executie waarbij de slechterik werd opgehangen.

Karel Biddeloo was daar één van de helden, die er ook een huisje huurde en er soms overnachtte, wanneer hij een late zaterdag niet meer op zijn benen kon staan.

Daar kende men hem als de zwart geklede, met jabot getooide, en ongeëvenaarde **Johnny Reb** (of **Rebel**); zijn tegenspeler was meestal **Chuck Lambert**, stuntman van beroep en goede vriend, die ook enkele parodische zangnummers op zijn actief (of kerfstok ?) telde.

Daar kende men de striptekenaar niet, alleen de onversaagde pistolero Johnny en van toen af werd het ook voor mij en alle andere vrienden Johnny, enkel en alleen Johnny !!
Ja, in El Paso was het echt gezellig en de shows waren outstanding.
Johnny had me één keer meegenomen en ik was verkocht. Op de Antwerpse Paardenmarkt was er een kledingzaak waar je allerlei

westernattributen kon kopen, dus schafte ik mij een Stetson aan en een holster met imitatiecolt. Veel heb ik dat niet gebruikt en met de shows wilde ik mij niet moeien. Ik weet dat de holster met pistool ooit gediend heeft om een blonde deerne uit het Brusselse te imponeren (met succes). Maar dat was het ook.

De naam Reb of Rebel – alle cowboys droegen daar uiteraard een Engelsklinkende naam – verwees naar de smalende bijnaam die de Noorderlingen aan de Zuiderlingen toekenden tijdens de Civil War (burgeroorlog) die woedde van 1861 tot '65. Hoe smalend ook, voor de Zuiderlingen werd dit een erenaam en – typisch zeker? – ook de cowboys van El Paso stonden allemaal aan de kant van de Zuiderlingen en wee je gebeente indien je blijk gaf van sympathie voor de Noorderlingen. Tar and feathers! Het was allemaal Dixieland en General Lee en *The South will rise again* wat de klok sloeg....

Johnny Rebel was eigenlijk een surrogaat Rode Ridder, zonder maliënkolder noch harnas maar in het zwart gekleed, een beetje afzijdig, niet honderd procent outlaw, niet helemaal bountyhunter; hij was een beetje van dat alles, maar bovenal de Zuiderse gentleman, zo'n beetje als **John Carradine** in *Stage Coach* voor wie zich die figuur uit deze meesterlijke film voor het geestesoog haalt.

Vergeleken bij andere cowboys - want iedereen differentieerde zich door zijn meestal opzichtelijke maar daarom niet van enige slordigheid ontblote (zeg dat wel) kledij – was Johnny een toonbeeld; hij trok aandacht, vaak ALLE aandacht door zijn présence en uitstraling. Het was niet alleen die présence die hem daar geliefd maakte. Johhny was niet zuinig en trakteerde vaak met een 'rondje' en ook dat hielp zijn imago.

Ik denk dat hij daar enkele fijne momenten meemaakte, waar hij kon zijn zoals hij dat wou en de rest van het leven en de wereld letterlijk aan zijn laarzen lapte.

Na die eerste keer nam Johnny me wel vaker mee en toen ik daarover sprak met Willy De Groot die ik nog had leren kennen in de Capitole, toen hij nog werkte voor schurkenbaron G. Heylen, net voor hij fulltime ging werken voor *Story* – wou die dat ook zien en meemaken. Hij was een onverbiddelijke fan van Gary Cooper en Errol Flynn, maar had zeker nooit gedroomd dat hij zelf de rol van een cowboy (en dan nog in Vlaanderen) kon vertolken.

Johnny Rebel was eigenlijk een surrogaat Rode Ridder

Ook voor Willy De Groot werd het een openbaring. Dus gaf ik hem de holster met pistool – te meer het een holster voor rechtshandigen was en ik linkshandig ben – en Willy liet het namaakpistool bewerken – bij die cowboys zaten ook fanatici die een pistool konden ombouwen, vertrekkende van een *allumeurke* – en begon mee te doen met de shows. Van alle aanwezigen was Willy zeker het grootste showbeest. Hij had dat in zijn bloed en het is me altijd een raadsel geweest waarom die man nooit acteur is geworden. Voor hem was El Paso het paradijs waar hij

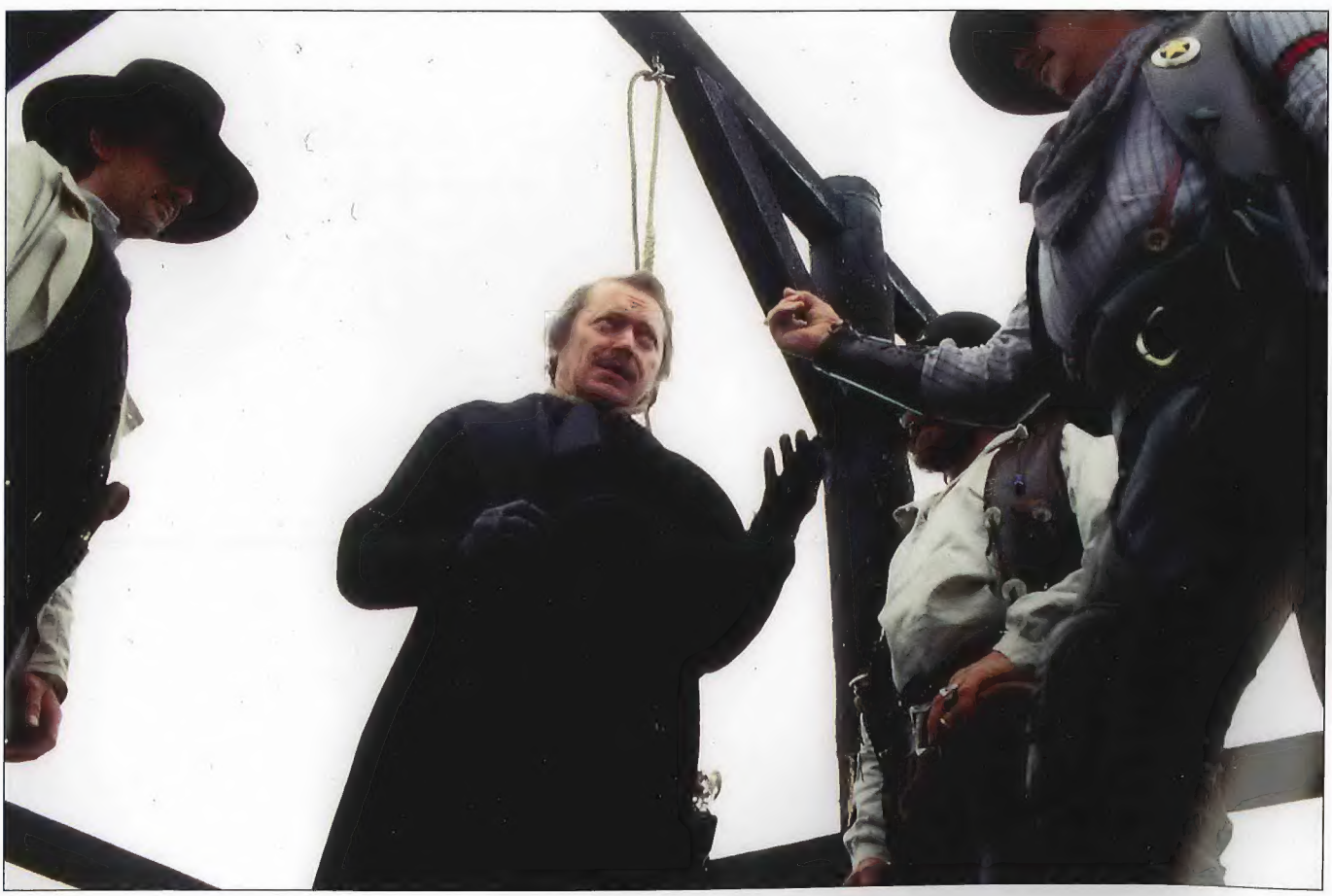

JOHNY
THE KILLER
DAT IS NU AL JAREN DAT WIJ EEN ONDERGESCHIKTE ROL KRIJGEN IN DIT STRIPVERHAAL. IK HEB ER GENOEG VAN !!
BRASSCHAAT PRODUCTIE
3

Johnny Rebel in de P. P. Safari van Nero

alle registers kon opentrekken. Met verve. Vooral wanneer hij werd opgehangen kon hij de beest uithangen en zodanig te keer gaan dat hij, wild gesticulerend, ooit een laars verloor die zoevend over de hoofden van de toeschouwers vloog.

Hij ging daar absoluut in op en droomde ervan een diamontage te maken – een van zijn specialiteiten waren zijn projectieavonden over zijn reizen naar de States – met een soort O.K. Corral gegeven, waarbij hij zijn broer betrok. Bij gebrek aan camera's om er een film van te maken – zijn eeuwige droom – moest het dan maar een diamontage zijn, helaas is dat project nooit voltooid, hoewel er duchtig en driftig foto's werden gemaakt.

Willy was dus een graag geziene gast in El Paso, waar hij week na week met zijn echtgenote; Ann Rodriguez, heentrok, beiden in degelijke outfit uitgedost.

Willy en Ann moesten daarvoor rekenen op de goodwill van Johnny, die voor chauffeur speelde, want El Paso was niet meteen makkelijk bereikbaar met openbaar vervoer. Het was ook geen gezicht om als cowboy uitgedost en bewapend op een bus te stappen.

Voor Johnny was dat aanvankelijk geen probleem, ofschoon hij telkens wel een ruime omweg moest maken om Willy, Ann en mij te komen oppikken. Omdat ik nog andere verplichtingen had op zondag, de enige dag dat ik kon uitslapen, – hoewel dat zelden lukte, ik leefde toen van vier-vijf uur slaap per dag – ging ik minder vaak naar de cowboys. Willy en Ann daarentegen waren verknochte deelnemers.

Had Johnny zelf geen andere verplichtingen, dan bracht hij zijn kudde ook thuis, tot aan de deur. Edoch het gebeurde wel eens dat hij een (galante) afspraak had en hij – zich plots zijn afspraak herinnerend – zijn kudde opjoeg en ijlings in de auto duwde.

MARC LEGENDRE VERSTERKT HET RODE RIDDER-TEAM

"HET ZAL VOORAL PAARDRIJDEN EN VECHTEN WORDEN"

Marc Legendre, de man die Biebel de stripwereld instuurde, is van alle markten thuis. Naast talrijke graphic novels tekenen, waarvan eentje bijna een belangrijke literaire prijs in de wacht kon slepen, boeken schrijven (zonder prentjes, jazeker!) en scenario's aanleveren (o.a. voor Sam) mag Legendre nu het De Rode Ridder-team versterken. Bij Sint Joris! Dat vraagt om een interview!

DOOR KURT MORISSENS

Toen Johan De Smedt van Standaard Uitgeverij de vraag stelde om scenario's te schrijven voor *De Rode Ridder* juichte je dan meteen?

Marc Legendre: Ik ben altijd meteen heel erg enthousiast wanneer ik de kans krijg om iets nieuws te doen. Dat is altijd zo geweest en het gaat niet over. Dus toen Johan me vroeg om scenario's voor de Rode Ridder te schrijven, dacht ik 'Wow!'. Pas veel later komt het besef wat zoiets allemaal inhoudt. Ook dat is nu niet anders. Dat het zo'n 'nieuws' bleek te zijn, heeft daar natuurlijk toe bijgedragen. Ik verwachtte dat ik in alle stilte eens iets voor de Rode Ridder zou kunnen schrijven maar ridder Johan wordt blijkbaar op de voet gevolgd door heel wat mensen. Ik merk dat er Lodewijk fans zijn, Biddeloo adepten en liefhebbers van de Vandersteen periode. Goed doen voor iedereen, ligt dus niet voor de hand maar het is het proberen waard.

Hoe pak je zo'n scenario's aan? Heb je dan meteen een idee in je hoofd waarmee je verder kan?

Meestal heb ik 'een gevoel' en terwijl ik schrijf of teken, zie ik hoe alles zich ontwikkelt. Met de Rode Ridder werkt dat niet omdat hij niet mijn personage is. Heel veel ligt vast en daarmee moet je aan de slag. Dus ga ik inderdaad op zoek naar 'een idee', een verhaal en dat begin ik uit te werken. Maar het kan nog altijd vele kanten uit, natuurlijk. Zo'n personage stuurt zichzelf en het verhaal. Ik kan dat niet goed uitleggen maar je kunt je *characters* niet dwingen. Ze doen hun zin en daar doe je verslag van. Een idee helpt maar je mag je er niet te zeer aan vastklampen.

En ga je een geschiedkundig correct scenario aanleveren of vertrek je eerder van ridderlijk geromantiseerde verhalen?
Ik heb niet het gevoel dat de Rode Ridder vaak geschiedkundig correcte avonturen beleeft. Die man draaft in zo'n vier eeuwen tegelijk rond, als het er niet meer zijn. Het lijken me tot nu veelal ridderlijk geromantiseerde verhalen en ik zie geen reden om het anders te doen. Martin Lodewijk zorgt in de kaderstukjes af en toe voor een lerend moment en dat kan wel maar het mag niet overheersen. Dat is trouwens mijn opdracht: vaart in de reeks houden. 't Zal dus vooral paardrijden en vechten worden. (*lacht*)

Is er of gaat er overlegd worden met Claus Scholz en Martin Lodewijk?
Op voorhand kun je niet meer doen dan enkele afspraken maken. Martin wou graag enkele figuren voor zichzelf houden en ook Horst wou hij graag als zijn speelterrein. Da's geen enkel probleem. Hij kent zijn *characters* beter dan wie ook dus daar kun je maar beter afblijven. En ik houd van het beeld van een dolende ridder die onderweg veel meemaakt. Dus na z'n zwerftochten bij mij, mag hij rusten op Horst bij Martin. Al mag je er van uitgaan dat er ook op Horst weinig tijd voor rusten zal zijn.

Ik ben vooral fan van de vroegere Rode Ridder

In hoeverre ken jij *De Rode Ridder*-albums?
Mijn jongste broer en ik lazen de Rode Ridder als kind al, knipten de afleveringen uit de krant uit en kleefden die in een schriftje. Later kochten we de albums, maar op een bepaald ogenblik ben ik met het verzamelen gestopt. Ik heb onlangs de laatste 25 albums met plezier herlezen. Wat Claus en Martin gedaan hebben, kan niet genoeg bewierookt worden. Maar ik ben vooral fan van de vroegere Rode Ridder, die van *De Vuurgeest*, *Baloch de reus*, *Hugon de hofnar*, *Het veenspook*, *De galmende kinkhoorns*, etc..
Hopelijk is het geen vereiste om de albums uit het hoofd te kennen, stel je voor. Je mag evenwel geen fouten maken en de ridder heeft een verleden waarmee je rekening dient te houden. Zelf zou ik nooit een mistbank gebruiken om snel ergens te geraken en een vliegende Merlijn is ook niet mijn ding maar daar zit je als scenarist mee opgescheept. Ik kan Johan niet laten zeggen dat hij ergens niet op tijd geraakt want dan roepen de lezers: 'Waarom niet? Hij kan toch met Merlijn een mistbank in rijden?' Als je die dingen niet ziet zitten, moet je ze ontwijken. Da's dansen op een slappe koord. Maar achter de Rode Ridder zit gelukkig een erg bekwaam team dat z'n sporen verdiend heeft en die mensen houden alles nauwlettend in de gaten. De kans dat iemand zwaar uit de bocht gaat, is niet erg groot.

Het personage was oorspronkelijk in het leven geroepen door Leopold Vermeiren. Kan daar een bron van inspiratie liggen?
Ja, we lazen de boeken van Leopold Vermeiren en nadien begonnen we de strips te lezen en te verzamelen. We zijn dus al héél lang fan. Natuurlijk zullen die boeken me rechtstreeks of onrechtstreeks inspireren zoals alles een bron van inspiratie kan zijn. Ik kan vanmiddag ergens een hapje gaan eten of straks een cd opleggen en een idee krijgen voor een verhaal. Maar ik ga nu niet plots ridderverhalen (her)lezen, ridderfilms bekijken of middeleeuwse burchten bezoeken. Biddeloo vertelde me trouwens eens dat hij ongelooflijk veel inspiratie voor de Rode Ridder haalde uit z'n cowboy spelen.

Heb jij Karel Biddeloo eigenlijk goed gekend?
Ik heb hem enkele keren ontmoet toen ik voor het *Suske & Wiske weekblad* werkte. Hij wou de Rode Ridder graag in het blad maar die dingen werden door Dirk Willemse beslist. Dus zaten wij vooral heel lang te kletsen over alles en nog wat. Mijn zeilreizen, zijn Far-West belevenissen, zulke dingen. Een heel aimabel man die erg bevlogen kon vertellen over de dingen die hem bezig hielden. Hij had een eigen kijk op de reeks en niet iedereen was het met hem eens. Maar omdat hij ademde wat hij deed, dwong hij veel respect af.

Tussen de lancering van jou als *Rode Ridder*-scenarist en de uiteindelijke verschijning van 'jouw' eerste album ligt ongeveer een jaar. Is dat niet vervelend? Je krijgt niet meteen de kans om te laten zien wat je van plan bent met de Rode Ridder...
Ik ben geen schoolvoorbeeld van geduld. Als Jan (Bosschaert) zegt dat hij weer eens zin heeft om aan *Sam* te werken, kom ik 's middags al met een synopsis en twee scenario's aanzetten. Hij denkt in jaren en ik in uren. (*lacht*) Dus ik vind het inderdaad niet zo leuk dat er een week nadat ik het scenario heb ingeleverd, geen album in de winkels ligt maar daar heb ik ondertussen mee leren leven. Trouwens, mijn opdracht is niet om de reeks een andere kant uit te sturen. Ik kan accenten aanbrengen, de boel een beetje opschuiven, maar ik kan niet net doen alsof ik van nul begin. Ik heb trouwens erg veel respect voor wat mijn voorgangers gedaan hebben, dat moet niet zomaar overboord.

Hoe zenuwachtig zal je zijn als het eerste *De Rode Ridder*-album zal verschijnen waarvan jij het scenario hebt geschreven?
Natuurlijk kijk ik uit naar de reactie van de lezers maar je mag dat niet overdrijven, heb ik geleerd. Toen ik nog *Biebel*stroken maakte, kwam ik 's morgens iemand tegen die zei dat de restaurantmoppen de beste waren, 's middags sprak ik iemand op de uitgeverij die zei dat ik met de restaurantmoppen moest stoppen en enkel nog sportgrappen moest leveren want die waren de max en 's avonds zei weer een ander dat ik absoluut geen sportmoppen met Biebel moest maken maar me op Reggie en de grieten moest concentreren. Als ik de raad van die mensen een beetje had opgevolgd, tekende ik dus niks meer. We gaan zien wat het met de Rode Ridder wordt. Ik begin er met veel plezier aan maar misschien werkt het niet. Dan heb ik het in elk geval geprobeerd. Dat ik de kans krijg, vind ik geweldig.

Wie is je favoriete personage uit *De Rode Ridder*?
Johan zelf. Meestal zijn titelhelden kleurloze figuren en stelen de nevencharacters de show maar bij de Rode Ridder is dat niet zo. Ik vind 'm behoorlijk complex. Vroeger gedroeg hij zich als een echte ridder die een gevecht liefst uit de weg ging maar tegenwoordig geeft hij er eerst een paar flinke meppen op en stelt dan pas vragen. Die mens is een bron van vermaak.

En je favoriete De Rode Ridder-album is?
Haha, onmogelijk om uit de stapel verschenen albums een keuze te maken. In elke periode zitten wel enkele toppers, vind ik maar je kan ze onmogelijk naast mekaar leggen. Een Biddeloo naast een Lodewijk? Niet te doen. Maar algemeen, heb ik een voorkeur voor 'de vroege Rode Ridder' . Ik hou erg van de sfeer in die albums, de rol van het bijgeloof, de angst die er bij de mensen diep in zat, de zwarte magie, de hebzucht... Als ik op straffe van dood zou moeten kiezen, misschien *De Vuurgeest*? Mijn broer en ik zijn een half jaar doodsbang geweest omdat we dachten dat er zo iemand in ons huis zat. Het is zoals bij Jommeke, de Koningin van Onderland is misschien niet de beste uit de reeks, maar omdat je er zo van onder-steboven was, blijft dat toch je favoriet.

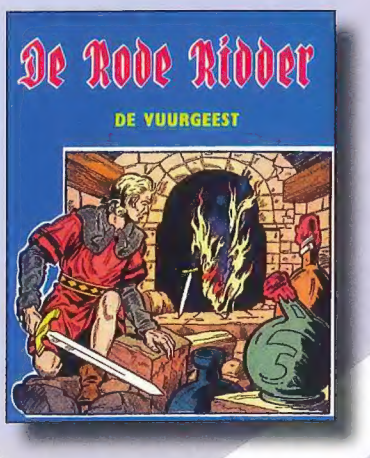

Heb je een favoriete slechterik?
Modred, zonder enige twijfel. Maar met Hojan (uit de Spiegeldemon), is ook nog veel te doen. Al zal Claus dat zelf wel willen uitwerken, vermoed ik. Ik hou niet van figuren zoals Bahaal of Demoniah die ondanks hun naam en faam uiteindelijk toch het onderspit delven. Ze gedragen zich als goden maar gaan roemloos ten onder. De Modred uit de eerste verhalen, is veel menselijker waardoor het geloofwaardiger wordt dat hij z'n eigen ondergang veroorzaakt (zie *Het rijk van Enid*, bv).

Mooie jonkvrouwen lopen er ook genoeg rond. Heb je daar een favoriet in zitten?
Heb ik niet. Natuurlijk droomden wij weg bij Guinevere maar die behoorde de koning toe. De Zwarte Wolvin vond ik ook iets hebben, een vrouw aan het hoofd van een groep wolven, dat sprak tot de verbeelding. Maar eigenlijk hielden wij er als kind niet van dat Johan één uitverkorene zou hebben. Ik weet welke gevoelens hij voor Galaxa koestert en Indigo Magiste doet tegenwoordig ook haar best maar ze zijn niet mijn type. De Rode Ridder moet in elk dorp verliefd kunnen worden. Een vast lief, dat betekent last. Al heb ik inmiddels de voordelen van een vast lief ontdekt, voor de Rode Ridder blijf ik bij onze jeugdige overtuiging.

Karel Biddeloo met Willy Vandersteen

Een keertje heeft hij Willy en Ann afgezet, begin van de Turnhoutsebaan, en aan hun lot overgelaten. Willy en Ann dus uitgedost, sakkerend en Johnny vermaledijdend door de straat lopend... Johnny had soms van die *loeten*, maar ja, wanneer het schone vrouwvolk lonkte...

Johnny hield van verandering, wou wel eens zijn horizon verruimen en keek altijd uit naar nieuwe uitdagingen. Toen hij het een beetje bekeken had bij El Paso stapte hij over naar de *Arizonaranch* (te Halle), waar de eigenaar en uitbater Hoss genoemd werd, omdat hij een (heel klein) beetje leek op de eponieme acteur van de Pondorosaranch uit Bonanza.

De Arizonaranch was een afspanning zonder meer, het interieur was heel mooi en er lag een ruime wei voor. Daar hebben de cowboys dan hun shows opgevoerd, want toen Johhny El Paso verliet volgde zowat de hele bende.

Hoss had het voornemen, nu er shows werden opgevoerd, om zijn café te omringen met nog meer Far West-attributen, maar zover is het nooit gekomen en na een tijdje keerde de hele bende terug naar El Paso, al zat de klad er in.

Na zijn huwelijk ging Johnny nog maar ééns per maand naar El Paso, tot de dag dat hij ongelukkigerwijze bij een schot kruit in de ogen kreeg en daar lange tijd voor verzorgd werd. Hij leed gezichtverlies aan één oog en dat merkte men in zijn strips, omdat het tekenen wat moeizamer werd.

Bovendien lonkten toen andere interessegebieden - het kasteel van Horst en de Ridders van Pynnock, de Ridderhoeve te Schoten – zodat El Paso veel van haar aantrekkingskracht verloor.

Daar bleven nog alleen de *die hards* over, die geen ander uitzicht hadden. En langzaam maar zeker doofde de westernfilm uit en begonnen de westerncafés weg te kwijnen.
In december 2005 werd de Arizona Ranch gesloten en in de loop van 2006 heropend als De Stroopop, maar er knallen geen schoten meer en er worden geen shows meer opgevoerd.

In 2008 werd ook Centennial City, een cowboydorp in Olmen gesloten; enkel de saloon mocht blijven bestaan.

Johnny was een gezonde kerel, met gezonde interesse voor vrouwelijk schoon

Een jaar later moest ook El Paso plat, want onvergund in agrarische zone gelegen. Daar werd drie jaar eerder de as van sheriff Gène, bekend als Old John Sherman – ook een goede vriend van Johnny – op het plaatselijk kerkhofje uitgestrooid.

Merkwaardig, maar in de vele verontwaardigde artikels die toen in de pers verschenen, repten de laatste inwoners van El Paso met geen woord over de illustere cowboys die hun dorp beroemd maakten, geen Johnny Rebel, geen Chuck, geen Willy...

In El Paso is overigens ooit een episode van de TV- serie *Commissaris Roos* opgenomen. Commissaris Roos, met Ward De Ravet in de hoofdrol, was een miskleun van VTM, een vroege poging om een misdaadreeks op te starten naar een idee van Bert Ruys, de man die zovele jeugdseries voor de toenmalige BRT had geregisseerd. Toen Ruys zich wagen wou aan een meer volwassen serie kreeg hij een njet te horen en stapte verbolgen naar VTM, die hem zijn gang liet gaan.

Aie! Bert was de vriendelijkheid zelve en een geroutineerd regisseur, maar voor een volwassen reeks had hij geen talent. De eerste serie was een miskleun en het is een mirakel dat er zelfs een tweede reeks van werd opgenomen.

Om de kijkcijfers toch maar op te krikken, staken Ruys en producent Rombouts er nogal wat vrouwelijk bloot in. Het kwam nogal belachelijk over, als snoepjes voor twee ouwe geile bokken die een groen en bloot blaadje lusten, met een air van 'kijk eens wat wij allemaal durven'!

Zo is Hilde Van Mieghem daar textielloos in gaan opdraven en in die episode opgenomen in El Paso worden enkele naakte deernen aan hun polsen opgehangen. Het maakte allemaal weinig indruk en het viel insiders op hoe erbarmelijk men dit fantastisch decor heeft benut, of beter gezegd niet benut.

El Paso heeft nochtans glorierijke momenten gekend, toen in december 1975 de infame baron Heylen, van het vermaledijde Rex-concern, Sergio Leone strikte om de (Belgische) première bij te wonen, van *My name is Nobody* (met Terence Hill) in de inmiddels ter ziele gegane cinema Rex, aan de De Keyserlei. De Italiaanse grootmeester kwam danig onder de indruk toen hij werd verwelkomd door het orkest The bunch of El Paso samen met een bunch schietende cowboys.

Foto bij het artikel in Panorama. Derde van links: Willy De Groot

ESCAPE
A QUIET EVENING SO FAR, PARDNER!
DAMN! THE SHERIFF AND HIS MEN... BLOCKING THE WAY OUT... I'M DONE FOR, UNLESS...
LEMME LOOK AT YOU, HONEY! WELL, YOU CERTAINLY DON'T LOOK LIKE A COW TO ME!
WHAT? A COW! WHO SAID SO MISTER? I'D LIKE TO KNOW!
WELL... THAT BLONDE GIRL OVER THERE BY THE BAR! SEE HER?
YEOOW!
LET GO!
IT'S A SAVAGE BATTLE...
...BUT BOTH GIRLS ARE NEARLY EXHAUSTED!

Uittreksel uit The Escape, korte strip van 5 pagina's door JOREB

Johnny was een gezonde kerel, met gezonde interesse voor vrouwelijk schoon. Hij bezat – zoals elke normale man onder wie ik ook *dendeze* reken – een collectie pornografie, boeken, tijdschriften, afbeeldingen en strips. Amper getrouwd moest dat allemaal weg van mevrouw Biddeloo. Dus heeft Johnny dat maar weggegooid en/of verdeeld onder zijn vrienden.

Ik kreeg daar mijn deel van en zo vernam ik dat Johnny in de jaren zeventig in briefwisseling kwam met uitgever J.B. Rund, die hem het werk leerde kennen van Gene Bilbrew (+ 1974) en vooral van de SM en bondage geobsedeerde tekenaar Eric Stanton (1926-1999). Met Stanton had Karel een goed contact dat resulteerde in enkele soortgelijke strips die je enkel via correspondentie kon bemachtigen.

Een typisch voorbeeld daarvan, waarin we één van Johnny's grote fantasmen terugvinden, namelijk vechtende vrouwen in weinig aan verbeelding latende houdingen, kunt u lezen in *Johnny en ik. Herinneringen aan Karel Biddeloo*. Duivelse Johnny! Ei zo na had hij dat nog verborgen gehouden ook!

Nog een glorieus moment was het artikel op 23 oktober 1981 verschenen, in het destijds zo geprezen weekblad, *Panorama*, over '*de bloedige schietpartij van de O.K. Coral herleeft in Vlaanderen*', liefst over drie pagina's gespreid en met een mooie full page-foto, waarop Johhny en Willy in volle ornaat stonden afgebeeld. Tja, de *times they are a-changin'*.

Blijkbaar wordt El Paso voorlopig gerust gelaten. Sedert 2009 worden er nog huwelijks- en kinderfeestjes ingericht. Op zaterdag 5 juni 2010 traden Johan Smeulders en Christina Van Aerde, in gepaste kledij (Johan in uniform van de zuiderlingen !), daar in het huwelijk.

El Paso leeft dus nog een beetje. Bezoekers weten het niet, maar ik denk dat de geest van Johnny Rebel daar nog als een droge woestijnwind waait ...en waakt...

Johnny en ik. Herinneringen aan Karel Biddeloo, DannY De LaeT, VPOB Antwerpen, 2012, 62 blz, zwart-wit, geniet, waarin opgenomen The Escape door JOREB. Geïnteresseerden kunnen mailen naar brabant.strip@gmail.com

BS KOFFIEKLETS

"Als je alles zelf schrijft en tekent, ben je als auteur gelukkiger."

INTERVIEW STEVEN DUPRÉ

blz. 16

Op het afgelopen evenement Comic-Con International in San Diego heeft de Britse band **Coldplay** een zesdelige comicreeks aangekondigd die het verhaal achter hun laatste plaat *Mylo Xyloto* moet vertellen. Coldplay zelf schreef de rode draad ervan samen met schrijver en regisseur Mark Osborne terwijl de minireeks wordt uitgegeven door de Bongo Comics Group van Matt Groening, de geestelijke vader van *The Simpsons*.

De Vlaamse beeldhouwer **Peter Rogiers** heeft een strip gemaakt. *The Hunger: Snowman vs Squid* is een Engelstalige comic die refereert naar tv-soaps, het superheldengenre en zijn sculpturen. Op 9 augustus werd het boek voorgesteld in Antwerpen.

Knack/ Focus Le Vif reikte voor de derde keer de **Strip Award** uit. De grote winnaar is Judey, wiens inzending vernoemd werd naar *Beautiful Freak*, het album van Eels. Sander VDV haalde met zijn strip *Op Poten* de meeste online stemmen binnen, en won bijgevolg de publieksprijs. Eervolle vermeldingen waren er voor het duo Emilia Tillberg en Sylvain Daï met *De Dromen van Adam* en voor Shamisa Debroey met *Cyberius Mactans*.

DE KIEKEBOES OP BIERVILTJES

Ter gelegenheid van de 35ste verjaardag van *De Kiekeboes* werd voor dit feestjaar 2012, waarin Turnhout culturele hoofdstad van Vlaanderen is, met Merho de auteur van de beste verkopende stripreeks van Vlaanderen als stadstekenaar in huis gehaald. Merho ontwierp een set van zes bierviltjes waarin de Kiekeboes Turnhout bezoeken. Elk ontwerp toont een personage uit de strip in een typisch Turnhoutse omgeving. De kaartjes worden telkens gedrukt op 12.500 exemplaren. In juli verdeelt uitgeverij Corsendonck een eerste set bierviltjes. Het laatste ontwerp gaat in december de deur uit. Het jaar van Merho als Turnhouts stadstekenaar wordt afgerond met een tentoonstelling in het Nationaal Museum van de Speelkaart. (Foto: copyright Erwin De Wachter/SU)

MUZIKALE EPPO

Eppo 14, dat op 12 juli verscheen, werd een wel heel speciaal nummer. Het kreeg namelijk een eigen soundtrack mee. De *Eppo*-stripmakers hebben toepasselijke muziek uitgezocht om tijdens het lezen van hun strips naar te luisteren. Het is voor de eerste keer dat een striptijdschrift een eigen soundtrack heeft gekregen. De muziek is te beluisteren door middel van de Layars waarmee de *Eppo*-pagina's zijn uitgerust. *Storm*, *Elsje* en *Lucky Luke* zijn bijvoorbeeld aan muziek van onder andere Frank Zappa, Dolly Parton, Ralph van Manen en Willeke Alberti. Ook werden er composities zelf gespeeld zoals *Walking the Dog* door Uco Egmond.

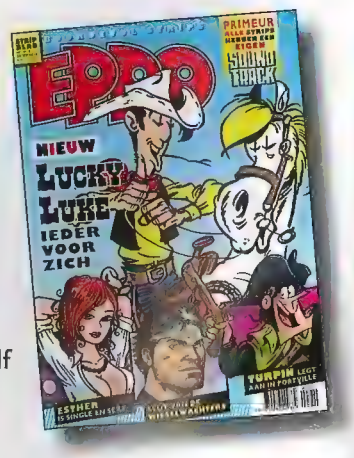

BEELDSCHONE ESTHER VERKEST

Esther Verkest van de Vlaamse stripauteur Kim Duchateau is nu ook in 3D verkrijgbaar. Jiver heeft de mooie stripjuffrouw, die vorig jaar haar 10-jarige bestaan mocht vieren, in een beeldje gegoten naar een ontwerp van Kim zelve in opdracht van de heren en dames van *'t Mannekesblad vzw*. Het beeldje is 20cm hoog en tot in de details afgewerkt volledig in kleur. Het is vergezeld van een speciaal album, strikt gelimiteerd op 250 exemplaren genummerd en gesigneerd.

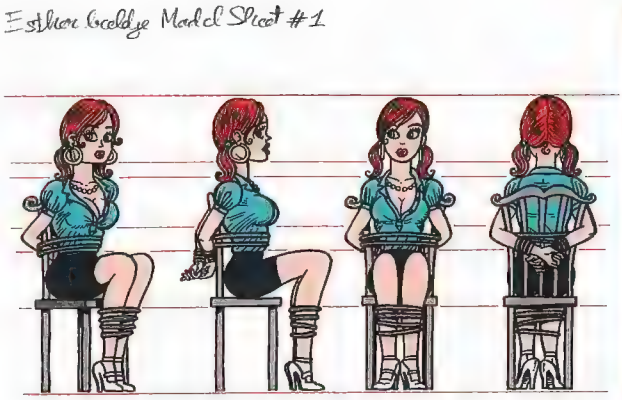

Info:
Uitgeverij 't Mannekesblad
Tallaart 40, 2500 Lier
Kostprijs: 199€
Bestellen kan: via werner@vzwtmannekesblad.be of peter@vzwtmannekesblad.be of telefonisch op +32(0)3/290.88.91 of +32(0)477 17.91.81

BIEBEL COMEBACK!

Marc Legendres *Biebel* maakt een kleine comeback. In 2013 viert de kaalhoofdige stripheld van de Vlaamse stripauteur zijn dertigste verjaardag. Reden genoeg voor de Nederlandse (!) stripuitgeverij Strip 2000 om een jubileumuitgave in de winkelrekken te gooien. "Het gaat om materiaal dat nooit eerder in een regulier album verscheen, zijnde kortverhalen die ik maakte voor het *Suske en Wiske Weekblad*", vertelt Legendre in *De Morgen*. "De bundeling daarvan wordt de jubileumuitgave. Daarna volgen de andere albums, zijnde een reeks in oblongformaat met alle heruitgaven van alle stroken die eerder bij Standaard Uitgeverij verschenen in *De Draagbare Biebel*-reeks. Dat zijn er in totaal een stuk of 2.000, dus we hebben materiaal voor enkele delen." Die heruitgaven zouden voor het eerst in kleur verschijnen.

In Wilrijk op De Kern, ter hoogte van het cultuurcentrum, werd de eerste **stripmuur** in het district ingehuldigd. De stripmuur werd ontworpen door Marcel Rouffa en Joey Potargent en bestaat uit vier grote langwerpige tekeningen. Sommige bevatten typische strip-onomatopeeën, zoals tekstballonnen en stripgeluiden. Andere tonen typisch Wilrijkse uitzichten zoals de Bist en het kasteel Steytelinck.

In 2012 viert Nederland 400 jaar handels- en diplomatieke betrekkingen met Turkije. In de Centrale Bibliotheek van Den Haag is daarom de hele maand oktober 2012 de expositie **'Turkartoon'** te zien.

Begin juli organiseerde het bekende veilinghuis **Sotheby's** voor het eerst een complete stripveiling in Parijs. De hoofdbrok was een tekening in Chinese inkt uit 1944 van de hand van Hergé. Het werd echter niet verkocht! Deze veiling was een echte première voor Sotheby's en bracht uiteindelijk 650.000 euro op.

Antoine Gallimard sluit na het verwerven van Flammarion niet uit om in deze crisistijd Casterman af te stoten. In *Les Echos* van 6 juli jl. legt Gallimard uit wat zijn saneringspolitiek zal zijn na de recente verwerving van Flammarion. Hij kon deze groep die o.a. Casterman, Jungle en Fluide Glacial bezit onlangs afkopen van de Italiaanse groep RCS Mediagroup. Het stripgedeelte lijkt niet echt de voorkeur van de baas van Gallimard weg te dragen. Hij heeft immers verklaard dat Casterman wel een mooi juweel op zijn kroon is maar dat hij niet uitsluit dat in deze tijd van financiële crisis dit pareltje zou kunnen verkocht worden indien nodig... Wordt (zeker) vervolgd!

Tentoonstelling en bladwijzers voor 15de verjaardag vzw Arcadia

Het lijkt wel gisteren dat vzw Arcadia, blinkend van trots, haar jubileumboek ter gelegenheid van een decennium strips uitgeven aan de wereld voorstelde. De tijd staat echter niet stil en 5 jaar later steekt de Beerzelse uitgeverij opnieuw de (feest)neus aan het raam.
Om haar 15de levensjaar gepast in de verf te zetten pakt vzw Arcadia vanaf 29 september tot en met 14 oktober 2012 uit met een heuse tentoonstelling: *Strips, strips en nog meer strips...* Een vlag die de Arcadia-lading al 15 jaar lang uitstekend dekt!
Cultuurcentrum Zwaneberg in Heist-op-den-Berg voorziet hiervoor de nodige ruimte en zet ook nog eens een aantal activiteiten op poten die de 15de verjaardag van Arcadia nog meer glans geeft!
Zo vindt er op zaterdag 6 oktober 2012 van 14u tot 17u in de exporuimte van CC Zwaneberg een signeersessie plaats van Arcadia-auteurs Hachel, Malik en Jamar en geeft *De Morgen*-stripjournalist Geert De Weyer op dinsdag 9 oktober 2012 om 19u30 een lezing over 'De nieuwe generatie' in de polyvalente ruimte van de Heistse bibliotheek. Last but not least, tekent grootmeester Jan Bosschaert present op zondag 14 oktober 2012 van 15u tot 17u in de exporuimte van CC Zwaneberg én dat voor een unieke sessie 'Kunst, koffie en koeken'!
Vzw Arcadia grijpt temidden al het feestgedruis evenwel ook terug naar een beproefd recept. De alom geprezen bladwijzer,

zoals de stripfanaat die in de beginjaren kon terugvinden bij de uitgaven in de kleinere formaatreeks, heeft in 2012 opnieuw haar intrede gedaan én is in elk van de 4 uitgaven van 2012 terug te vinden. Zowel Hachel, Azara, Servais als Jamar hebben alvast hun beste beentje voorgezet en laten zo de 15 verjaardagskaarsjes op de Arcadia-taart nog wat harder opflakkeren!
De namen van de tekenaars die in 2012 de dienst uitmaken bij vzw Arcadia zijn u reeds bekend. Hachel is intussen een oude bekende en liet in maart duivel-doet-al Benjamin opnieuw op de lezer los. 'Van alle markten thuis' was reeds het derde album dat van *Benjamin* bij Arcadia verscheen.
In mei was het lachen geblazen. Taka Takata, een bijziende soldaat met pacifistische neigingen, was toen aan zet. In *Taka Takata ziet ze vliegen* bindt de kleine antiheld ondermeer de strijd aan tegen zijn eeuwige rivaal Gouden Kaak, trekt hij zijn stoutste schoenen aan om als eerste aardling een voet op Mars te zetten en neemt hij het met de eerbiedwaardige Lama Tar-Tang-Poing op tegen een stel ontsnapte gevangenen.
De zomer van 2012 wordt zonder twijfel broeierig heet. De sensuele tekeningen van Jean-Claude Servais hebben daar alles mee te maken. In *FANTASTISCHE VERHALEN - DE ENGEL GAB-RHYEL* bundelt Arcadia enkele kortverhalen uit de jaren '70 die nooit eerder in het Nederlands in album verschenen

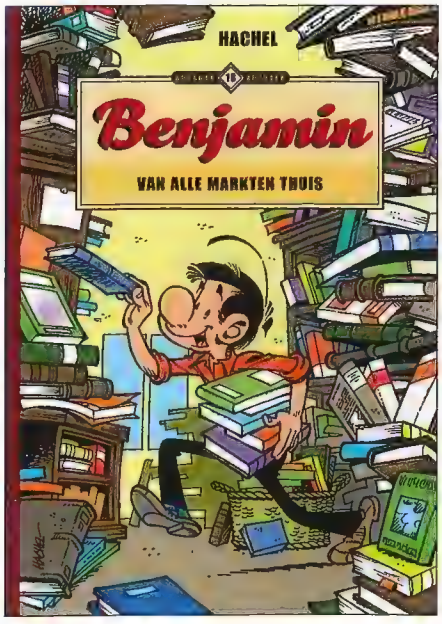

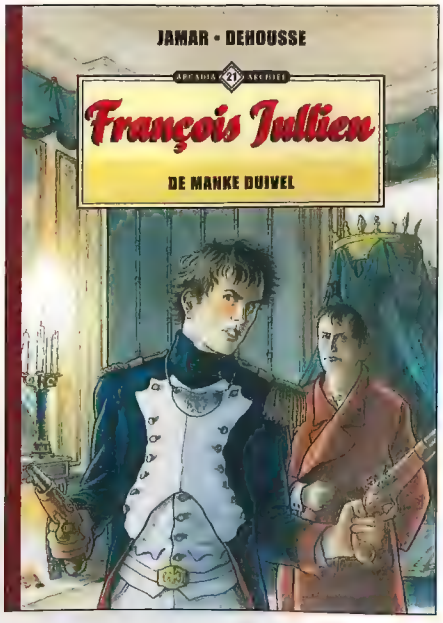

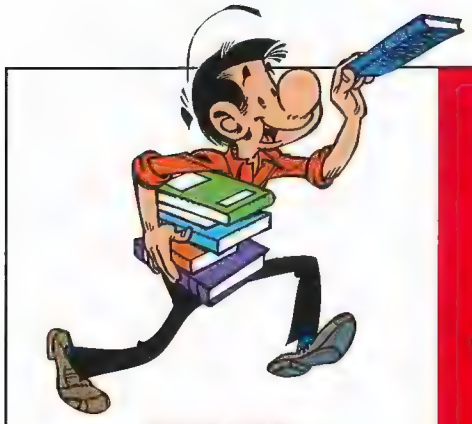

WIN EEN ARCADIA-PAKKET

15 jaar VZW ARCADIA

Als de sympathieke jongens van Arcadia feest vieren, betrekken ze daar graag iedereen bij. Ook de lezers van Brabant Strip Magazine dus. De jarige uitgeverij schenkt ons een pakket van 5 albums van de uitgaven 2012. En die vijf albums die mogen wij gewoon aan een van onze vele lezers geven. Zomaar. Omdat het feest is. Even verduidelijken het gaat hier om volgende albums: Benjamin – *Van alle markten thuis* (gewone editie), Taka Takata – *Taka Takata ziet ze vliegen* (gewone editie), *Fantastische Verhalen – De engel Gab-Rhyel* (gewone editie), François Jullien – *De manke duivel* (gewone editie) en Taka Takata – *Taka Takata ziet ze vliegen* (luxe editie).
Wat moet u doen om dit superdeluxe pakket te kunnen winnen? Wel u stuurt een mail naar brabant.strip@gmail.com met als onderwerp 'Arcadia-wedstrijd' en zet in die mail uw naam en adres én het antwoord op volgende vraag:
Op welke stripreeks was u 15 jaar geleden verzot?
Een onschuldige hand zal de perfecte winnaar aanduiden.

TOCH NEGEN DELEN VOOR MAGASIN GÉNÉRAL

Volgend bericht van onze medewerkers Tom Vermeeren en Gert Bussens mag toch wel goed nieuws genoemd worden!
"We hadden deze week contact met Jean-Louis Tripp. Hij wist ons te vertellen dat *Magasin Général* dan toch niet zal eindigen met een dik, afsluitend achtste deel. Er komt nog een negende album. Normaal zou het achtste album een veel dikker album worden. Maar Casterman vond dat de kostprijs te hoog zou oplopen en daarenboven vond de uitgever het ook jammer dat er dit jaar dan geen nieuw album van *Magasin Général* in de rekken zou liggen. Daarom werd ervoor gekozen om het slot toch over twee delen uit te spreiden. Het achtste album komt dus (zoals altijd) in de maand november uit in het Frans *(in december in vertaling als hardcover en in januari als softcover)* en zal zestig pagina's tellen. Het negende en allerlaatste album zal dan toch nog dikker zijn, een honderdtal pagina's, en zal in het eerste semester van 2013 verschijnen."

Koffieklets kwam tot stand met de hulp van Willem Gay, Gert Bussens, Tom Vermeeren, Antoine Ryckman, Kurt Morissens en David Steenhuyse.

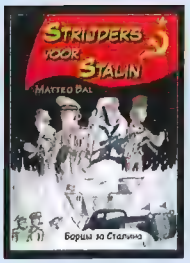

Vijftien jaar is de Wageningse scholier **Matteo Bal** van het Ichthus College en eind juni rolde zijn eigen stripalbum van de pers. *Strijders voor Stalin* is de titel. Het is een historische strip van vijftig pagina's, gevuld met een avontuurlijk verhaal dat zich in de oorlogsjaren afspeelt. De strip is te bestellen via uitgeverij Boekscout Yo, www.boekscout-yo.nl.

Ronald Grossey schrijft een biografie van **Bob De Moor.** Dat meldt het tweemaandelijkse magazine *Stripgids*. Het boek wordt begin 2013 verwacht bij uitgeverij Vrijdag. Grossey schreef eerder o.a. het boek over Studio Vandersteen.

Joost Swarte krijgt de Marten Toonderprijs. Na Jan Kruis en Peter Pontiac is Joost Swarte de derde tekenaar die de prestigieuze stripprijs wint. Met deze œuvreprijs wordt een Nederlandse stripmaker bekroond voor zijn bijdrage aan het beeldverhaal. Daar hoort een geldprijs van 25.000 euro bij.

Het onlangs verschenen zesde nummer van de Nederlandse versie van *Mad* is meteen het laatste nummer van het net terug opgestarte blad. Uitgever Rob van Bavel laat het volgende weten op stripspeciaalzaak.be: "De reden is inderdaad van financiële aard. Zoals wij *Mad* willen uitbrengen, met veel eigen materiaal, is te kostbaar. Vandaar dat we na een jaar zijn gestopt en alle abonnees restitutie krijgen van het te veel betaalde abonnementsgeld."

25 jaar Steven Dupré

"Als je alles zelf schrijft en tekent,

Het is niet iedereen gegeven in de stripwereld om een carrière van 25 jaar op te bouwen. Een carrière die nog steeds een stijgende lijn vormt. Steven Dupré, 45 jaar jong, mocht in 2011 de Bronzen Adhemar in ontvangst nemen. Nog steeds de hoogste Vlaamse onderscheiding op stripgebied die een stripauteur kan verdienen. Met reeksen als *Sarah & Robin*, *Coma*, *Wolf*, *Kaamelott* en zijn magnum opus *Midgard* (waarvan het tweede deel in september in de winkel ligt) mag het niet verbazen dat net Dupré het felbegeerde beeldje op de schouw mocht zetten. De jonge Nederlandse stripauteur Wouter Goudswaard, studerend aan het Brusselse Sint-Lukas, mocht enkele maanden proeven van het dagelijkse striptekenaarsleven en durfde zelfs enige conversatie aan met zijn stagemeester. Wij durven u dat gewoon aanbieden.

DOOR **WOUTER GOUDSWAARD** - FOTO'S **JIM BELLA**

ben je als auteur gelukkiger."

THOR LIJKT VAN PLAN TE ZIJN FLINK MET ZIJN HAMER TE ZWAAIEN!
OPHOEPELEN, KROK!
DIT WORDT EEN KRACHTMETING TUSSEN DE DONDERGOD EN MIJ!

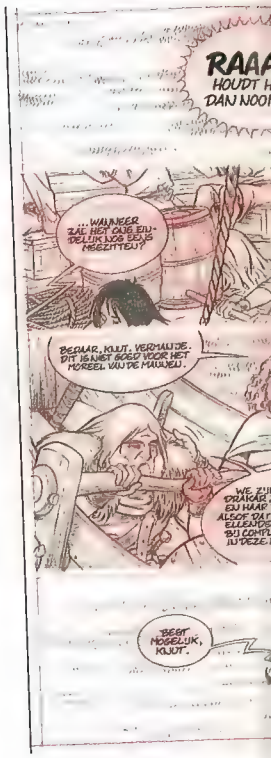

Rechts: Fragment uit Midgard 2

Daarrnaast: Van schets tot uitgewerkte pagina

In welke stijl werk je tegenwoordig het liefst? Realistisch, zoals in *Interpol* en *Pandora's Box*, of in de meer semi-realistische stijl, zoals in *Sarah & Robin*, *Kaamelott* en *Midgard*. Want daar zit toch best veel verschil in?

Ja, daar zit veel verschil tussen. En ik werk eigenlijk liever in de wat meer karikaturale stijl van *Sarah & Robin* en *Midgard* omdat die stijl bij mij natuurlijker komt. Ik heb altijd het gevoel dat ik mezelf een beetje moet forceren voor het realistische tekenwerk. Dat heb ik voor die iets karikaturale stijl niet. En eigenlijk... hoe gemakkelijker hoe beter. (*lacht*) Vanaf het begin van mijn carrière heb ik in een karikaturale stijl gewerkt. Toen was dat uit noodzaak, omdat ik het realisme niet aankon. Langzaamaan ben ik daar dan naartoe geevolueerd, omdat ik ook realistisch wilde tekenen, maar dat komt niet zomaar vanzelf. Je moet er veel moeite voor doen om dat een beetje deugdelijk op papier te krijgen.

Hoe zit het met je interesse voor het verleden? (Steven zelf noemt het historische toestanden) Want *Wolf*, *Midgard* en *Kaamelott* spelen zich allen af in een historische setting. Of is dat gewoon puur toeval?

Dat is toeval en geen toeval. Ik houd er niet van om me heel intensief te moeten documenteren. Daar kruipt veel tijd in en dat is tijd waarin je niet produceert. Oké, het is voorbereidend werk, maar dat is tijd die je eigenlijk kwijt bent. Tijd waarin je beter kan tekenen. Want omdat je als tekenaar nog steeds niet echt overbetaald wordt, denk ik hoe meer je kunt produceren, hoe meer je kunt verdienen. En die historische dingen, zó historisch correct is dat ook allemaal niet. (*lacht*) Uiteindelijk is dat vooral flauwekul. *Wolf* zeker, daar klopt bijna niks van. En ook met *Midgard* is niet alles honderd procent historisch correct. Maar ik specifieer ook niks, zeg niet in welk jaar het zich afspeelt. Het speelt zich gewoon af in de periode van de Vikingen, die ongeveer 200 jaar bestrijkt, dus daar kan ik me vrijheid permitteren. *Kaamelott* schrijf ik niet zelf (scenarist is Alexander Astier) dus het is niet mijn keuze om daar een historische strip van te maken. Dat is gewoon afgeleid van de gelijknamige, historisch geïnspireerde tv-reeks waar ook niet alles historisch correct is. Maar dat ik met *Kaamelott* weer een historische reeks maak, is geen toeval. Toen ik door uitgeverij Casterman werd gevraagd om langs te komen om over enkele projectjes te praten, kon ik kiezen tussen een politieke, hedendaagse thriller of iets historisch, Middeleeuws. Ik koos direct voor dat historisch Middeleeuws omdat die hedendaagse thriller van alles te maken had met de Amerikaanse politiek... Dat zijn dus allemaal mensen in pak die ik dan moet tekenen. En dat vind ik saai. En dan moet ik ook nog eens auto's en

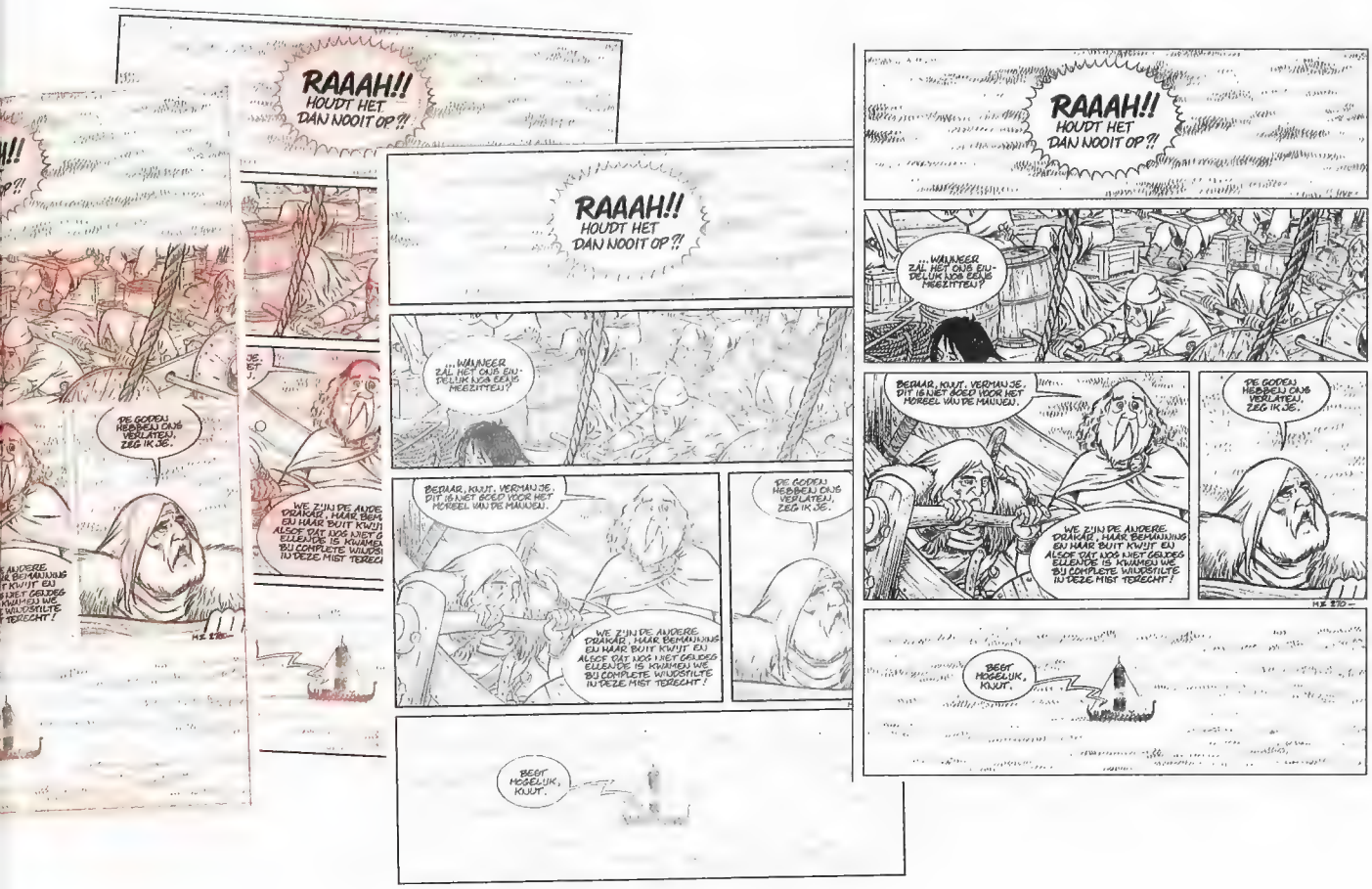
RAAAH!!
HOUDT HET DAN NOOIT OP?!
...WANNEER ZAL HET OUS EINDELIJK NOG EENS MEEZITTEN?
BEHAAR, KWIJT, VERMANJE. DIT IS NIET GOED VOOR HET MOREEL VAN DE MANNEN.
WE ZIJN DE ANDERE DRAKAR, HAAR BEMANNING EN HAAR BUIT KWIJT. EN ALSOF DAT NOG NIET GOLDEG ELLENDE IS KWAMEN WE BIJ COMPLETE WILDVREEMDEN IN DEZE MIST TERECHT!
DE GODEN HEBBEN OUS VERLATEN, ZEG IK JE.
BEGIT MOGELIJK, KWIJT.

GSM's gaan tekenen. De uitvinding van de GSM is overigens de doodsteek voor een goed verhaal want het geeft veel te veel mogelijkheden voor de personages. Zitten ze in een benarde situatie dan kunnen ze even bellen en worden ze gered. Om het spannend te maken, moet je al een verhaal schrijven waarin de batterijen van die GSM altijd plat zijn, of dat ze 'm vergeten... (*lacht*) Als je historische dingen maakt, dan heb je dat probleem natuurlijk niet. Je personages zitten maar een paar kilometer van elkaar en weten al niet meer wat er met de ander aan de hand is. Ze zitten dus veel meer in het ongewisse en dat geeft verhaaltechnisch veel meer mogelijkheden. Ik teken dus gewoon veel liever historische dingen. Onze hedendaagse gebruiksvoorwerpen zijn allemaal zo glad en saai. De dingen hebben geen karakter meer.

Is er een auteur/tekenaar met wie je nog eens samen zou willen werken?
Ik wil met iedereen samenwerken. Dat maakt me allemaal niet uit, maar ik moet tijd hebben om nieuwe samenwerkingen aan te gaan. Het ziet er nu naar uit dat dat de komende zes jaar niet het geval zal zijn. En er zijn natuurlijk mensen met wie ik heel graag zou willen samenwerken, waar ik ook alles voor zou laten vallen om mee samen te kunnen werken, maar dat gaat toch niet gebeuren. (*lacht*) Met Alcante bijvoorbeeld (met wie Steven eerder *Pandora's Box* en *Interpol* maakte) zou ik best nog wel eens willen samenwerken. Het is een zaligheid om met zo'n scenarist te werken. Hij bezorgt me vrijwel alle documentatie en zorgt ervoor dat ik gewoon voort kan tekenen. Met Alexandre Astier, met wie ik nu samenwerk voor *Kaamelott*, is het ook erg plezierig werken, dus die samenwerking wil ik absoluut niet stop zetten. En ja, om iets samen te doen voor mijn grote held, Régis Loisel,

"Zó historische correct is dat ook allemaal niet. Uiteindelijk is dat vooral flauwekul."

laat ik alles vallen. Maar dat gaat niet gebeuren hé... (*lacht*) Daarnaast heb ik zelf ook nog genoeg ideeën voor na *Midgard*. En het is kiezen. Een samenwerking is leuk, maar als je alles zelf schrijft en tekent ben je als auteur volgens mij gelukkiger met wat je doet. Je hebt ook nooit het probleem dat je moet wachten op iemand anders om verder te kunnen werken. En je bent zeker dat de scenarist zijn werk goed doet, want dat ben je zelf. Ook niet onbelangrijk is dat je de opbrengsten niet hoeft te delen. Je krijgt ook niet het gevoel dat je iemand anders' fantasie aan het illustreren bent. Als je alleen werkt, heb je alleen de uitgever die je eventueel beperkingen oplegt.

Je inkt niet meer met inkt maar met potlood, wat nadien in de computer door middel van contrast eruit ziet als een inktlijn. Wat zijn de voor- en nadelen van je huidige werkwijze? Duurt 'echt' inkten veel langer?
Inkt is heel definitief. Dus als je echt inkt, ben je je ervan bewust dat je lijn goed moet zijn, en natuurlijk het liefst in één keer, anders zit je in de problemen. Dat betekent dat als ik echt zou inkten, mijn potloodschetsen heel ver zijn uitgewerkt om makkelijk te kunnen inkten. Ik steek dus veel meer

tijd in de potloodschets als ik ga inkten uit onzekerheid. Nog altijd. Terwijl mijn schetsen nu vaak minimaal zijn en dan werk ik het in één keer uit in zwart potlood. Daarmee ben ik ook trefzekerder, want ik weet dat als het niet goed is, ik het zo uit kan gummen. Dus het is vooral met het schetsen dat ik nu tijd win. Natuurlijk word je minder onzeker als je meer ervaring hebt. Misschien zou ik alles nu ook wel in één keer kunnen inkten zonder er een uitgebreide schets onder te hebben. En voor *Kaamelott* werk ik met een assistent voor de decors. Ik ben toch iets geruster als ik weet dat ik die decors eventueel zelf nog wat kan bijwerken omdat het in potlood is gedaan.

Waarom is *Midgard* niet in kleur?
Simpelweg omdat kleur te veel kost. Ik was van plan om het zelf uit te geven, wat dan uiteindelijk via de Stripgilde is gebeurd, maar ik bekostig dat wel. Daarbovenop zou zelf inkleuren me veel te veel tijd kosten en een inkleurder kon ik toen niet betalen. De rasters die er nu opstaan dat kon ik wel zelf doen. Na 50 bladzijden heb ik dat echter ook uitbesteed omdat het toch te veel tijd vroeg. Maar rasters zetten is minder tijdrovend, dus kost het mij ook minder om die te laten zetten. Naast deze redenen heb ik de kleur weggelaten omdat het dan iets weg heeft van een manga. Wat ik ook niet slecht vind... een soort Euro-manga.

Hoe ben je, toch redelijk snel, op de Franse markt terecht gekomen?
Ik ben helemaal niet snel op de Franse markt gekomen. Ik was toen al 12 jaar professioneel stripauteur. En ik was al op m'n 16de bezig om op de Franse markt terecht te komen...

Maar qua aantal series ben je toch wel snel op die Franse markt terechtgekomen. Met je derde serie (*Coma*) al.
Nee, dat is ook niet snel. Ik heb wel eerst 25 verhalen gemaakt voordat *Coma* kwam, hé... En op dit moment heb ik een 50-tal titels dus het is eigenlijk op de helft van mijn carrière gebeurd. Zo snel is dat nu ook weer niet, hé. (*lacht*). En inderdaad sinds *Coma* ben ik op de Franstalige markt terecht gekomen. Men had bij Glénat (de uitgever van *Coma*) ook wel een beetje door dat ik in het Nederlandstalig stripgebied dankzij *Sarah & Robin* geen onbekende meer was en ze weten ook dat Standaard Uitgeverij (uitgever van *Sarah & Robin*) me niet zomaar heeft laten gaan. Dus die trokken daar wel hun conclusies uit. En *Coma* is in het Nederlands geschreven dus zouden ze wel zot zijn als ze dat ook niet in het Nederlands uit zouden brengen. Dan was het gewoon een kwestie van een Franse vertaling maken. Daar kwam dan nog bij dat het tweede deel van *Coma* al bijna afgewerkt was toen het eerste deel nog niet uitgegeven was. Dus ze hadden al bijna twee kant-en-klare albums die ze zo konden uitgeven, wat wel vrij uitzonderlijk is. Normaal ga je naar een uitgever met een tiental pagina's en een synopsis. Met *Midgard* was dat ook zo, daar had ik ook al meer dan honderd pagina's getekend toen ik bij Casterman langs ging (in het Frans wordt *Midgard* uitgegeven door Casterman).

Heb je nooit de behoefte gehad om een prentenboek te maken/illustreren?
Nee. De behoefte niet echt, maar ik heb er wel eens aan gedacht. Een goede vriend van me is een kinderboekenillustrator. Dat is gewoon een heel andere job, eentje die ik niet beheers. Plus, mijn manier van tekenen is gericht op

het vertellen van een verhaal in beelden, en alleen in beelden. Beelden die aaneengeschakeld zijn en met tekstballonnen. Dat is mijn ding. Het tekenen van een prentenboek is volgens mij compleet anders. Het is niet zomaar een beetje die tekst illustreren. De illustraties moeten mee het verhaal vertellen of een andere wending geven aan het verhaal. Het is niet omdat je kunt tekenen dat je in elke discipline terecht kunt. Ik heb dat ook gemerkt toen ik een tijd op een animatiestudio werkte. De manier waarop ik tekende en teken is totaal niet geschikt voor animatie. Mijn tekeningen waren veel te gedetailleerd en ingewikkeld, dus ook moeilijk om te animeren. Ik heb toen mijn manier van tekenen moeten aanpassen aan het doel waarvoor het moet dienen. Maar het is wel verfrissend om eens in een andere discipline te werken. Ik heb er toen in korte tijd ook veel geleerd. En misschien overschat ik het illustreren ook, dat zou kunnen. Het is natuurlijk ook een kwestie van taalgebruik. Want voor peuter en kleuters moet je het taalgebruik aanpassen, ook al wordt het voorgelezen. En dat is iets waarbij ik in mijn strips eigenlijk geen rekening mee houd. Of het nu een strip voor kinderen of voor volwassenen is, ik gebruik dezelfde taal. En als die kinderen iets niet snappen, dan moeten ze het maar opzoeken. (*lacht*)

Je noemde het net zelf al, het animeren. *Midgard* was oorspronkelijk bedoeld als animatiefilm. Zou je ooit nog iets willen doen in de animatie?
Nee, ik ga in ieder geval zelf niks op poten zetten. Ik heb op dit moment werk genoeg, maar laat wel alle opties open. Als iemand anders het ziet zitten om zijn schouders onder *Midgard*, de animatiefilm, te zetten dan is dat natuurlijk alleen maar meegenomen. Ik heb hier in de kast nog een script liggen, dus daar kunnen ze al vanuit vertrekken. Toentertijd dacht ik dat het script af was, al denk ik dat er nu nog wel wat aan moet gebeuren. Maar het is een goeie basis. En mocht het ooit zover komen dan zal ik me er natuurlijk wel mee bemoeien, maar zelf zou ik er niet aan beginnen.

Terug naar de strips. Je hebt duidelijk gekozen voor het vertellen van lange verhalen. Is daar een reden voor?
Ja. Omdat ik gemerkt heb dat een klassieke Europese albumdikte van ongeveer 46 pagina's voor mij te kort is. Ik heb meestal meer materiaal dan dat er in die 46 pagina's passen. Daar zou ik dan in moeten schrappen maar dat gaat dan weer niet omdat het verhaal dan niet meer klopt. *Midgard* is een project waar niemand zijn schouders onder durfde te zetten, dus heb ik besloten om alles zelf te doen. En omdat ik alles zelf doe, kan ik ook volledig mijn zin doen. Dus wilde ik met Midgard een epos van 800 bladzijden opzetten. En eigenlijk is dat nog een gok, misschien worden het er 600 of 1200... Ah nee, met 600 bladzijden kom ik al niet meer toe... Maar als je de kans krijgt omdat eens te doen, dat is toch keitof!

Maar je andere albums zijn ook niet korter dan 46 pagina's... Je hebt maar enkele kortverhalen gemaakt.
Ja, maar van *Sarah & Robin* heb ik wel een aantal kortverhalen en gags gemaakt. Maar ik ben inderdaad niet iemand voor de sprint. Ik denk wel dat ik genoeg humor in mijn verhalen kan stoppen maar kan niet elke keer een goede grap voor 3 prentjes verzinnen. Dat is niet iedereen gegeven. Ik vind dat heel lastig. Ik kan best 2 of 3 mopjes verzinnen, maar dan houdt het op. (*lacht*) En er zijn al genoeg mensen die goede gagreeksen maken. Daarentegen zijn er minder mensen die echt lange verhalen maken. En ik lees graag manga's omdat dat vrij dikke boeken zijn en vaak 16 delen lang. Dat blijft boeien. En dat wil ik dus nu zelf ook eens proberen.

In april 2012 verscheen een speciaal Monty Phyton-nummer van het Franse magazine *Fluide Glacial*. Ook Steven Dupré werd gevraagd om een bijdrage. De volgende twee pagina's brengt *Brabant Strip Magazine* exclusief de Nederlandstalige versie van deze strip. Geniet met volle teugen!

Fragment uit Midgard 2

MIDGARD 2
Onderweg
Verschijnt in september 2012

HET ENIGE WARE VERHAAL VAN DE ECHTE

MONTY PYTHON

GEBOREN OP DE KEUKENVLOER VAN EEN AL KROOSTRIJK KATHOLIEK GEZIN IN HET WELSHE MIJNSTADJE LLANDDAROG CARMARTHEN ...
OUIIIIN!
OH, RAAP DAT EENS OP, DEIRDRE, WIL JE?
... NOEMDEN ZE HEM MONTGOMERY JAMES PETER LIAM CHARLES MARTIN TUPAC WINNIFRED ALBERT MARIE LIONEL WILLIBALD ETHELRED ANTONIO ...
... VICTOR STEVEN WALTER MONTROSE LOUIS ANTHONY DARCY PERCY DOPEY SNEEZY RAYMOND BRANDON JACK OWEN JUSTIN JULIAN ROBERT KEVIN CAMERON ZACHARY THOMAS AUSTIN HENRY JASON XAVIER DOMINIC CARSON TRISTAN OLIVER ERIC.
... EN ZO WERD HIJ GEDOOPT.
GEFELICITEERD, MIJNHEER! MAAR IK ZOU TOCH WILLEN VOORSTELLEN OM HEM GEWOON 'MONTY' TE NOEMEN.
NIET VEEL LATER KWAM MEN TOT DE ONVERMIJDELIJKE CONCLUSIE DAT MONTY, ZOALS HIJ NU GENOEMD WERD, WEL VOORBESTEMD MOEST ZIJN TOT GROOTSE DADEN LATER IN ZIJN LEVEN.
MIJN GOD! ZIJN DINGETJE IS _ IS _ ENORM!
HIJ IS ECHT WEL GEZEGEND DOOR DE HEER! DAARMEE IS ZIJN FORTUIN GEMAAKT ALS ACTEUR IN DE PORNO-INDUSTRIE!
DE VOORSPELLING VAN ZIJN GROOTMOEDER WERD ECHTER ZORGVULDIG GEHEIM GEHOUDEN EN KWAM HEM NIET AAN DE OREN. DAT ZOU DESASTREUS GEWEEST ZIJN VOOR ZIJN KATHOLIEKE OPVOEDING EN ZIJN JEUGDIGE ONSCHULD.
OM TOCH AAN HET ONVERMIJDELIJKE TE ONTSNAPPEN GING HIJ OVER TOT DRASTISCHE MAATREGELEN, EENS HIJ BEGREEP WELKE ZONDIGE TOEKOMST HEM WACHTTE.
MONTY! NEE! GIJ KUNT GODS SCHEPPING NIET BESCHADIGEN!

DE RAAD VOLGEND VAN DE GODVREZENDE VROUW DIE ZIJN MOEDER WAS, BESLISTE MONTY OM DE WIJDE WERELD IN TE TREKKEN, VLUCHTEND VAN ZIJN LOT IN DE HOOP ZIJN ONSCHULD VAST TE HOUDEN.

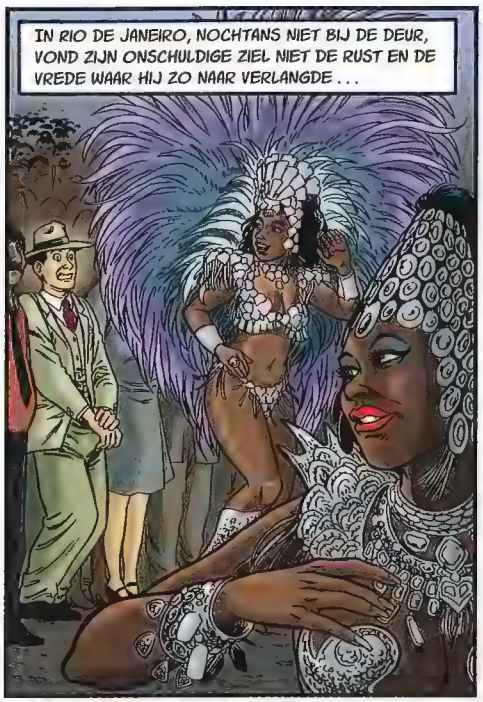

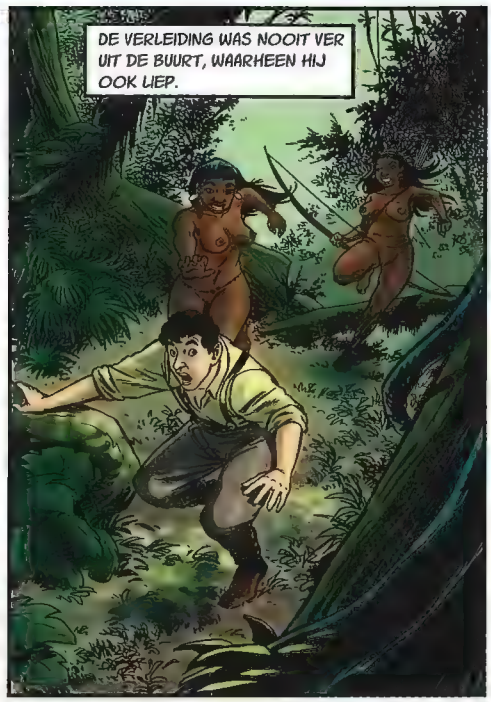

EN OMDAT DE WERELD GROOT GENOEG IS, EN ZIJN VORM TOELAAT DAT ER VELE ANDERE KANTEN ZIJN: OP HETZELFDE MOMENT, ERG VER ...
... EEN BLOEMKOOL.

TERWIJL ERGENS ANDERS ...
IS DE BUS ALWEER TE LAAT? DAT LIJKT WEL EEN GEWOONTE TE WORDEN, NIETWAAR? OF MOETEN WE HET EEN VERNIEUWD SCHEMA GAAN BEGINNEN NOEMEN?
BUS STOP

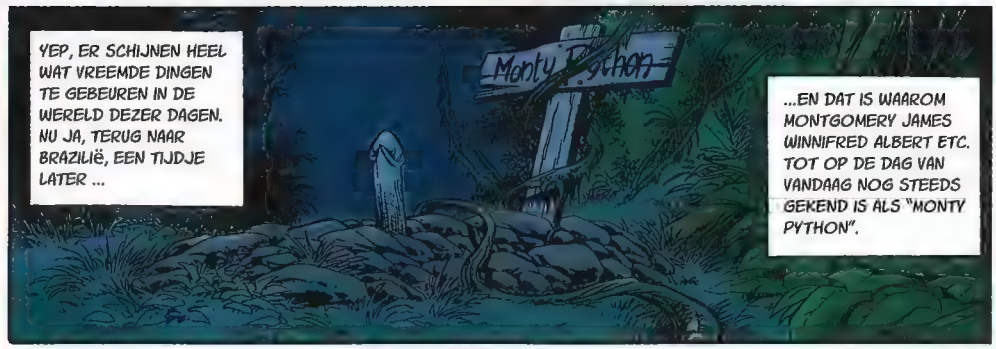
YEP, ER SCHIJNEN HEEL WAT VREEMDE DINGEN TE GEBEUREN IN DE WERELD DEZER DAGEN. NU JA, TERUG NAAR BRAZILIË, EEN TIJDJE LATER ...
Monty Python
...EN DAT IS WAAROM MONTGOMERY JAMES WINNIFRED ALBERT ETC. TOT OP DE DAG VAN VANDAAG NOG STEEDS GEKEND IS ALS "MONTY PYTHON".

WAAROM DIE GROEP BRITSE KOMIEKEN BESLOTEN HEEFT ZICH NAAR HEM TE VERNOEMEN, DAT WEET NIEMAND. IK BEDOEL, IK ZIE HET VERBAND TUSSEN DE TWEE ECHT NIET. JIJ WEL?

De stripspeciaalzaak waar beweging in zit!!

• 160 m² winkelruimte met speelhoek voor de kleinste bezoekers

• Zeer ruim aanbod aan nieuwe strips

• 20% korting op alle nieuwe strips (inclusief luxe-edities) met onze klantenkaart.

• Maandelijks signeersessies met tekenaars uit binnen- en buitenland

• Verzorgd antiquariaat aan betaalbare prijzen

• Groot aanbod aan 2de hands strips aan de beste prijzen.

• Uitgaven in eigen beheer: op regelmatige basis brengen wij in samenwerking met striptekenaars en hun uitgevers producten in een kleine oplage uit.

Het pad van Jessica - delen 1,2 en 3
Hardcover: 21,95 € - luxe: 59.95 €

Jeremiah - delen 29 en 30
Hardcover: 21,95 € - luxe: 59.95 €
(deel 29 uitgeput, deel 30 zéér beperkt leverbaar)

Konvooi delen 0 t.e.m. 10 18.95 €
De jeugdjaren van Nävis delen 1,2,3 18,95 €

Albums met exlibris: o.a: Bernard Prince 18, Kruistocht, Largo Winch, Antares, De Havik, e.a

• Limited Edition Club (L.E.C): Een door ons opgerichte club waarbij de leden in ruil voor een jaarlijkse leden-bijdrage genieten van tal van voordelen. Gratis prenten bij aankoop van bepaalde strips, originele en exclusieve clubuitgaven, kortingen en/of andere voordelen op uitgaven in eigen beheer.

Openingsuren:
Maandag t.e.m. vrijdag: 12u00 – 18u00
Zaterdag: 10u00 – 18u00*
*Tijdens de maanden juli en augustus is de winkel zaterdag open vanaf 11u00

GITSCHOTELLEI 143
2600 BERCHEM
TEL: 03/236.25.40

ACTE DE PRÉSENCE

Atar Gull - Het Leven van een Voorbeeldige Slaaf

1830. Zwart Afrika. Kapitein Benoît scheept een lading negers in en kiest het ruime sop. Een van hen is Atar Gull, koningszoon en een imposante verschijning. In Jamaica wordt hij als slaaf verkocht aan een plantagehouder die bekend staat als een goedaardig en eerlijk man. Zijn nieuwe meester heeft een zwak voor Atar Gull en neemt hem op in zijn persoonlijke staf. Maar dan plooit de lieve meester zich toch naar de zeden van zijn tijd... Hij begaat een daad die Atar Gull hem nooit zal vergeven... Het donkere ruim van een uit koers geslagen slavenschip, een opvliegende piraat, een plantage onder de Jamaicaanse zon, het druilerige Europa: de settings en personages van Atar Gull volgen met schijnbaar gemak de wetten van het genre. Toch houdt het resultaat zich mijlenver van platgetreden paden! Een buitengewoon album dat het schopte tot de shortlist voor beste album van het jaar op het jongste stripfestival van Angoulême.

Verschijnt in september 2012 bij Dargaud (Brüno + Nury)

Boek van het jaar?

Weinig boeken die de voorbije maanden zo veel onder de aandacht kwamen als *Portugal*. En dat is terecht. Na zijn gevoelige oneshot *Drie Schimmen* raakt hij ook nu de gevoelige snaar. Pedrosa schetst in *Portugal* een intrigerende familiegeschiedenis waarbij de zoektocht van het hoofdpersonage naar zijn eigen ik centraal staat. Het lijkt op veel momenten zelfs autobiografisch. Maar Pedrosa noemt het eerder autofictie. Hoofdfiguur is striptekenaar Simon Muchat, die met heel veel zaken worstelt en op een keerpunt staat in zijn leven. Hij stelt zich veel existentiële vragen rond zijn relatie met Claire, zijn job en zijn huis. Als hij op een dag de kans krijgt om te gaan signeren op een klein stripfestival in Portugal, twijfelt hij niet. Van zodra Simon in Portugal arriveert, gaat een volledig nieuwe wereld voor hem open. Zijn grijze-muis-bestaan krijgt plots weer kleur. En dat merkt de lezer ook aan het kleurenpalet dat totaal omslaat. Eens terug in Frankrijk vult hij zijn leven ook op een nieuwe manier in. *Portugal* biedt enkele uren intens leesplezier. En een snelle herlezing dringt zich ook op. Want je kan pas echt van het boek genieten als je het de tijd geeft om door te dringen. (TV)

Portugal
Tekst/tekeningen: Cyril Pedrosa
Silvester, 272 blz., HC: 39,95euro

Het mysterie wordt alsmaar groter

Namibia is misschien niet de allerbeste verhaalcyclus van Leo maar toch bevat elk album voldoende elementen om uit te kijken naar elke nieuwe episode. In dit derde deel ontwaakt Kathy Austin na een zwaar ongeval uit haar coma. Ze herinnert zich niets meer van de omstandigheden van het ongeval. Enkel tijdens haar nachtmerries herbeleeft ze wat ze in de ondergrondse bunker met de enorme insecten heeft meegemaakt. Er is ook plaats voor de introductie van een nieuw personage: Martin Jones, vroeger actief als sergeant van de US Navy tot hij afgekeurd werd en op de dool raakte. Maar hij ontpopte zich snel tot een soort Messias. Hij noemt zichzelf Ezechiël. De boodschap die hij brengt, slaat aan bij heel wat mensen. Zo groeit de sekte, de Zonen van Ezechiël, snel uit tot een miljoenenpopulatie in de VS. Ze kondigen het einde van de wereld aan en roepen op tot collectieve zelfmoord. Ook nu blijven we op het einde met veel onbeantwoorde vragen achter. En dat is net de kracht van Leo's verhalen. Hij weet een spanning te creëren en die er tot op het einde in te houden. Hopelijk maakt hij het kluwen van mysterieuze fenomenen niet te groot en kan hij op het einde van de cyclus alles op een duidelijke manier ontwarren. (TV)

Namibia 3
Tekst/tekeningen: Leo & Rodolphe/Marchal
Dargaud, 56 blz., SC: 6,95 euro

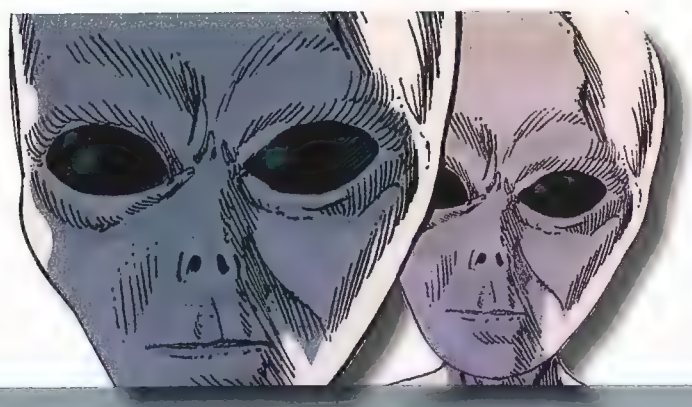

Aangename kennismaking

In een beklijvende proloog van zes bladzijden maken we kennis met Esteban, een 12-jarige indiaan van de Tehuelche-stam. Voor zijn ogen wordt zijn moeder Suzanne vermoord en zo blijft hij verweesd achter. Als wees blijft hij echter niet bij de pakken zitten en wil kost wat kost een job vinden. Hij waagt zijn kans aan boord van de walvisvaarder Leviathan. Hij wil er dolgraag als harpoenier aan de slag. Maar het leven aan boord is keihard en Esteban wordt meermaals op de proef gesteld door de andere zeebonken aan boord. Volgens de kapitein tel je pas écht mee als harpoenier als je het grootste dier op aarde, een blauwe vinvis, hebt kunnen tref- fen. Esteban besluit de daad bij het woord te voegen. Dit album verscheen in 2005 al in het Frans. Daar zitten ze inmiddels al aan het vierde album in deze reeks. Ondanks dat dit eerste verhaal op het prestigieuze stripfestival in Angoulême in de prijzen viel, hebben we in Vlaanderen en Nederland dus tot nu moeten wachten op een vertaling. Vreemd, want ik vind dat dit album naar meer smaakt. Het is een avonturenverhaal met een vleugje mysterie, leest heel vlot en is dus ook voor jongeren heel geschikt. Een reeks om in de gaten te houden. Dit zou wel eens een verkoopstopper kunnen worden. (TV)

Esteban 1: De walvisvaarder
Tekst/tekeningen:
Matthieu Bonhomme
Dupuis, 48 blz., SC: 6,95 euro

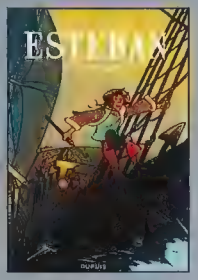

ADHEMAR

De Avonturen van een Vader en Zijn Zoon 11 t/m 15
Adhemar zal ook Sleens andere grote gagreeks *De Lustige Kapoentjes* op een gelijkaardige manier heruitgeven.

(Sleen)
Alle gags chronologisch gebundeld, inclusief herplaatsingen van oude gags met nieuwe nummering zoals Sleen het vroeger deed voor *'t Kapoentje*.

ARBORIS

Konvooi 11

De Zwevende Wereld (Buchet + Morvan)
Nävis reist naar de planeet RiBhehn waar een burgeroorlog woedt tussen voor– en tegenstanders van de veranderingen die de invloed van Konvooi met zich meebrengt.

Peter Pan 5 + 6 — **Haak + Het Lot (Loisel) (herdruk)**

BALLON

De Avonturen van Jean-Michel Saive 1 — **De Coach (De Marck)**
Nieuwe serie met een atypische hoofdrolspeler.

Dance Academy 2 — **(Crip + Béka) (herdruk)**

Sisters 2 — **Zo Doen Wij dat! (William + Cazenove) (herdruk)**

DARK DRAGON BOOKS

De Kinderen van Kapitein Grant 1
1ste deel van trilogie naar de gelijknamige romantrilogie van Jules Verne.

De Ongelofelijke Reis (Nesme naar de roman van Verne)
De mensen zijn in deze verstripping veranderd in dieren.

De Roep van de Legenden 1
1ste deel van tweeluik over een geheime overheidsdienst die bovennatuurlijke verschijnselen onderzoekt.

Missie Claymore 1 (Vignaux + Pailharey)
Een Schotse schone komt aan het hoofd te staan van een eenheid om in Schotland de koning der elfen op te roepen.

Het Wolkenvolk - Zijde en Zwaard 1
Verstripping van een romantrilogie door de Duitse Kai Meyer. Elke roman wordt verstript in 2 delen. De reeks zal 6 delen tellen.

Wisperwind (Schlüter + Krehl naar de roman van Kai Meyer)
Het Wolkenvolk wordt met vernietiging bedreigd. Niccolo moet een mysterieuze substantie zoeken, die te vinden is in de adem van een draak.

GLÉNAT

Black Crow 1 — **De Bloedheuvel (Delitte) (herdruk)**

De Erfgenaam 1 + 3 — **Ontmoeting in Glasgow + Het Labyrint van Thot (Béhé / Meyer + Giroud) (herdruk)**

De Geheime Driehoek 1 — **Het Testament van de Dwaas (Chaillet / Falque /Gine / Wachs + Cothias) (herdruk)**

Kaplan & Masson 1 — **De Chaostheorie (Thibert + Convard)**

De Waters van Dodemaan 1 — **Het Schaakbord van de Rat (Adamov + Cothias) (herdruk)**

LE LOMBARD

De Werelden van Thorgal: Kriss van Valnor 1 — **Ik Vergeet Niets! (De Vita + Sente) (herdruk)**

SHERPA

Capricornus 11 + 12
Terug van weggeweest

Patrick (Andreas)
Deel 12 is geheel tekstloos en kent zelfs een blanco cover.

SAGA UITGAVEN

Pandemonium 1 + 2 + 3
Van hetzelfde duo dat *Sarah* maakte (de eerste 2 delen verschenen bij Dupuis, de Franse uitgeverij Les Humanoïdes Associés neemt de reeks over) is er deze complete trilogie.

Sanatorium + De Tunnel + Witte dood (Raffaele + Bec)
Doris brengt haar zieke, elfjarige dochtertje naar het Waverly Hills Sanatorium, de slechtst denkbare plaats gekomen om een jong meisje te laten verzorgen.

SILVESTER

Arcana 1 + 2

De Spookbaron + De Vrouw uit Praag (Campoy / Pignault + Pécau)
Doorstart en vervolg van een van de reeksen die tot het universum van *De Verborgen Geschiedenis* hoort.

De Autoreportages van Margot 3 + De Autoreportages van Margot verzamelbox (box voor deel 1-2-3)
Inkleurder Callixte nam het tekenwerk over.

2CV voor een Boegbeeld (Callixte / Marin)
Margot mag een model van de befaamde 2CV-reeks ontwerpen. Sabotagestreken verhinderen echter de presentatie van het model.

De Avonturen van Julius Chancer: De Regenboogorchidee verzamelbox
Lege box voor de drie verschenen albums die samen een afgeronde cyclus vormen.

Prins Valiant Boek 13 — **Jaargang 1961-1962 (Foster)**

UITGEVERIJ L

Ayako 3
Laatste deel van een alweer meesterlijke trilogie van Osamu Tezuka waarin alle verhaallijnen samenkomen.

Een Wereld om van te Houden (Tezuka)
Na 23 jaar opsluiting verkent Ayako de wereld. Ze ontdekt ook haar seksualiteit.

Boeddha 3 + 4 — **Devadatta + Het Woud van Oeroevela (Tezuka) (herdruk)**

Lanfeust Odyssey 3 — **De Banneling van Eckmül (Tarquin + Arleston)**

VAN HALEWYCK | ANTS Press Cartoon Belgium & Europe 2012 — **(diverse auteurs) De beste perscartoons uit 2011**

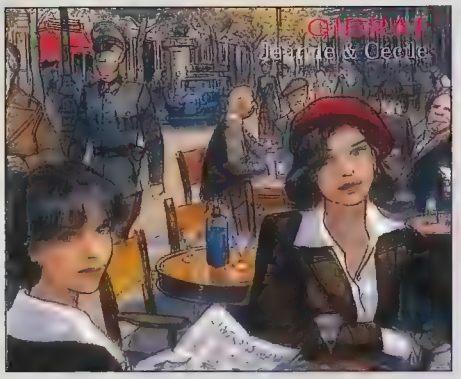

Bijzonder knappe 'kijk'-boeken

We wisten al langer dat tekenaar Gibrat een zwak heeft voor mooie vrouwen in zijn verhalen. Geen pin-ups maar vrouwen van vlees en bloed die toch iets magisch hebben. Geen wonder dat Gibrat de voorbije decennia meermaals Jeanne (uit *Elke raaf pikt*) en Cécile (uit *Het Uitstel*) gebruikte bij het maken van affiches voor stripfestivals en ex-librissen. In het artbook *Jeanne & Cécile* krijgt de lezer een overzicht van al die juweeltjes te zien. Ook tal van onuitgegeven schetsen en tekeningen werden toegevoegd. Een vertaling naar het Nederlands zit er niet meteen in maar dat is geen must. De hoeveelheid tekst is tot een minimum beperkt, dus ook voor Nederlandstaligen verdient dit knappe kijkboek méér dan een plaatsje in hun stripkast. Eerder leverde de samenwerking tussen uitgeverij Dupuis en de Brusselse galerij Champaka ook al een artbook van tekenaar Frank Pé.

Het derde artbook dat door Dupuis en galerij Champaka tot stand werd gebracht brengt een ode aan het onderschatte schilderstalent van Willy Maltaite, alias Will. Will heeft ons in 2000 veel te vroeg verlaten. Hij wordt vooral geassocieerd met *Baard en Kale* en *Isabel*. Op het einde van zijn leven maakte hij met *De 27ste letter*, *Liefde in het spel* en *De hemel in de hel* albums die het meest aansloten bij zijn passie voor schilderen. Voor deze albums werkte hij met een directe inkleuring. Dat Will zijn hele leven veel belang hechtte aan kleurgebruik en dolgraag met Oost-Indische inkt werkte, is niet zo bekend. Velen zien hem vooral als een fanatiek tekenaar van zwart-witte stripplaten. Maar Will hield ervan om regelmatig afstand te nemen van zijn stripalbums en zich over te geven aan illustratief werk. Hij leerde de stiel van Jijé. Net als Jijé wisselde ook Will het werken aan zijn strippagina's af met het maken van schilderijen. Eerst op papier en later op doek. Will vond zichzelf altijd meer een illustrator dan een striptekenaar. In *Le jardin des couleurs* staan heel veel pareltjes van Wills schilderwerk: van affiches voor de Waalse opera, over covers van themanummers van het weekblad *Robbedoes* tot karakterstudies van een nooit gerealiseerde tekenfilm begin jaren negentig. Uiteraard zijn er ook veel pagina's van sierlijke vrouwenportretten, Wills handelsmerk. (TV)

Artbook: Jeanne & Cécile + Artbook: Le jardin des couleurs
Tekst/tekeningen: Gibrat/Will
Dupuis/Champaka, 120 blz., HC: 45 euro

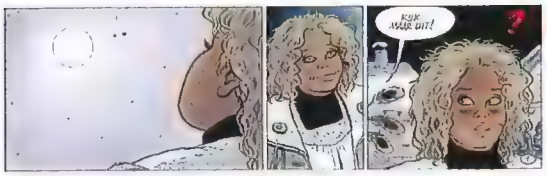

Aria valt in herhaling

Aria is op weg naar haar ouders bij wie ze de winter wil doorbrengen. Maar op haar pad ontmoet ze Caralcar, een psychopaat die haar vergiftigt en vervolgens ontvoert. Met de hulp van haar zoon, Sacham, slaagt Aria erin om te ontsnappen uit haar benarde situatie. Op de cover valt Aria letterlijk in een put, maar wat mij betreft kan je dit ook figuurlijk bekijken. Met dit album valt Aria in herhaling. Ook nu draait alles rond een slechterik die Aria ertoe dwingt om de wapens om te nemen en de strijd aan te binden. Als geestelijke vader Weyland het niet snel over een andere boeg gooit en een inventiever verhaal bedenkt, zullen veel lezers afhaken. Als ze dat al niet eerder hadden gedaan... (TV)

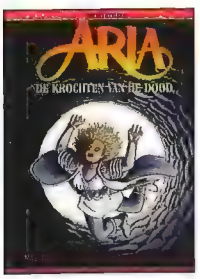

Aria 34: De krochten van de dood
Tekst/tekeningen: Michel Weyland
Dupuis, 48 blz., SC: 6,95 euro

Uiterlijk is niet alles of toch wel?

Op een dag blijkt het gezicht van reclameconsulent Raoul Cerisier veranderd te zijn: jonger, knapper en vooral verleidelijker. Raoul wil kost wat kost vermijden dat hij zo bij zijn gezin komt. Hij duikt onder in het appartement net boven zijn eigen appartement en neemt een andere identiteit aan. Alles waarmee Raoul vertrouwd was, is hij in een klap kwijt. Vrij snel rijpt bij hem het idee om te testen hoe trouw zijn vrouw Renée is als hij van huis is. Hij besluit haar te verleiden. En dan raakt Raoul ook nog geïntrigeerd door de knappe Sarrazine. Weer toont Bonin wat een meesterlijk verteller en tekenaar hij is. Het verhaal is dan wel gebaseerd op een bekroonde roman van Marcel Aymé, toch is de manier waarop Bonin het verhaal vertelt heel boeiend. Tekstvakken, tekst- en denkballonnen scheppen een intrigerende sfeer. De sobere inkleuring, zijn handelsmerk, draagt ook nu bij tot de juiste setting en sfeer van het mysterieuze verhaal. Aanrader en alweer een juweeltje erbij voor het label Blloan. (TV)

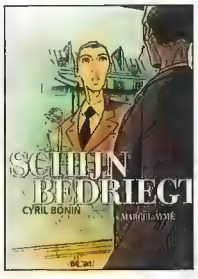

Schijn bedriegt
Tekst/tekeningen: Cyril Bonin
Blloan, 82 blz., HC: 15,95 euro

ADHEMAR

Uit de Archieven van Willy Vandersteen 6 + 7 + 8 + 9 + 10
De redactionele teksten komen van BSM-medewerker DannY De LaeT.

Marscommando's op Aarde + Het Veenspook + Het Verzonken Rijk + Tussen Water en Vuur + De Eerste Maanraket (Vandersteen)
Pre-Studio Vandersteen-verhalen, aangevuld met oude gags van Vandersteen.

VZW ARCADIA

Fantastische Verhalen

De Engel Gab-Rhyel (Servais)
Niet eerder in album verschenen strips van Servais.

CASTERMAN

De Smaragdridders 2

De Beproeving (Oger naar Anne Robillard)
SC-editie van het in juni verschenen hardcoveralbum.

DAEDALUS

Allan Quatermain en de Mijnen van Koning Salomon 2
Slot van het tweeluik.

In Vijandig Gebied (Dim D. + Dobbs)
Afwijkende adaptatie is van Haggards *King Solomon's Mines* uit 1885.

De Maanbeer 1
Nieuw verhaal in de collectie *1800*.

Fort Sutter (Bossard + Viozat)

Genetiks™ 3

(Ponzio + Marazano)

Katten, Katten en nog eens Katten

(Larbier + Lapuss')
Gags over katten.

Spynest 1

Missie 1: Birdwatchers (Alliel + Sala)
De onverschrokken spionne die Ian Fleming ontmoet, blijkt de inspiratie te zijn voor James Bond.

Thomas Silane 1

Dodelijke Flits (Lécossois + Chanoinat / Buendia) (herdruk)

Thomas Silane 5

Vluchten (Zaghi + Chanoinat / Buendia)
Thomas is zijn fototoestel waarmee hij het verleden kan vastleggen kwijt en krijgt bonje met de Russische maffia.

DARGAUD

De Jonge Jaren van Blueberry 20

Getysburg (Blanc-Dumont + Corteggiani)

Karma Salsa 1
Van de scenarist van de gevangenisthriller *High Security*.

(Campoy + Charlot / Callède)
De entourage van ex-gevangene Pablo zoekt de 2 miljoen dollar die hij verstopte voor hij de cel in ging.

De Klaagzang van de Verloren Gewesten 7

De Genaderidders 3: De Fee Sanctus (Delaby + Dufaux)

De Klaagzang van de Verloren Gewesten: Cyclus 1 Integraal

(Rosinski + Dufaux)
Vervolg op de cyclus van tekenaar Delaby en integrale van de cyclus van Rosinski.

DUPUIS

Alleen 7

Diep in de Put (Gazzotti + Vehlmann)

De Blauwbloezen 13 + 25

De Blauwen in de Puree + Blauwen en Bulten (Lambil + Cauvin) (herdruk)

Buck Danny 20+ 30

S.O.S. Vliegende Schotels + De Satellietdieven (Hubinon + Charlier) (herdruk)

Bunker 5
Laatste deel.

De Bergziekte (Genzianella + Bec / Betbeder)

Lady S. 8

Staatsraison (Aymond + Van Hamme)
Lady S. zit in de gevangenis. Ze pleegt zelfmoord. Terwijl ze officieel dood wordt verklaard, ontwaakt ze op een onbekende plek.

Lucky Luke 27 + 28

Het 20ste Cavalerie + Het Escorte (Morris + Goscinny) (herdruk)

De Paarden van de Wind 2
Slot van het tweeluik

(Fournier + Lax)
Realistisch, dramatisch verhaal van ex-*Robbedoes*-tekenaar Fournier.

GLÉNAT

Dakota 1
9 jaar nadat Adamov en Dufaux *De Rode Keizerin* bij Glénat publiceerden, verschijnt het 1ste deel van hun gloednieuwe samenwerking *Dakota*.

(Adamov + Dufaux)
Wanneer Gordon Ox in een voor zijn soort verboden exclusief restaurant verschijnt, introduceert hij binnen de gemeenschap van rijkaards een ziekte die men uitgeroeid waande.

Flor de Luna 4
Voor deze cyclus haakt Eric Stalner, die het al druk genoeg heeft met zijn eigen series, af als coauteur.

(Lambert + Boisserie)
In de 2de cyclus van 3 delen wordt een sprongetje in de tijd gemaakt, al blijft Cuba de belangrijkste plaats van handeling.

De Piraten van Barataria 5
Deze 2de cyclus zal 3 delen tellen.

Siwa (Bonnet + Bourgne)
Scheepskapitein Dominique Youx neemt een missie naar Egypte aan van keizer Napoleon, de vader van de mooie Artémis Delambre.

De Orde van Cicero 4
Slot van de reeks.

Het Vonnis (Ponzio + Malka)
Ponzio nam het tekenwerk op zich na de dood van Gillon in mei 2011.

LE LOMBARD

Dommeltje 3

Een Hele Kluif! (Rodrigue)

I.R.$. 14
Slot van het tweeluik.

De Overlevenden van Nanking (Vrancken + Desberg)

Malafide 2

De Liefde van een Fee (Minguez + Pona)

Saga Valta 1
1ste deel van een tweeluik.

(Aouamri + Dufaux)
Enkele minuten na de geboorte van hun zoon worden Valgar de Viking en Astridr, door Astridrs vader betrapt. Valgar wordt verjaagd.

Meest omstreden album van 2012 is er dan toch

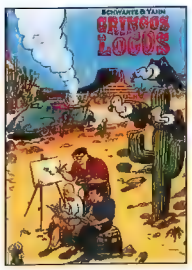

Het heeft heel veel voeten in de aarde gehad, maar uiteindelijk is *Gringos Locos* dan toch in de winkelrekken terecht gekomen. Na de voorpublicatie konden de kinderen van Jijé en Franquin zich niet vinden in de interpretatie die Yann en tekenaar Schwartz gaven aan de beroemde reis van Jijé, Franquin en Morris naar Amerika in 1948. De nabestaanden van Jijé eisten een recht van antwoord met hun versie van de feiten. In de vorm van een plooifolder is dat antwoord er gekomen en kon het boek alsnog verdeeld worden. Vinden we dat als lezer erg? Ik in ieder geval niet. De folder bevat veel nooit eerder gepubliceerde foto's en het is interessant om de realiteit te toetsen aan de humoristische interpretatie van de strip. Is het daarmee ook een goede strip geworden? Niet echt. Van intrige is er niet veel sprake. *Gringos Locos* is een aaneenschakeling van grappige anekdotes maar een verhaallijn zit er niet in. Gelukkig is het zwierige tekenwerk van Schwartz wel een lust voor het oog. (TV)

Gringos Locos
Tekst/tekeningen: Yann/Schwartz
Dupuis, 48 blz., SC: 8,95 euro/HC: 13,95 euro

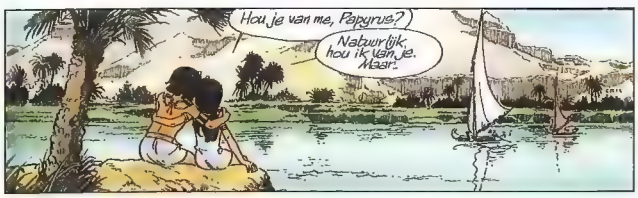

Teleurstellend laatste album van een klassieker

In Karnak staat de jarenlang verwaarloosde tempel van Montoe, de stiergod. De rijkdom die de Amonpriesters opeisen, laat steeds minder over voor de andere Egyptische goden. De wrede hogepriester van de tempel besluit om de bewoners van het dorp te verjagen omdat ze geen belasting meer betalen. De kinderen uit het dorp komen Papyrus en zijn geliefde, prinses Lief-Er-Theti om hulp vragen. De korte inhoud klinkt beter dan de werkelijkheid. De intrige is heel magertjes. De tekening van ervaren rot De Gieter ogen vaak heel stuntelig (verwrongen ledematen, slordige kledij en schetsmatige decors). Hij had blijkbaar ook moeite om een volledig album van 46 bladzijden te vullen. We krijgen maar liefst zes bladzijden voorgeschoteld waarin een stier Papyrus achtervolgt en er een soort Spaans stierengevecht volgt. Papyrus heeft er een carrière van 38 jaar op zitten. Hij had een mooier afscheid verdiend. (TV)

Papyrus 32: De stier van Montoe
Tekst/tekeningen: Lucien De Gieter
Dupuis, 48 blz., SC: 5,95 euro

SHERPA

Rork 1
Eerste integrale bundeling van Rork.

Doorgangen (Andreas) (HC)
Het Kathedralenkerkhof, Fragmenten, Doorgangen, 2 kortverhalen en het nieuwe prequelverhaal *De Geesten.*

SILVESTER

Beestjes 4 — **Bonanza! (Schwantz)**

Belem 3 — **Het Jacht van het Bagno (Delitte)**

De Eenhoorn 4
Laatste deel.
De Dag van het Doopsel (Jean + Gabella)
Ook te verkrijgen in verzamelbox.

Hauteville House 7 — **Expeditie Vanikoro (Gioux + Duval)**

De Lemen Troon 5 — **De Maagd (Caneschi + Jarry / Richemond)**
De macht om de Franse troon, weergaloos in beeld gebracht en verteld.

Ria – Kronieken van het Licht 2
De Macht van het Zegel (Kiecker + Mary & Fred Pullin)
Fantasystrip van Duitse makelij.

UUR U 6 — **De Verbeelding aan de Macht? (Mr. Fab + Duval /Pécau)**

Vincent en Van Gogh 2
Drie Manen (Smudja)
Vervolg op de aparte kijk op het leven van Van Gogh.

Zeven 10 — **Zeven Klonen (De Caneva + Louis)**

STANDAARD UITGEVERIJ

De Avonturen van Urbanus 149
De Cesar van Cesar (Linthout + Urbanus)
De familie Urbanus zwemt in het geld nu het bier van Cesar een succes is! Wieske voelt zich eenzaam en gaat speeddaten.

F.C. De Kampioenen Omnibus 4
Fernand Presenteert (Leemans)
Met *Bij Sjoeke en Sjoeke, Het Geval Pascale, De Simpele Duif, Supermarkske* en *Supermarkske Slaat Terug.*

F.C. De Kampioenen Presenteert: Vertongen & Co 3
De Geslepen Slaper (Swerts / Vanas + Leemans)

De Kiekeboes Special 3
Vakantieliefjes (Merho)
Haaiman, Villa Delfia en *De Medusastichting*

De Smurfen 31

De Politiesmurfen (De Coninck + Jost)
Grote Smurf is het beu om steeds tussenbeide te moeten komen bij ruzies en stelt een Smurfenwetboek op. De wetten worden nauwelijks nageleefd. Daarom benoemt Grote Smurf 2 Politiesmurfen.

Suske en Wiske 318
De Suikerslaven (Studio Vandersteen)
Suske en Wiske krijgen op een dag een lolly van een snoepverkopende robot. Ze veranderen in snoepgoed.

STRIP2000

Peer de Plintkabouter 4 (van Broekhoven)

Tom Carbon 3
Schudden voor Gebruik
(Cromheecke + Fritzgerald) (heruitgave)

UITGEVERIJ L

Lanfeust van Troy Boek 5+6
Nieuwe vertaling en inkleuring + extra dossier.
De Schrik van de Schouwer / Keizerin Cixi (Tarquin + Arleston)

Legenden van Troy: Saffraannacht 2
De Wraak van Albumen
(Hérenguel + Arleston / Melanÿn)

12BIS

De Cyclus van Cyann – integrale uitgave deel 1-2-3-4 (Bourgeon + Lacroix)

VZW ARCADIA

François Julien
De Manke Duivel (Jamar + Dehousse)
De vertaling van deel 4 van de reeks die in de jaren 1980 bij De Spiegel verscheen.

BALLON

De Belevenissen van Jommeke 15 + 166
Het Staartendorp + Het Heksenbal (Nys) (herdruk)

De Belevenissen van Jommeke 261
De Recordjagers (Van Loock)

Beroep: Leraar 1
De Onverwachte Toets (Pica + Erroc)

Beroep: Dokters 1
Is het Erg, Dokter? (Sirvent + Bélom)

Game Over 7
Only For Your Eyes
(Midam / Adam + Thitaume)

Jommeke-de-Luxe 5
De Straalvogel (Nys)
De ex-libris die je bij dit album cadeau krijgt, is deze keer een hommage van Marvano.

BLLOAN

De Beste Vijanden 1
1783-1953 (David B. + Filiu)
De auteurs proberen simpelweg de relatie tussen de Verenigde Staten en het Midden-Oosten te vertellen aan de hand van de gekende geschiedenisfeiten tot het verhaal van de kleine man.

Shelley 1
1ste deel van een tweeluik door hetzelfde duo van *Een Onderzoek van Commissaris Crémèr.*
Percy (Casanave + Vandermeulen)
Het tweeluik vertelt over de jeugdzonden van romanschrijfster Mary Shelley.

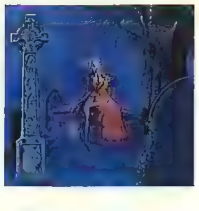

CASTERMAN

Eden Hotel (Ippoliti + Agrimbau)
Alweer een strip over Che Guevara.

India Dream 7
Taj Mahal (Charles + Maryse Charles)
Voorlaatste deel van de 2de cyclus.

Matt Peterson 1

London Running (Delitte + Bollée)
Fotoreporter Matt Peterson werkt voor *L'Equipe* en verslaat voor hen in Londen de Olympische Spelen die in werkelijkheid ook in juli 2012 doorgingen.

DAEDALUS

De Blauwe Verten 2
Pénélope (Brahy + Giroud)
Vervolg van de reeks over de pioniersjaren van de luchtvaart.

Chapman 1
De Eerste Overwinningen (Papazoglakis / Paquet / Kamenica + Bernard)

Drie Wensen 2
De Stad van de Duizend Zuilen (Martinello)

Kruisvaart 3
De Slag van Mansourah
(Xiaoyu + Izu / Nikolavitch)
De kruistochten en zombies, een formule die werkt!

De Prins van het Onweer 1

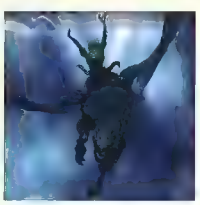

Het Oog van de Storm
(Zeloni + Bichebois)
Spin-off van *Het Kind van het Onweer* door een andere tekenaar.

Ring 1
(Daoudi)
De fictieve strijd van 2 Formule 2-piloten die elkaar eind jaren 1960 op de mythische Nürburgring bekampen.

Spyder 2
Hemelse Draak (Khaled + Latour) (HC)
Futuristische serie.

DARGAUD

Atar Gull - Het Leven van een Voorbeeldige Slaaf
(Brüno + Nury)
One-shot over een zwarte slaaf die jaren geduld opbrengt voor het uitvoeren van zijn wraak op zijn meester.

Berlijn integraal (Marvano)

Empire USA Seizoen II 5 (Juszezak + Desberg)

Start van tweede cyclus

De knappe archeologe Ornella Grazzi gaat verder met haar onderzoek naar de mysterieuze omstandigheden rond de dood van Lucius Aurelius Cassio, die in 145 na Christus onder het bewind van keizer Antoninus vermoord werd. In de eerste cyclus van deze reeks konden we al lezen hoe Ornella ontdekte dat Cassion werd neergestoken door Livonus, zoon van een senator, Honorius, een rijke geldschieter uit Antiochië, Antinoë, de populairste courtisane van Alexandrië en Reptah, een Egyptische magiër. In deze tweede cyclus (die uit twee albums zal bestaan) volgt Ornella verder het levenspad van Cassio, de favoriete arts van de keizer. Ze wil vooral alles te weten komen over de poeders van Cassio die wonden als bij toverslag doen genezen en hoe Cassio erin is geslaagd om weer uit de doden op te staan om zich op zijn moordenaars te wreken. Net als in de vorige cyclus worden passages van heden en verleden afgewisseld. Het verhaal blijft boeiend. Ook het tekenwerk van Reculé blijft mooi om naar te kijken. Hij is vooral een meester in het tekenen van close-ups van bloedmooie vrouwengezichten. Reculé is zelf ook een liefhebber van vrouwelijk schoon. Getuige daarvan is een telefoongesprek van Ornella in lingerie en enkele lesbische scènes. Een must is deze reeks niet, maar toch beter dan een snel tussendoortje (TV)

Cassio 5: De weg naar Rome
Tekst/tekeningen: Desberg/Reculé
Le Lombard, 48 blz., SC: 6,95 euro

Slot van een geslaagde fantasy-reeks

Peter werd als baby door de elfen ontvoerd. In ruil lieten de elfen Scrubby achter. Ze zijn dus wisselkinderen en zijn even oud maar er is één verschil: Scrubby wordt nooit volwassen. Hij is het echte elfenkind. Elfen zijn uniek want zij mogen op de grens leven tussen de wereld van de engelen, het Licht en de wereld van de demonen, het Donker. In ruil moesten elfen wel hun kinderen opofferen op elke Asrai-nacht. De elfen besloten om niet hun kinderen te offeren maar een pasgeboren mensenkind, dat ze verwisselden voor het elfenkind. In dit afsluitende deel wacht Scrubby de loodzware opdracht om de Heer van de Chaos te bevechten. Het ultieme duel vindt op de allerlaatste pagina's plaats en dat had gerust wat langer in beeld mogen komen. Maar dat is dan ook het enige puntje van kritiek. Het dromerige scenario van Dubois, gekoppeld aan de frisse, sprookjesachtige tekeningen van Fourquemin en dat alles vormgegeven door het aantrekkelijk kleurenpalet van Smulkowski: een heel geslaagde mix. Deze keer zijn er vrij veel tekstloze passages, zo sfeervol in beeld gebracht dat je als lezer zeker niet sneller begint te draaien. (TV)

De Legende van het Wisselkind 5: Asrai-nacht
Tekst/tekeningen: Dubois/Fourquemin
Le Lombard, 64 blz., SC: 8,95 euro

DARK DRAGON BOOKS

Snooze 2 — Slot van het tweeluik.

Het Ontwaken (Evenhuis + Toussaint) (HC)

Tarzan — **(Meseldzija)**
Luxueus artbook en bundeling van alle Tarzanstrips door de in Nederland wonende Serviër Meseldzija.

DON LAWRENCE COLLECTION

40-Hours 1 — **Alleen Tijdens Kantooruren (Heins + Hercules)**
1ste bundeling strookjesstrips van de kantoorhumorstrip.

De Vries 2 — **Vuurdoop (Van Oppen + Algera)**

Storm 27 — **De Wisselwachters (Molenaar / de Vos)**
Onbekende krijgers willen het rijk van Nomad met behulp van een golfstroom aanvallen.

DUPUIS

Agency Interpol 1

Mexico - La Muerte (Marty + Thirault)
Alsof het eerste Interpol-album van Steven Dupré en Alcante niet meer meetelt, herlanceert Dupuis de reeks over de internationale politie.

Alter Ego 5 — **Park (Reynès / Benéteau + Renders / Lapière)**

GLÉNAT

Albert & Co 5 — **Tijd om te Kiezen! (Cambré)**

La Contessa 2 — **De Tranen van de Condottiere (Herval + Crisse)**
Nieuw verhaal over de meesterdievegge La Contessa.

Hollywood 2

Wat Ik Ben en Wat Ik Had Kunnen Zijn (Malès + Manini)
Vervolg op de reeks over de opkomst van Hollywood.

De Zouaaf 2 — **(Ersel + Renot)**

De Laatste Profetie 5 — **(Rousseau + Chaillet)**
Flavius heeft in Rome een voorlopige vrede tussen heidenen en christenen bewerkstelligd.

GRATON

Michel Vaillant 5 + 6 (heruitgave met ex-libris) — **Nr 13 aan de Start + Het Verraad van Steve Warson (Graton)**

DE HARMONIE

Peter's Zeurkalender 2013 — **(van Straaten)**

JUNGLE!

Girlz 4 — Jongens (Dentiblù + Douyé / Goupil)

LE LOMBARD

Cassio 6 — De Lokroep van de Pijn (Reculé + Desberg)
Slot van het tweeluik

MEDUSA

Frank Lincoln 3 + 4 — Break-Up + Kodiak (Bourgne / Perrotin)

De Keuken van de Duivel 2 — Het Festijn van de Monsters (Karl T. + Marie)

Een jochie laat zich met zijn broertjes inlijven in het maffiamilieu om de moord op zijn ouders te kunnen wreken.

Reign 3 — Derde Eskader (Cara + Téhy)

Re-Mind 1 — (Mutti + Alcante)

Re-Mind is een technologie van de FBI om van stervenden de laatste film van hun leven vast te leggen. Zo wil men terroristische aanslagen zoals 9/11 mee voorkomen.

Victor Sackville 23 — De Derwisj van Hollywood (Carin + Rivière / Borile)
Met dit album valt het doek over de retroreeks.
Sackville reist naar LA om er een mysterieuze verdwijning te onderzoeken.

OOG & BLIK | DE BEZIGE BIJ

Getekend Leven — (Crumb / Kominsky)
Gezamenlijk werk van Crumb en Kominsky, in het ware leven een echtpaar.

De Korf — (Burns)
Het vervolg op *X*, oftewel Burns' eigen versie van *Kuifje*.

Pelgrim of niet? – Een Voettocht naar Santiago de Compostella — (Vanistendael)
Vanistendael maakte de 750 kilometer lange voettocht van Saint-Jean-Pied-de-Port in Frankrijk naar Santiago de Compostella in Spanje.

Zonder Zorgen — (Yang)

Belle Yang wordt gedwongen terug te keren naar haar ouderlijk huis als een vervelende ex-vriend haar begint te stalken. Tijdens dit teruggetrokken bestaan probeert haar vader haar te vermaken met verhalen uit het oude China.

SAGA UITGAVEN

Het Bronzen Tijdperk 1 — (Shanower) (HC)

Shanower werkt al sinds 1998 aan deze historische serie over de Trojaanse Oorlog. Het eerste deel bevat de aanzet tot deze homerische oorlog.

De Drakenorde 0 — (Bonetti + Istin)

In deze prequelcyclus van *De Drakenorde* wordt het ontstaan van de mysterieuze organisatie van de Drakenorde uit de doeken gedaan.

Evangelie volgens Satan 2 — En Verlos Ons van het Kwade (Cerqueira + Maurel)

Hasta la Victoria 3 — (Casini)
Een Corsicaan komt temidden de Cubaanse revolutie terecht.

Succubus 2 — (De Vincentiis + Mosdi)

SILVESTER

De Verborgen Geschiedenis 23 — Absint (Kordey + Pécau)

STANDAARD UITGEVERIJ

Bakelandt 19 — In Naam van de Keizer (Leemans)
Ingekleurde heruitgave met nieuwe cover.

Junior Suske en Wiske — Terug naar School (Broeckx / Heins + van Oudheusden)

Nero: De Far West-Trilogie — (Sleen)
Het Geheim van Slappe Bizon, Het Ei van October en *De Indiaanse Neusfluit*.

De Rode Ridder 235 — De Witte Waan (Scholz + Lodewijk)

Tijdens een trektocht door de gebieden ten oosten van het Duitse Rijk raakt de Rode Ridder verstrikt in de Goddelijke Jacht.

Urbanus Special 9 — De Volle Pamper Special (Linthout + Urbanus)
Een terugblik op Urbanus' kindertijd.

STRIP2000

De Ruyter 1 — De Engelsen Komen! (Hogenbirk + Roozen)

Dik van Dieren en Zo 2 — De Eerste 11 Zaken (Gleever)
Heruitgave van het eerder bij Silvester verschenen album.

Tom Carbon 7 — Tannenbaum (Cromheecke + Fritzgerald) (heruitgave)

De VrijMiBoys 1 — Opstartproblemen (Driessen)

UITGEVERIJ L

Lanfeust van Troy Boek 7+8 — Petaurussen Sterven bij Dageraad / Het Fabeldier (Tarquin + Arleston)
Nieuwe vertaling en inkleuring + extra dossier.

"DE TEKSTLOZE PAGINA'S SPREKEN VOOR ZICH"

TWEEDE ALBUM IN VRIJE VLUCHT-REEKS VAN MONTGERMONT & ALCANTE

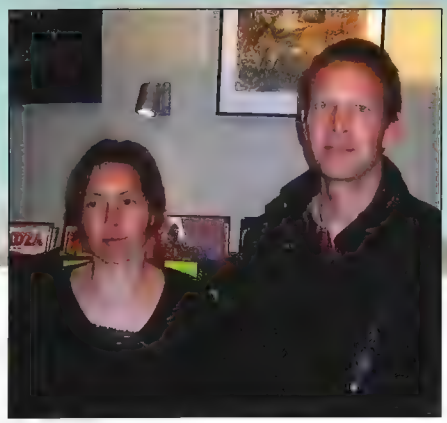

Je hebt zo van die strips die je na het lezen niet loslaten. Strips waarbij de combinatie van tekeningen en verhaal zo beklijvend zijn dat ze door je hoofd blijven spoken. Dat gevoel hadden wij bij het lezen van *Een paar dagen samen* dat in de Vrije Vlucht-reeks verscheen in 2009. Dit jaar verscheen met *Clair-obscur dans la vallée de la lune*, een tweede Vrije Vlucht-album van dit duo. Scenarist van dienst Alcante (alias Didier Swysen) is inmiddels een bekende naam dankzij reeksen als *Pandora Box*, *Rani*, *Jason Brice* en zijn oneshot in de reeks *XIII Mystery*. Tekenares Fanny Montgermont was ons veel minder bekend.

DOOR **TOM VERMEEREN** EN **GERT BUSSENS**

"Ik ben in 1977 in Rennes geboren", vertelt Fanny Montgermont. "Ik teken al mijn hele leven en volgde een grafische opleiding. Maar ik wilde oorspronkelijk toch het liefst in de animatie- en tekenfilmsector werken. Na enkele mislukte projecten, oriënteerde ik mij echter meer op de stripwereld. In 2003 verscheen mijn eerste album, *Elle*. Het jaar erop viel dit album op het stripfestival van Angoulême in de prijzen. Zo vatte ik moed om zo verder te gaan en er kwam een tweede album van *Elle* uit bij uitgeverij Paquet. Later werden beide albums gebundeld in een integrale."

Wie beschouw je als je grootste inspiratiebronnen?
Fanny: Ik ben vooral beïnvloed door manga. Takehiko Inoue (*Vagabond*, nvdr.) en Naoki Urasawa (*20th Century Boys*, nvdr.) zijn mijn favoriete stripauteurs. Ook het schilderwerk van Gibrat en vooral Lepage vind ik subliem. Ik laat me verleiden door albums waarvan het tekenwerk als een aaneenschakeling van mini-schilderijtjes kan beschouwd worden.

Jouw manier van werken is gelijkaardig.
Fanny: Dat klopt. Ik voel me veel meer schilderes dan tekenares. Kleurgebruik is een passie voor mij. Ik kan me niet voorstellen dat ik ooit een album zou maken in zwart wit. Ik werk met gouache en aquarel. Voor ik gedetailleerd begin te werken, breng ik een grondlaag aan om de algemene sfeer, licht en schaduwen weer te geven.

Drie jaar geleden waren we zwaar onder de indruk van het emotionele oneshot *Een paar dagen samen*. Was het scenario al volledig af voor jullie elkaar ontmoet hebben?
Alcante: Absoluut. Ik had het verhaal bedacht na het zien van een documentaire op tv rond progeria. Al is deze veroueringsziekte heel zeldzaam, toch vond ik het de moeite om dit in mijn verhaal naar voor te brengen. Het was niet eenvoudig om een personage te creëren dat zowel jeugdigheid als volwassenheid uitstraalt. Ik vind dat het verhaal ook veel verder gaat dan progeria. Ik wilde tonen hoe belangrijk ik ouderschap vind. Mijn twee kinderen, Alexandre en Quentin, zijn het belangrijkste in mijn leven. Het is dan ook geen toeval dat ik mijn pseudoniem Alcante heb afgeleid van de beginlettergrepen van hun voornamen. Trouwens, ik kon niet anders dan een pseudoniem bedenken, mijn neef Bernard Swysen (tekenaar van ondermeer *Pieter Pil* en de detectivestrip *Roulettabille*, nvdr.) had er immers al voor gezorgd dat de naam Swysen binnen het stripwereldje al bezet was.
Fanny: Ook voor mij was het niet zo evident om een dergelijk emotioneel scenario te tekenen. Maar ik heb het voorstel toch aanvaard want ik was net als zoveel andere lezers heel geëmotioneerd toen ik het scenario doornam. Ik was op dat moment nog geen mama, maar toch voelde ik enorm mee met de ouders van de zieke Julien.

Hoe zijn jullie met elkaar in contact gekomen?
Alcante: Tijdens het stripfestival van Angoulême in 2008 liep ik de verschillende stands door op zoek naar tekenwerk dat me perfect leek om mijn scenario van *Een paar dagen samen* te verstrippen. Mijn oog viel op het eerste album van *Elle*. Toen ik het doorbladerde, was ik meteen overtuigd. De manier waarop Fanny met kleur omspringt en hoe ze via tekstloze pagina's toch heel veel gevoelens kan overbrengen, hebben me overtuigd om haar te contacteren. Via wat googelen vond ik haar contactgegevens en zo hebben we elkaar vrij snel daarop ontmoet. En de rest is geschiedenis ! *(lacht)*

Dit jaar verscheen een nieuw oneshot van jullie *Clair-obscur dans la vallée de la lune*. Hoe verliep de samenwerking deze keer?
Fanny: Helemaal anders dan drie jaar geleden uiteraard. Nu kenden we mekaar en nu schreef Didier (Alcante, nvdr.) het verhaal volledig met mij in zijn achterhoofd als tekenares. Hij had me beloofd om voor onze tweede samenwerking een verhaal te schrijven dat mij zou toelaten om veel weidse vergezichten en grote overzichtstekeningen te schilderen. Helemaal iets anders dus dan *Een paar dagen samen* dat zich in de stad afspeelt.
Alcante: Mijn broer, Thierry, woont en werkt in Chili. Hij organiseert ter plaatste excursies om de unieke natuurpracht van Chili te laten ontdekken door zijn gasten. Ik ben er zelf ook naartoe gegaan en was meteen verkocht. In dit unieke decor zou mijn nieuwe verhaal zich afspelen.

"Zeg nu zelf, wie wil er niet zijn naam naast die van Van Hamme op de cover zien prijken?"

Jammer genoeg is *Clair-obscur dans la vallée de la lune* niet vertaald in het Nederlands. Zou je onze lezers toch kunnen warm maken om het album in het Frans aan te schaffen?

Fanny: Zelfs al begrijpen de Nederlandstalige lezers niet alles, toch zullen ze hun hartje kunnen ophalen aan de prachtige Chileense landschappen. De tekstloze pagina's spreken voor zich.
Alcante: Het is opnieuw een menselijk verhaal geworden. Centraal staat de ontmoeting tussen de Amerikaanse Joan en een Chileens gids José. Het verhaal speelt zich af eind jaren tachtig toen Chili gebukt ging onder het regime van Pinochet. Donkere flashbacks uit het turbulente leven van José wisselen af met kleurrijke pagina's van natuurpracht. De ontmoeting tussen Joan en José zal voor het privéleven van beiden verregaande gevolgen hebben. Meer verraden zou zonde zijn...

Waarmee zijn jullie op dit moment bezig?
Fanny: Ik kan nog niet veel zeggen over mijn nieuwe project maar het zit in de fantastische sfeer deze keer. Ik heb nog geen definitieve uitgever gevonden, dus kan en mag ik nog niets meer vertellen.
Alcante: Ik focus me momenteel op mijn scenario's voor *Ars Magna* en *Rani*.

Voor *Rani* schrijf je samen met Jean Van Hamme het scenario. Hoe verloopt dat?
Alcante: Eigenlijk had Jean Van Hamme het verhaal van *Rani* al volledig bedacht om er een televisiereeks van te maken. Hij contacteerde mij met de vraag of ik dat scenario niet wilde omzetten naar een stripscenario. Hij was onder de indruk van mijn scenario voor *XIII Mystery* en daarom vond ik het ook een grote eer om met hem samen te werken. Zeg nu zelf, wie wil er niet zijn naam naast die van Van Hamme op de cover zien prijken? *(lacht)*

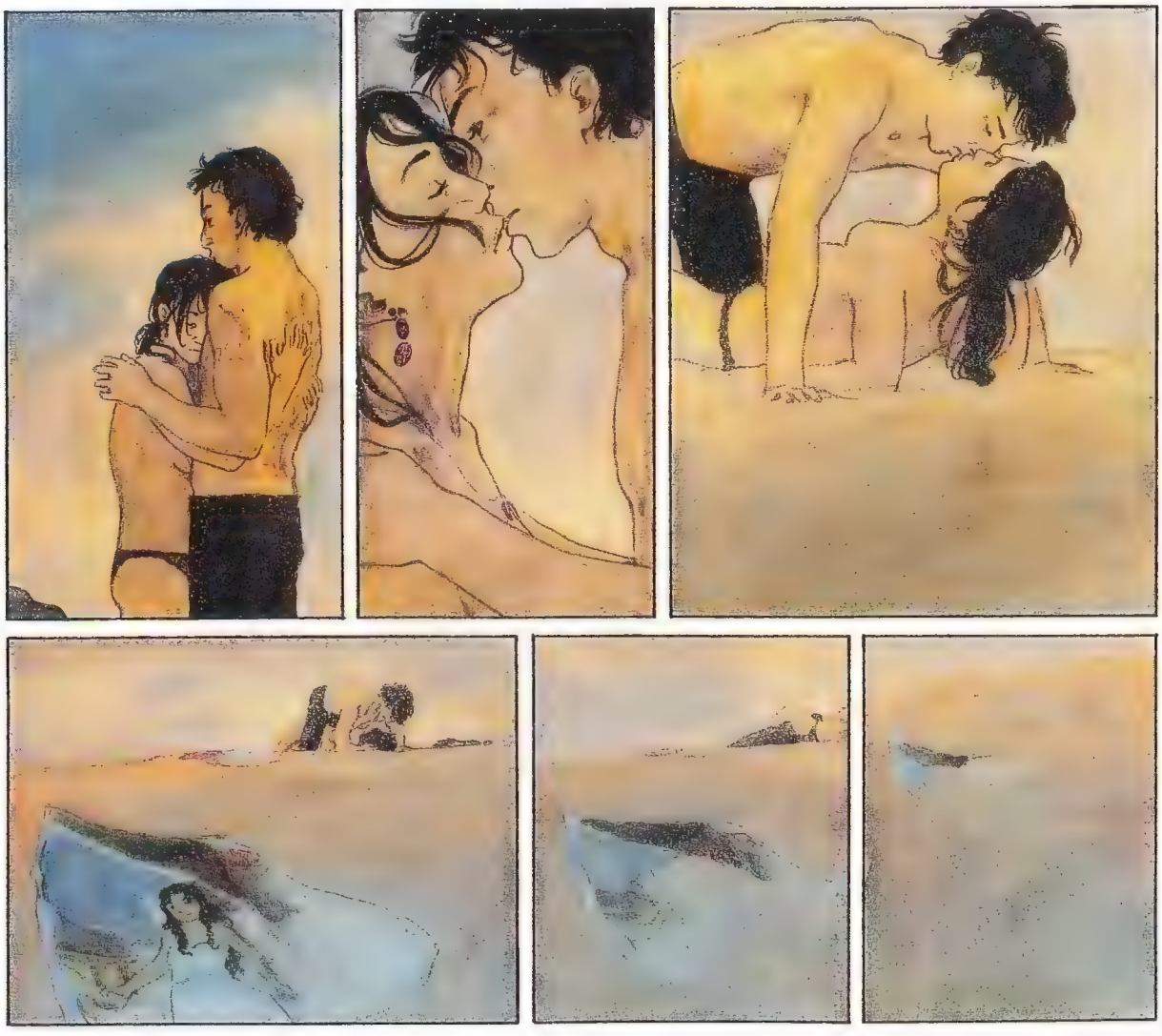

Je plannen om een spin-off te schrijven rond nevenpersonages uit *Thorgal* zijn dan toch recentelijk afgeblazen.
Alcante: *(diepe zucht)* Dat klopt inderdaad. Ik vind dat heel jammer. *Thorgal* is dan ook een van mijn lievelingsstrips al van toen ik jong was. Het zou dan ook een hele eer geweest zijn om er een verhaal voor te mogen schrijven. *(twijfelt even)* Weet je, het probleem met *De Werelden van Thorgal* is dat er te veel mensen bij betrokken zijn. Ze houden er elk hun eigen mening op na en het is dus wel heel moeilijk om voor iedereen goed te doen. Jammer, want de proefplaten die tekenaar Emmanuel Roudier maakte voor een spin-off rond de dwerg Tjahzi en Arghün, vond ik nochtans schitterend. Nadat twee synopsissen van mij geweigerd werden, besloot ik om het niet langer meer te proberen.

Op de site van De Stripspeciaalzaak.be lazen we dat je ook voor Delcourt met een nieuw project bezig bent, samen met Gihef. Kan je daar iets meer over vertellen?
Alcante: *(heel verwonderd)* Waaauw ! Hoe zijn die dat al te weten gekomen? Maar het klopt inderdaad. De hele reeks zal rond complotten draaien. Het zullen verschillende tekenaars en scenaristen zijn die per cycli van twee albums samenwerken. Zo werkt Gihef momenteel aan het scenario voor een tweeluik en ook ik ben aan mijn tweeluik bezig. Bij mijn verhaal draait alles rond de Titanic. Ik was enorm gefascineerd toen ik vernam dat er blijkbaar een ander schip, de *Californian*, in de buurt van de botsing van de Titanic tegen de ijsberg moet geweest zijn. Dat schip moet zeker de noodsignalen hebben gezien maar waarom heeft de bemanning van dat schip dan niet ingegrepen? Of was het nog een derde schip dat de aanvaring heeft gezien maar niets heeft ondernomen? Vanuit dat standpunt start mijn verhaal. Er zijn meerdere tekenaars met proefplaten bezig maar een definitieve tekenaar hebben we nog niet gekozen. Ik houd wel van verhalen waarvoor ik me veel moet documenteren. Het kost wel heel veel tijd maar de voldoening achteraf is heel groot als je met een origineel vertelstandpunt kan uitpakken.

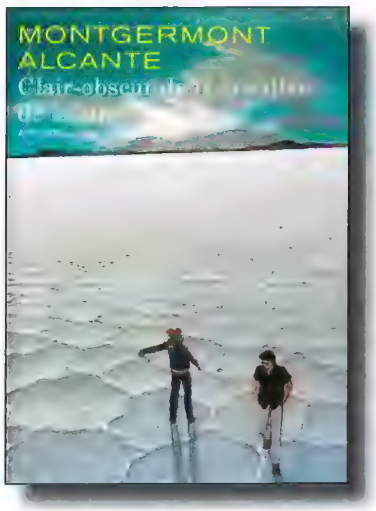

Alle afbeeldingen zijn fragmenten uit Clair-obscur dans la vallée de la lune.

Clair-obscur dans la vallée de la lune
Tekeningen: Montgermont
Scenario: Alcante
Collectie: Aire Libre
HC – 64 pagina's
15,50 EUR

BS TWITTEDOEK

"Ik kruip het liefst in de huid van een vrouw om een verhaal te vertellen"

INTERVIEW BENOÎT ROELS, BLZ 42

REGISSEUR POPEYE BEKEND

Genndy Tartakovsky, bekend van tv-series zoals *Samurai Jack*, *The Powerpuff Girls* en *Dexter's Laboratory*, wordt de regisseur van *Popeye*, de nieuwe 3D-animatiefilm van Sony Pictures Animation. Eerder was al bekend geraakt dat *The Smurfs*-schrijvers Jay Scherick en David Ronn aan het script werken van de *Popeye*-film.

TARANTINO WIL STRIPPEN

De bekende Amerikaanse regisseur Quentin Tarantino wil zijn nog te verschijnen western *Django Unchained* bewerken tot een stripserie. De film gaat over de slaaf Django die door een premiejager wordt bevrijd om op een slavenhandelaar te jagen. Dat deze man ook Django's vrouw bezit, maakt het voor de voormalige slaaf alleen maar gemakkelijker de trekker over te halen. De hoofdrollen zijn voor Jamie Foxx, Christoph Waltz en Leonardo DiCaprio. *Django Unchained* verschijnt op 28 februari 2013 in de bioscopen.

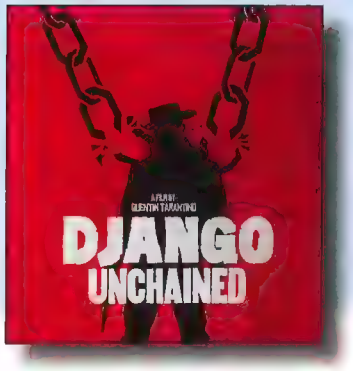

LUC BESSON VERFILMT RAVIAN

Het gerenommeerde Britse filmblad *Empire* meldt dat Luc Besson van plan is een Engelstalige film van *Ravian en Laureline* te maken.

Het is nog niet voor de eerste jaren want momenteel werkt hij aan verschillende projecten waaronder *Malavita* met Robert De Niro, Michelle Pfeiffer en Tommy Lee Jones en een actiethriller met Angelina Jolie. Tekenaar Jean-Claude Mézières en Besson werkten al eerder samen. Mézières was een concepttekenaar voor Bessons kassucces *The Fifth Element*, ook al een sciencefictionfilm. In 2010 produceerde Besson een film van *Isabelle Avondrood*, dat geen potten aan de kassa brak, en in 2003 bracht hij *Michel Vaillant* naar het grote scherm. Besson had al langer een optie op de filmrechten, maar nu maakte hij zijn filmintenties concreter. Over de inhoud van de film is nog niets bekend: wordt het een adaptatie van een bestaande strip uit de reeks of integendeel een gloednieuw verhaal? Mézières liet eerder al zijn voorkeur uitschijnen om een film te zien naar het tweeluik *Halte Châtelet / Richting Cassiopeia* en *Brooklyn Station / Eindpunt Kosmos*.

Ravian kende al een cinematografisch uitstapje. Door een Frans- Japanse coproductie kwam er een tekenfilmserie in veertig afleveringen. De Franse inbreng werd mogelijk gemaakt door uitgeverij Dargaud en filmproducent EuropaCorp, een bedrijf van diezelfde Luc Besson. *(DS/De Stripspeciaalzaak.be)*

Phineas and Ferb: Mission Marvel

In de zomer van 2013 zullen de Amerikaanse fans van de populaire tekenfilmserie *Phineas and Ferb* al kunnen genieten van een speciale aflevering waarin de animatiehelden uit de Disneystudio de superhelden van Marvel ontmoeten. De cross-over, de eerste ooit, kon tot stand komen omdat Disney de bekende Amerikaanse comicuitgeverij bezit. In deze aflevering zien we Spider-Man en The Avengers (Hulk, Iron Man en Thor) opduiken. De superhelden verliezen hun krachten door toedoen van Dr. Doofenshmirtz, een schurkerige wetenschapper. Het is nu de beurt aan Phineas en Ferb om hen die superkrachten terug te doen krijgen en de strijd aan te gaan met de superschurken Red Skull, Whiplash, Venom en M.O.D.O.K, die samenwerken met de gemene professor.

WORK IN PROGRESS: WILSON

In 2001 kwam een filmversie uit van Daniel Clowes' *Ghost World*. Omdat het basismateriaal niet voldoende was voor een volwaardige film diende hij extra materiaal te schrijven. Bijkomende filmscriptervaring deed Clowes op met Art School Confidential die eveneens in zijn comicreeks *Eightball* werd gepubliceerd. Momenteel pakt Clowes zijn strip *Wilson* aan voor een nieuwe adaptatie van zijn werk. Aan het project is regisseur Alexander Payne (*Sideways*, *About Schmidt*) verbonden. Andere filmprojecten staan momenteel op een lager pitje. Er is al jaren sprake van een verfilming van *Dodelijk Wapen* die geproduceerd zou worden door Jack Black, maar die laatste is niet meer zo hot als weleer en daardoor raken plannen geblokkeerd. Een niet op een strip van hem gebaseerd filmproject is een op ware feiten gestoeld verhaal over drie jongens die beeld voor beeld een remake draaiden van de *Indiana Jones*-film *Raiders of the Lost Ark*. Ze deden er zeven jaar over.
(DS/ Stripspeciaalzaak.be)

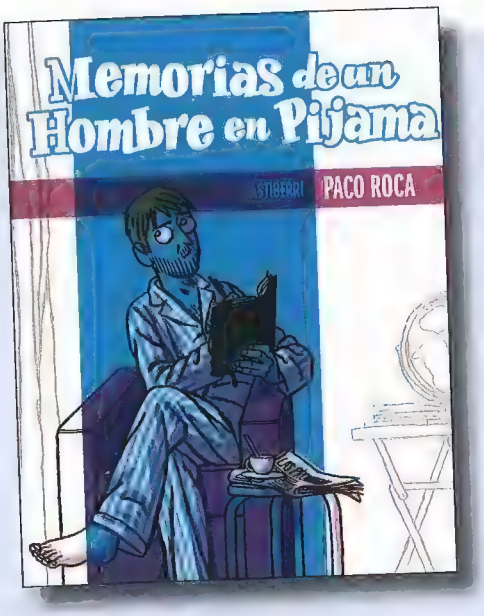

RIMPELS KRIJGT OPVOLGER

De Spaanse stripauteur Paco Roca gaat zijn eerste animatiefilm regisseren. Roca is in Nederlandstalige contreien vooral bekend van zijn mooie graphic novel *Rimpels*, die in 2011 als animatiefilm te zien was. Die film regisseerde hij echter zelf niet dus gaat de Spaanse stripauteur nu zijn strip strip *Memorias de un Hombre en Pijama (Memoirs of a Man in Pajamas)* verfilmen. De strip verscheen in een Spaanse krant en de korte verhaaltjes werden gebundeld in een 140 pagina's tellend album. Nadat vorig jaar een prachtige, geanimeerde verfilming verscheen van zijn graphic novel *Arrugas (Wrinkles)*, werkt de Spaanse illustrator en stripmaker Paco Roca nu aan een animatiefilm die hij zelf zal regisseren. De verhalen zijn semi-autobiografisch, geïnspireerd door de Amerikaanse sitcom *Seinfeld* en draaien om een veertiger met Peter Pan-trekjes die eindelijk zijn kinderdroom heeft bereikt: de hele dag thuis in zijn pyjama zitten. *(Bron: animatie. blog.nl)*

JACQUES TARDI EN ZIJN MONDE TRUQUÉ

Na een paar valse starts door een gebrek aan financiële middelen is er alsnog groen licht voor een tekenfilm die Jacques Tardi en Benjamin Legrand schreven. *Un Monde Truqué* is een uchronie in het jaar 1941 met een wereld waarin Napoleon VI regeert over een Frans-Duitse natie. Er bestaat ook een Engels-Amerikaanse alliantie. Er komen meerdere Eiffeltorens in voor en ook gekke geleerden, bizarre toestellen en vreemde dieren.
Het meisje Avril zoekt in deze omstandigheden naar haar vermiste ouders, een koppel wetenschappers. Zij zijn de zoveelste geleerden in lijn die zijn ontvoerd door een onbekende vijand na onder meer Louis Pasteur, Alfred Nobel en Albert Einstein. De regie ligt in handen van Franck Ekinci en Christian Desmares die al de animatieafdeling leidde voor de tekenfilm *Persepolis*. De Belgische actrice Cécile de France en de Franse acteurs Jean Rochefort en Jean- Paul Rouve maken deel uit van de stemmencast. De tekenfilm wordt verwacht in 2014.
(DS/Stripspeciaalzaak.be)

EERST ASTERIX IN 'T ECHT, DAARNA GEANIMEERD

De Romeinen, aangevoerd door Julius Caesar, zijn Brittania binnengevallen. Alleen één dorp van vurige Britten is gespaard gebleven! Maar voor hoelang nog? Er zich van bewust dat de situatie iedere dag slechter wordt, geeft Flegmatix zich vrijwillig op om de hulp in te roepen van zijn neef Asterix, de onverslaanbare Galliër. Vergezeld van zijn trouwe Obelix en met een ton toverdrank, begeeft Asterix zich naar Brittania. Maar hun toverdrank wordt gestolen…

In het kort de samenvatting van de nieuwe Asterix-film , die op 17 oktober 2012 in première gaat. U had na het lezen van bovenstaande uiteraard meteen door dat het hier gaat over de adaptatie van *Asterix en de Britten*. Obelix wordt weerom gespeeld door de Franse steracteur Gerard Depardieu en Edouard Baer mocht zichzelf in de kleren van Asterix hijsen. De koningin van Engeland wordt overigens koninklijk ten tonele gebracht door de Franse actrice Catherine Deneuve. Lang moeten we niet meer wachten op de 3D-film, waarin de helden van Uderzo en wijlen Goscinny gewoontegetrouw Romeinen en piraten het nodige pak slaag bezorgen.

Langer wachten is het nog op de 3D-animatiefilm van het Asterix-album *Het Romeinse Lusthof*. Deze film wordt geregisseerd door Louis Clichy naar een script van Alexandre Astier, u wel bekend als scenarioschrijver van *Kaamelott*. Vanaf september 2012 zullen een hele hoop animatoren starten om dit hoogstandje tegen 2014 klaar te krijgen. Een extra plaatje zou je nog even rustig moeten houden.

“Ik kruip het liefst
in de huid
van een vrouw
om een verhaal
te vertellen”

Aan het prille begin van het nieuwe jaar waren we te gast bij Benoît Roels, een ware spraakwaterval die vol begeestering en bijzonder open over zijn carrière spreekt. Een carrière die gekleurd wordt door strips als *Mysteries van Osiris*, *Oknam*, *Wooly Wan*, *Gekken van Monk*, *De blauwe hagedis* en zijn debuut *Dorpsverhalen*. Op weg naar zijn atelier passeren we een gang vol ingekaderde originele pagina's van bevriende collega-striptekenaars.

DE MYSTERIES VAN BENOÎT ROELS

DOOR **TOM VERMEEREN** EN **GERT BUSSENS**

"Ja, het lijkt inderdaad wel een beetje op een mini-stripgalerij", antwoordt Benoît Roels met een ingehouden lachje. "Let op, ik koop nooit strippagina's van andere stripmakers maar ik houd er gewoon van om één van mijn originelen te ruilen voor een originele pagina van bevriende collega's. Zo heb ik in de loop der jaren al deze originelen verzameld." De verzameling van Roels is inderdaad al vrij uitgebreid met originele pagina's van Swolfs, Sikorski, Derib, Cauvin, Denaeyer, Servais... en ook eentje van Hermann. "Op deze originele plaat van *Bernard Prince* ben ik bijzonder trots. Hermann en Giraud zijn altijd mijn grootste voorbeelden geweest. Ik zou nooit aan Hermann durven vragen om een van zijn originelen te ruilen tegen een van mijn stripplaten maar ik kreeg die originele pagina toch te pakken door een leuk toeval. Ik had de opdracht aanvaard om voor een grote Hergé-verzamelaar een cover van Kuifje te hertekenen in mijn eigen stijl. Ik werd niet betaald voor die opdracht maar mocht uit de uitgebreide verzameling van de man een origineel kiezen. Lang heb ik niet getwijfeld toen ik zag dat hij een originele plaat had uit *Bernard Prince* getekend door Hermann.

Fragment uit Dorpsverhalen

Je bent dus een fervente striplezer?
Ik lees gemiddeld een vijftal nieuwe strips per maand. De laatste tijd ben ik nogal verzot op het werk van Chabouté. Ik houd ook veel van het werk van Thierry Terrasson. Onder het pseudoniem Jim en Téhy heeft hij me al meermaals aangenaam verrast. Volgens mij is zijn beste album, het oneshot *Petites Eclipses* (*niet vertaald album uit 2007, verschenen bij Casterman, nvdr.*). De laatste jaren koop ik vooral oneshots. Af en toe herlees ik ook strips die ik al langer in mijn verzameling heb staan. Ik houd van de meest uiteenlopende genres. Alleen fantasyver-

Boven en rechts: Fragment uit Dorpsverhalen

halen kunnen me niet echt bekoren. Enige uitzondering op deze regel is Loisels *Op zoek naar de tijdvogel*. Ik ben gewoon een echte boekenwurm. Ik probeer ook een drietal romans per maand te lezen. Ik lees het liefst werk van hedendaagse auteurs.

Wanneer ontstond je interesse voor strips?
Oh, dat was al heel vroeg. Mijn ogen gingen echt open door het ontdekken van het *Kuifje*-album *Het gebroken oor*. Ik was toen vijf jaar oud. Nog voor ik één woord kon lezen, heb ik dat verhaal toch meermaals beleefd gewoon door naar de plaatjes te kijken. Door dit album besefte ik als kleuter al dat ik zelf graag verhalen wilde vertellen door plaatjes te tekenen. Het vreemde is dat ik alleen maar fictie met het medium strips associeer. De meesten linken verhaaltjes uit hun kleuter- en kindertijd aan bepaalde films of boeken die hun ouders voor het slapengaan voorlazen. Daar herinner ik me niets meer van. Ik linkte fictie automatisch aan stripverhalen. Ik heb ook jaren geloofd dat ze mij op school wel zouden leren schrijven. En dan bedoelde ik schrijven niet als gewoon woorden en zinnetjes maar hoe je met taal een strip kunt vertellen. Een volwassene zou het een soort cursus scenarioschrijven noemen. Dat ik op school niet zou leren hoe je moest tekenen, dat had ik al sneller door. Dus heb ik mezelf dan maar leren tekenen. Toch besefte ik niet dat ik wel wat talent had. Pas na herhaalde complimenten van leerkrachten, vriendjes van de klas en ook mijn eigen gezin, begon ik echt te geloven dat ik toch wel beter kon tekenen dan een gemiddeld persoon. Tekenen was echter geen passie voor me. Ik beschouwde het eerder als een hulpinstrument om verhalen te vertellen.

Hoe denk je er vandaag over?
Hmm, da's een goede vraag. (*twijfelt even*) Ik vind verhalen vertellen, zelf scenario's bedenken nog altijd het leukste onderdeel van mijn job. En als ik een eigen verhaal dan ook zelf uitteken, is het plaatje helemaal af. Tekenen is nog steeds een arbeidsintensief werk. Er zijn twee uitersten binnen de wereld van de striptekenaars. Aan de ene kant heb je de tekenaars die de godganse dag door zitten te kriebelen. Bij hen gaat het als vanzelf. Bij mensen als Franquin, Uderzo of Janry lijkt tekenen wel een aangeboren evidentie te zijn. Als ze aan het babbelen of telefoneren zijn, zit-

ten ze ook stiekem tekeningetjes te maken. Bij signeersessies ben ik vaak jaloers op collega-tekenaars die in een paar seconden een prachtige, vloeiende tekening op het papier toveren. Bij mij gaat dat veel minder vlot. Toen ik voor de eerste keer naar Angoulême moest om te signeren, ben ik er weken ziek van geweest. Ik had schrik dat ik dat niet zou kunnen. Urenlang tekeningetjes maken terwijl men op mijn vingers staat te kijken. Dus maakte ik op voorhand al een dertigtal tekeningen klaar in potlood, die ik dan ter plekke alleen nog moest afwerken met wat kleur. (*beschaamd lachje*) Ik zou mezelf meer in het kamp van Hergé en Jacobs onderbrengen. Net als deze grootmeesters ben ik ook iemand die voortdurend zit te gommen of volledig herbegint. Ik geef nu zelf tekenles aan volwassenen en kinderen en dat heeft me wel het nodige vertrouwen gegeven. Het is ook makkelijker om fouten bij anderen op te merken dan bij jezelf.

Heb je dan ook zo snel mogelijk studierichtingen gezocht waar je de tekenstiel kon leren?
Dat was wel mijn bedoeling maar mijn ouders hebben er toch op aangedrongen om eerst 'normale' studies te volgen. En dat deed ik dan ook. Ik werkte mijn zes jaar middelbaar onderwijs af in de afdeling Latijn-wiskunde. Daarna ging ik naar het Brusselse Saint-Luc om er Plastische Kunst in de afdeling striptekenen te studeren. We zijn met meer dan 600 studenten begonnen en uiteindelijk met 10 overgebleven. Nadien ben ik zelfs begonnen aan de studies Romaanse filologie. Ik wilde het onderwijs als back-up gebruiken indien mijn strips hun weg niet zouden vinden naar de lezers. Uiteindelijk ben ik na twee jaar met die studies gestopt omdat mijn verhalen toen al vlot begonnen te verkopen.

Welke van je medestudenten zijn later ook strips gaan publiceren?
Tijdens mijn studies kwam ik in contact met André Taymans (*o.a. Caroline Baldwin, nvdr.*), Christian Durieux (*Oscar, Eerlijke Lui, nvdr.*), Jean-Luc Cornette (*vooral bekend als inkleurder van Starbuck en Charlotte, nvdr.*) en Bruno Marchand (*tekenaar van Little Nemo en inkleurder van o.a. De Eeuwige Oorlog en Dallas Barr, nvdr.*).

COLLECTIE CODE (1990-1992)

"Toen ik in 1989 afstudeerde was er een publieke expositie van al onze werken. Daar was ook iemand van uitgeverij Lombard komen kijken. Hij zag wel potentieel in mijn werk. Op dat moment was Lombard bezig met het zoeken naar verschillende duo's (tekenaar en scenarist) om de beroemde scoutverhalen van illustrator Pierre Joubert te verstrippen. Ik ben zelf lang bij de scouts geweest. Daarenboven was en is het werk van Joubert voor mij een grote inspiratiebron. De manier waarop hij zijn illustraties kadreert, de frisheid in zijn werk en zijn uniek gebruik van gouache boeien mij nu nog altijd enorm.

Hoe ben je met scenarist Jean-François Di Giorgio in contact gekomen?
Dat heb ik te danken aan mijn vriend en tekenaar Yung. Di Giorgio leek een prima keuze. Hij is immers afkomstig uit de streek van Franche-Comté waar alle scoutsverhalen van Joubert, de zogenaamde Signes de Piste zich afspelen. Voor Di Giorgio en ik naar Lombard stapten, hebben we een aantal keer met elkaar afgesproken. We vertelden elkaar ons hele

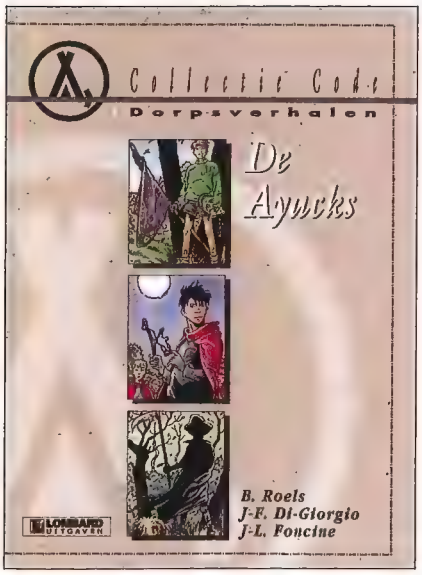

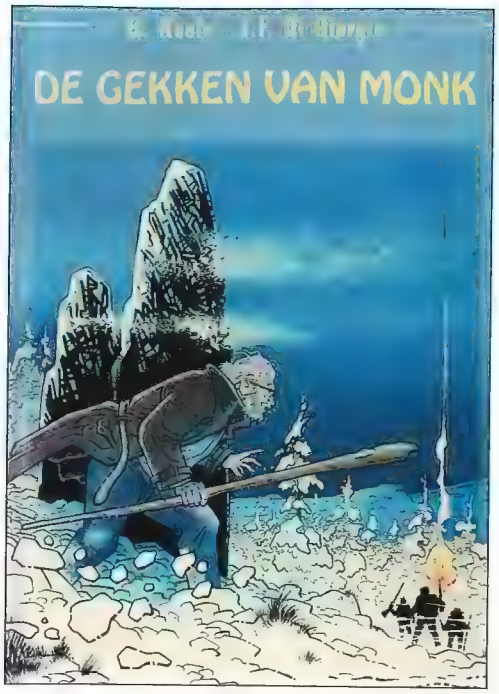

Links: Knipoog naar twee favoriete Kuifje-albums van Roels

Onder: India Jones-achtige motorscène in Spielberg's The Secret of the Unicorn

leven zodat het echt zou overkomen alsof we al jaren met elkaar bevriend waren om zo een goede beurt te maken bij Lombard en die reeks binnen te halen.

Hoe kijk je nu terug op deze albums?
Met veel plezier. Je merkt wel dat ik nog moest evolueren als tekenaar. Maar het was toch mijn doorbraak bij een grote uitgeverij. En ik beschouw het nog altijd als een eer dat ik in de voetsporen van Pierre Joubert mocht treden.

Enig idee waarom het derde deel nooit in het Nederlands is verschenen?
Geen idee. De reeks heeft nochtans niet slecht verkocht. Ik vermoed dat de wissel aan de top van uitgeverij Lombard er mee te maken heeft. De nieuwe verantwoordelijke geloofde veel minder in dit project. En zo werd er al snel een punt gezet achter alle opgestarte reeksen van de verschillende striptandems.

DE GEKKEN VAN MONK (1993)

"Toen Lombard ons verteld had dat het bij drie delen van de *Collectie Code* zou blijven, trok Di Giorgio een lade open en daarin lag het scenario voor *De Gekken van Monk*. De ideale manier om één jaar aan dit album te werken en ondertussen samen plannen te smeden om nadien een échte reeks op te starten. Althans, dat was de bedoeling. Maar er kwamen weinig ideeën van Di Giorgio en mijn oeroude verlangen om eindelijk eens mijn eigen verhaal te vertellen, stak de kop op. Dat zou *Oknam* worden. Ik had het verhaal rond Oknam bedoeld als een oneshot in de geest van een van mijn favoriete strips aller tijden *Avontuur zonder helden*. Ik wilde ook zo'n huis clos vertellen waarbij een groep mensen het moet zien te beredderen samen. Alleen situeerde mijn verhaal zich niet in een broeierige jungle maar aan boord van een gestrand schip. Ik had dit verhaal aan Yves Sente, topman in die tijd van uitgeverij Lombard, voorgelegd. Maar ik had het ook naar Yves Schlirf gestuurd. Ik dacht dat hij toen nog voor uitgeverij Glénat werkte. Maar achteraf bleek dat hij inmiddels was verhuisd naar uitgeverij Dargaud. Het was Schlirf die als eerste enthousiast contact opnam. Dus besloot ik mijn verhaal bij Dargaud onder te brengen. Yves Sente had het lange tijd moeilijk met mijn beslissing, ontgoocheld dat ik niet op zijn antwoord had gewacht. Schlirf vond mijn verhaal goed maar hier en daar heeft hij wat bijgestuurd tot hij er 100% tevreden over was. Toch gaf Schlirf me de contactgegevens van zijn vervanger bij Glénat, Paul Herman. Dat vond ik bijzonder eerlijk van Schlirf. Ik was immers met mijn project naar Glénat gestapt. Herman had echter geen interesse in mijn oneshot. Maar hij wilde best wel met mij als tekenaar in zee gaan voor een scenario van Cothias. Ik zag het echter niet zitten om opnieuw op andermans scenario te werken dus keerde ik terug bij Schlirf en zo ging de deur van Dargaud voor mij open.

Je interesse in *Kuifje* is in een klein detail op bladzijde 11 te zien. Op de grond liggen twee albums van Kuifje op de grond.
(*aangenaam verrast*) Oh, dat was ik zelf al helemaal vergeten! Het zijn ook niet toevallig die twee albums, hé! *Het Gebroken Oor* was het album dat mij deed beseffen dat ik zelf ook verhalen wilde vertellen. En *Vlucht 714* is nog steeds mijn lievelingsalbum.

Ben je naar de Spielbergbewerking van *Kuifje* in de bioscoop gaan kijken?
Uiteraard en ik moet zeggen dat ik het een bijzonder ge-

Links:
Uit Oknam 4

Onder:
Roels' vrouw stond model voor Oknam

slaagde interpretatie vond. Hergé zou zeker niet ontevreden zijn, denk ik. Ik heb in verschillende filmbesprekingen de kritiek gelezen dat het er toch te Hollywoodiaans aan toe gaat. Ik geef toe dat die achtervolging van Kuifje in de motor met zijspan nogal sterk op Spielbergs *Indiana Jones* lijkt. Hergé zou een dergelijke scène inderdaad nooit zo lang hebben uitgesponnen in een album van *Kuifje*. De kritiek dat het jammer is dat Spielberg zijn film opbouwde door in drie verschillende albums te gaan neuzen, vind ik onterecht. De ontmoeting tussen Kuifje en Haddock uit *De Krab met de Gulden Scharen* moet je toch integreren in een allereerste film rond Kuifje. En de keuze voor *Het Geheim van de Eenhoorn* vind ik ook niet meer dan logisch. Dit album is veruit het meest cinematografische album van de hele reeks. De flashback uit dit verhaal zal de keuze van Spielberg zeker hebben beïnvloed. Laat die tweede verfilming maar komen, hoor ! (*lacht*)

OKNAM (1993 – 1996)

Waarom heb je uiteindelijk je oorspronkelijke bedoeling om een oneshot te maken, veranderd?
Het was vooral op aandringen van Yves Schlirf dat ik besloot om het verhaal wat bij te sturen zodat ik er een reeks van zou kunnen maken. Het was niet evident om een hoofdpersonage te kiezen. En dat moest want om een reeks 'verkoopbaar' te maken, verwachten de lezers dat.

Waarom was het niet evident dat Oknam de hoofdrol zou krijgen?
Dat heeft allemaal te maken met mijn persoonlijke leven. Ik was begin jaren negentig verliefd geworden op een meisje dat écht Oknam heet. En ja, die naam betekent 'Parel van het Zuiden'. (*mysterieuze lach*) Ik had best wel veel autobiografische elementen van onze prille liefde in mijn verhaal verweven. We kenden elkaar nog maar enkele maanden. Ik mocht er op dat moment niet aan denken dat het ooit fout zou lopen tussen ons en ik toch de rest van mijn dagen mijn ex moest blijven tekenen. Gelukkig is die vriendin nu al een hele tijd mijn vrouw maar op dat moment wist ik dat uiteraard niet. Maar Schlirf vond dat ik moest doorbijten en moest proberen om privé en beroep te scheiden. Dat deed ik dan maar en zo werd Oknam niet alleen mijn vriendin maar ook mijn eerste eigen hoofdpersonage.

Op de cover van deel 1 staat enkel jouw naam. Vanaf album twee verschijnt ook de naam van Pascal Renard op de cover. Hoe is hij bij jouw reeks betrokken geraakt?
Na het verschijnen van het eerste album vond Dargaud dat ik op vlak van scenario best wat ondersteuning kon gebruiken. Het album had nochtans goed verkocht. Tot op de dag van vandaag is het nog altijd mijn bestverkochte album. Dargaud raadde me aan om samen te werken met een script corrector. Geen echte scenarist dus maar wel iemand die als taak had om mijn scenario's na te lezen, bepaalde scènes in te korten en andere dan weer uit te breiden. Schlirf gaf me ook de tip om het persoonlijke, intimistische kantje wat op een lager pitje te zetten om zo het verhaal te kunnen uitvergroten naar een nog breder lezerspubliek. En ik vond dat eigenlijk wel terecht. Ik heb in het eerste deel inderdaad wat te veel zaken uit mijn privéleven gestopt.

Heeft Dargaud je dan met Renard in contact gebracht?
Nee, dat is eigenlijk door een stom toeval gebeurd. Toen ik op een dag nog eens bij Lombard binnenstapte, zag ik in het bureau van Yves Sente een stapels scenario's liggen. Sente had mij inmiddels mijn keuze voor Dargaud vergeven en liet me toe om eens te neuzen tussen de stapels voorstellen. Zo stuitte ik snel op het scenario

van de reeks *Witte Horizon*, geschreven door Pascal Renard. Sente was er op dat moment niet zo tevreden over en zei dat ik het gerust eens mocht meenemen om te lezen. Ik heb het hele scenario op één avond tijd verslonden. Ik was er helemaal weg van. De spanning, de actie en de slimme opbouw van het verhaal deden me zelfs aan de stijl van Jean Van Hamme denken. De dag nadien, belde ik Sente op met de raad om het scenario toch nog eens goed te bekijken en er toch werk van te maken om het uit te geven. En ze hebben uiteindelijk ook geluisterd. André Osi zou de vier albums later tekenen. Ik nam zelf contact op met Renard. Niet met de bedoeling om tekenaar te worden van *Witte Horizon* maar wel om te vragen of hij mij wou helpen als script corrector voor het vervolg

Schetsboekje van Oknam door één van Roels leerlingen getekend

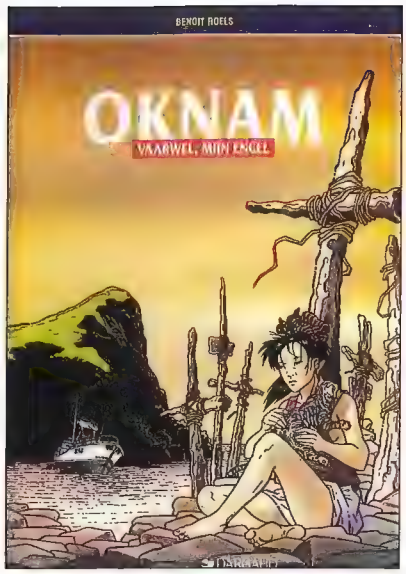

van *Oknam*. En wat bleek? Tot mijn verbazing moest ik niet uitleggen waarover *Oknam* ging. Renard had mijn album al gelezen en was er zelfs heel lovend over. Hij zag het meteen zitten om mij met raad en daad bij te staan. Ik vond dan ook dat zijn naam een plaatsje op de cover verdiende. Voor het vierde album van *Oknam* was het zelfs volledig omgekeerd. Voor dat album heb ik alleen de basisintrige bedacht en is de volledige opvulling van het album de verdienste van Renard. Renard ontpopte zich dus snel tot een co-scenarist. De narratieve stukken nam hij meestal voor zijn rekening, terwijl ik me specialiseerde in de emotionele sequenties.

Op de achterkant van het vijfde album van *Oknam* staat al een zesde album aangekondigd met als titel *Sierra-Oscar-Sierra*. Mogen we hieruit afleiden dat het scenario voor dat album al helemaal klaar was?

Dat klopt. Het vijfde album was immers het eerste van een tweeluik. Enkel de dialogen van album 6 moesten nog uitgeschreven worden. Dat heb ik helemaal zelf gedaan. Ik had zelfs al 20 pagina's volledig uitgetekend toen Schlirf meldde dat de reeks zou stoppen na het vijfde album. Een tweede zware klap voor mij.

Voor de inkleuring van *Oknam* deden jullie eerst beroep op Anne-Marie d'Authenay en vanaf album drie kozen jullie voor Cecile Vergult. Vanwaar die verandering?

Renard en ik waren heel tevreden over het werk van Anne-Marie d'Authenay, de vrouw van Jean-Claude Fournier (*tekenaar van o.a. Robbedoes, nvdr.*). Ik was meermaals bij Fournier thuis geweest waar hij me veel tips heeft gegeven. Daar heb ik dan ook Anne-Marie leren kennen. Mijn goede vriend Emmanuel Lepage had ook al met haar samengewerkt en had me aangeraden om met haar samen te werken voor *Oknam*. Door gezondheidsproblemen kon ze jammer genoeg het derde album niet inkleuren en daarom gingen we op zoek naar een nieuwe inkleurster. En ook over het werk van Cecile Vergult ben ik best tevreden. Toch zal ik altijd meer affiniteit hebben met het werk van Anne-Marie.

In de albums van *Oknam* wordt flink wat afgereisd. Zo heb je heel wat verschillende landen en culturen in beeld mo-

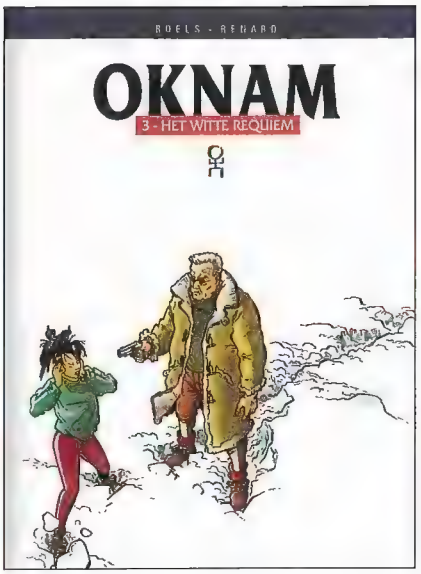

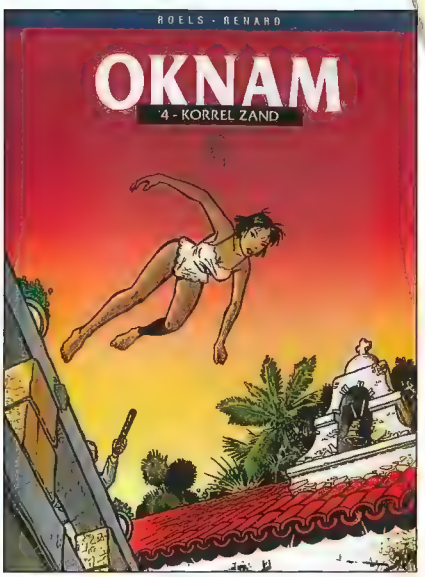

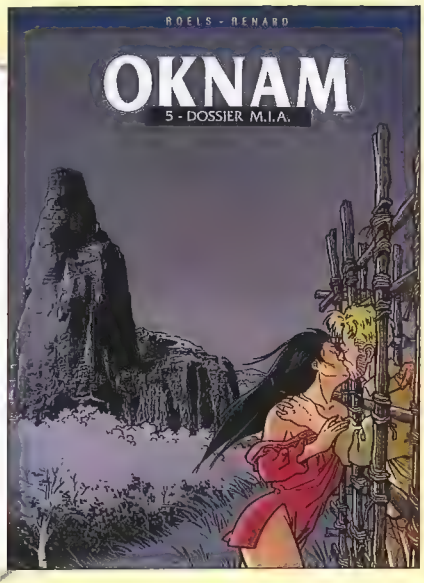

gen brengen: Zwitserland, Guatemala, Mexico... Heb je al die plaatsen ook effectief zelf bezocht?
Absoluut. Zo werk ik altijd. Ik probeer eerst een setting voor een verhaal te verzinnen. Daarna begin ik me grondig te documenteren en al een eerste synopsis te schrijven en dan ga ik ter plaatse kijken. Zo kan ik het scenario verder stofferen door wat ik ter plekke zie, hoor, ruik en voel. Toch leuk als je bij reizen fun en werk kan combineren.

Dus de beroemde Mayatempel van Chichén Itza heb je ook echt zelf beklommen?
Jaja, ik zal zelfs meer vertellen: helemaal bovenaan de tempel heb ik mijn Oknam ten huwelijk gevraagd. (*brede lach en pretoogjes*)

In het vierde album zie je hoe *Oknam* een stelletje criminelen snel schetst op een kladblok. Heb jij die schetsjes zelf gemaakt?
Nee, ik heb die hoofdjes niet zelf getekend. Ik wilde echt dat de lezer het verschil zou zien tussen mijn tekenstijl en die van mijn hoofdpersonage. Dus vroeg ik aan een van de leerlingen die bij mij op tekenatelier zat of zij dat wilde doen. En ze vond het een ware eer om als twaalfjarige mee te mogen werken aan een echte strip. (*brede lach*)

Exclusief fragment uit Oknamdeel 6

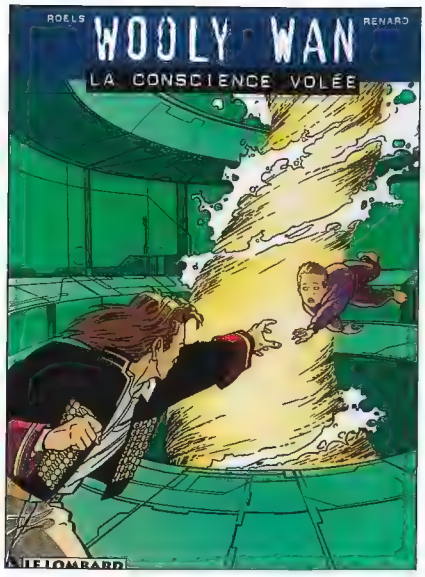

Boven en rechts: Fragment uit Wooly Wan

WOOLY WAN (1996 - 1997)

Met Pascal Renard maakte je ook nog *Wooly Wan*, een futuristische reeks over het leven van de schrijver Wooly Wanberg. Hoe is deze reeks geboren?

Het was zeker geen makkelijke bevalling. Ik heb lang getwijfeld of ik wel in staat zou zijn om een futuristische wereld op papier te zetten. Ik heb nooit echt binding gehad met dit genre en nu werd me gevraagd om er zowaar een strip over te maken. Toen we samen aan het derde album van *Oknam* werkten, kwam Renard met dit project op de proppen. Eens ik het scenario had gelezen, was alle twijfel onmiddellijk verdwenen. Zoiets had ik nog nooit gelezen. Tijdens de week werkte ik aan het nieuwe album van *Oknam* en in de weekends probeerde ik mij in de futuristische wereld van *Wooly Wan* in te werken. Toen Renard en ikzelf tevreden waren over mijn eerste tekeningen trokken we naar Lombard. Het project werd onmiddellijk aanvaard.

Kan je uitleggen wat je zo aantrok in dit verhaal?

Ik vond het idee van een schrijver, die op een dag verboden wordt om nog boeken te schrijven omdat de maatschappij hem beschouwde als een terrorist, best wel intrigerend. Ze beweerden immers dat bepaalde gebeurtenissen die Wooly in zijn boeken had beschreven nadien ook in het echt waren gebeurd.

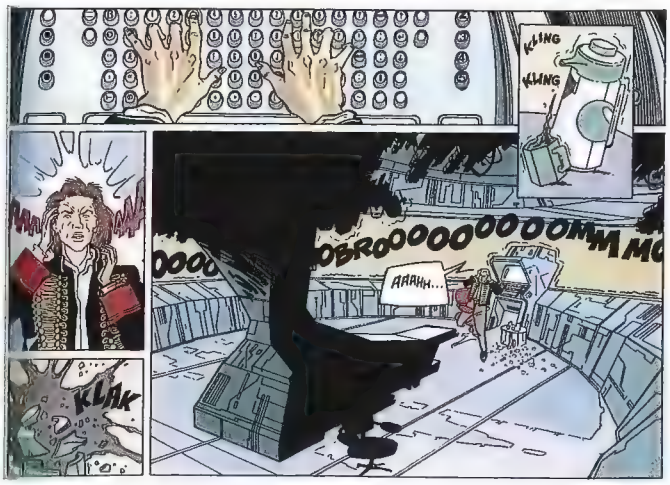

Best wel creepy inderdaad...

En het zou er niet op verbeteren. Aan het begin van het eerste deel komt een aardschok voor. En je gelooft het nooit maar toen ik die bewuste pagina aan het tekenen was, vond in België de zwaarste aardschok in eeuwen plaats. Het leek dus even alsof ik zelf in de huid van Wooly Wan was gekropen. Ik zweer het... ik zat hier te trillen op mijn stoel.

Op de titelpagina van het tweede album richt je je rechtstreeks tot de veel te vroeg gestorven Pascal Renard met de woorden: Voor Pascal die vertrokken is naar zijn fantasiewereld. Een mooi gebaar.

Dat was wel het minste wat ik kon doen. De manier waarop ik hem heb verloren was zo schokkend en zo onverwacht. Al was Renard niet de makkelijkste persoon. Toch klikte het snel tussen ons. Zijn zelfmoord heeft me dan ook zwaar geschokt. Het is voor mij tot vandaag nog altijd zoeken naar een antwoord op de vraag waarom. Ik weet dat Renard bijzonder gefrustreerd was door de stripwereld. Hij twijfelde vaak aan zijn eigen kwaliteiten. Meermaals vroeg hij zich luidop af of zijn scenario's wel goed genoeg waren? Hij wond zich ook op in het feit dat hij zelden of nooit werd uitgenodigd door organisatoren van stripfestivals om te komen signeren. Ik heb hem nochtans zelf herhaaldelijk gevraagd om mee te gaan maar dat wilde hij dan weer niet. Onder die frustratie ging echter een heel gevoelig man schuil. In zijn eerste scenario's van *Alfa* voel je goed dat hij ook een bijzonder emotionele kant had. Ik heb veel aan hem te danken. Hij heeft me geleerd om te evolueren als scenarist. Hij gaf me duizenden tips en leende me tientallen boeken uit om mij te bekwamen in het schrijven van stripscenario's. Hij is veel te snel weggegaan. Hij was amper 35 jaar... (*diepe zucht*)

Was het scenario voor het tweede album van *Wooly Wan* al klaar toen hij stierf?

Helemaal niet. Twee weken nadat het eerste album van de persen was gerold, besloot Renard uit het leven te stappen.

Op moment dat Roels deze scène van een aardbeving aan het tekenen vond in België op dat moment in 1995 ook een aardschok plaats

Na de dood van Renard kreeg ik toegang tot zijn computer en daar vond ik veel mogelijke vertrekpunten voor een tweede album in een andere imaginaire wereld. Ik printte alles af en koos er het interessantste vertrekpunt uit. Daarna ging ik zelf aan de slag. Ik vind dat je tot en met pagina 8 nog echt voelt dat die uit de pen van Pascal zijn gekomen. Voor de rest van het scenario kreeg ik zelfs hulp van niemand minder dan Jean Van Hamme. Ik mocht zelfs meermaals bij hem thuis in Ukkel langsgaan voor tips en hulp in het verder ontwikkelen van het tweede verhaal. En dat allemaal kosteloos! Ik had al veel respect voor Van Hamme en door dit voorval is dat alleen maar toegenomen.

Hoe reageerde uitgeverij Lombard op dat plotse overlijden?
Uiteraard waren zij ook geschokt. Maar een uitgever moet natuurlijk ook aan centen denken en zo werden alle reeksen waarvoor Renard als scenarist optrad vroegtijdig stopgezet. Zo viel het doek over de reeksen *Valcourt*, *Witte Horizon*, *Oknam* en dus ook *Wooly Wan*. Enige uitzondering was *Alfa*, dat wel verdergezet mocht worden.

DE BLAUWE HAGEDIS (1998 - 2004)

"Ik was zo ontgoocheld over de stopzetting van *Oknam* door Dargaud dat ik probeerde om bij Glénat alsnog het zesde album van *Oknam* te mogen publiceren. Paul Herman zag dat niet meteen zitten maar was nog altijd geïnteresseerd om met mij samen te werken voor een nieuw verhaal. Het verhaal rond de Britse verpleegster Ellen zou oorspronkelijk een oneshot worden van een honderdtal pagina's. Later heb ik van dit originele scenario de intrige afgeleid voor de twee eerste delen van *De Blauwe Hagedis*. Herman was van bij het begin enthousiast en hij beloofde het in Parijs bij de Franse vleugel van Glénat voor te stellen mits ik het verhaal wat bijstuurde zodat het in de net opgestarte collectie Bulle Noire zou passen. In deze collectie bracht Glénat alle thrillers en detective- en politieverhalen onder."

Spookte dit verhaal al een tijdje door je hoofd?
Niet echt. Het heeft opnieuw met de onverwacht dood van Pascal Renard te maken. Het idee dat een hagedis in het wild altijd het hazenpad kiest als het te warm onder de voeten wordt, komt rechtstreeks uit mijn verdriet door het verlies

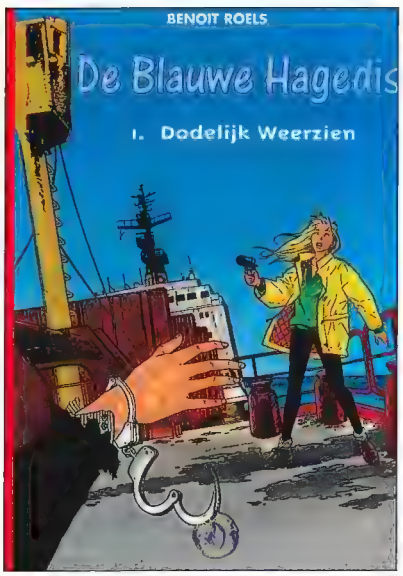

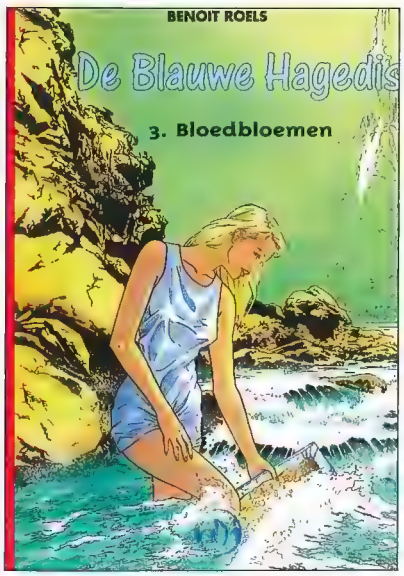

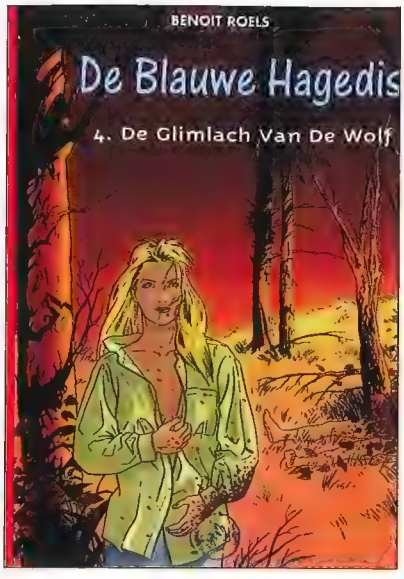

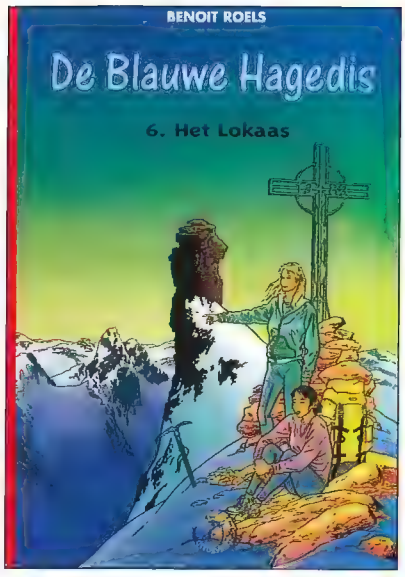

van Pascal voort. Pascal besliste om zelf uit het leven te stappen omdat het in zijn leven niet liep zoals hij het zelf graag had gewild. Als alles tegenzit, is het vaak beter om je terug te trekken en weg te gaan. En dat heeft Pascal wel heel letterlijk genomen... (*stilte*)

(*aarzelend*) Werkte het opstarten van deze reeks dan therapeutisch voor jou?
Zo kan je het zeker stellen. Vooral de eerste twee delen zijn een hommage aan Renard. De zwaar verminkte man in het eerste album is een schrijver die doet alsof hij dood is om zo een totaal nieuw leven te beginnen. Zo kan hij eindelijk weten wie zijn echte vrienden eigenlijk waren. Wie het de moeite vindt om naar zijn zogezegde begrafenis te komen. Door het schrijven van dit verhaal probeerde ik mijn verdriet te verwerken en mijn pijn om zijn dood te verbijten. Ik probeerde me door dit verhaal ervan te overtuigen dat ook Pascal niet echt dood was maar gewoon was weggegaan naar een andere wereld om opnieuw te beginnen. Ik heb me voor deze albums ook laten beïnvloeden door de kaskraker van

Fragment uit Blauwe Hagedis 1 volledig ingekleurd door Sophie Lafon, de ex-vrouw van Yves Swolfs

dat moment, *The English Patient*. Ook daar speelt de knappe Juliette Binoche een verpleegster die zich ontfermt over een zwaar verbrande patiënt.

Voor deze reeks deed je voor het eerst in je carrière alles zelf. Je schreef zelf de scenario's, maakte zelf de tekeningen en zorgde ook voor de inkleuring. Dat is pas ambitie!
Dat klopt. Ik zei net al dat dit net datgene is waar ik me zelf het best bij voel. Verhalen bedenken en die dan nog zelf op papier mogen zetten. Wat de inkleuring betreft moet ik eerlijkheidshalve toevoegen dat ik zeker bij het eerste album veel hulp van ervaren externen heb gekregen. Vooral Sophie Lafon (*ex-vrouw van tekenaar Yves Swolfs, nvdr.*) heeft me met raad en daad bijgestaan. Hier en daar heeft ze zelfs bepaalde scènes ingekleurd. Op pagina 29 herken je misschien haar stijl van inkleuren zoals in reeksen als *Prins van de Nacht* of *James Healer*.

Opvallend is dat je ook nu voor een vrouwelijk hoofdpersonage kiest. Dat kan geen toeval meer zijn.
Ik kruip het liefst in de huid van een vrouw om een verhaal te vertellen. Het zal wel mijn gevoelige en vrouwelijke kantje zijn. Door Ellen als verpleegster te laten werken, kon ik makkelijker meer intrige bedenken. Veel thrillers situeren zich in of rond ziekenhuizen.

Ook hier laat je de personages flink wat heen en weer reizen: van het Britse Hastings, via de Franse Provence en Haute-Savoie en het Italiaanse Toscane naar Zwitserland.
Inderdaad, een mooie reis, toch? Alle gebouwen en bezienswaardigheden die ik in beeld breng, heb ik gebaseerd op foto's of schetsen die ik ter plekke heb gemaakt.

Het vierde album is zonder twijfel het hardste uit de reeks. Een strip maken over een seriemoordenaar is dan ook heavy stuff. Een opvallende passage uit dit album is dat je uitgebreid ingaat over de vier soorten moordenaars. Je geeft zowaar een opsomming van hoe een mens ertoe kan komen om een moord te plegen.
Aan dit album ging veel research vooraf. Glénat had me voorgesteld om eens een album te maken waarbij ik een moordenaar in beeld breng wiens daden op geen enkele manier uit te leggen zijn. Ik vond dit best een mooie uitdaging. Ik heb veel boeken over seriemoordenaars gelezen en bekeek ook veel documentaires en films over dit onderwerp. Ook Jean-Claude Servais bleef me stimuleren om mijn schouders onder dit project te zetten. Hij zei dat het me zou spijten als ik dergelijk thema uit de weg zou gaan. Daarbij mag je niet vergeten dat op dat moment België ook gebukt ging onder de gevolgen van de Dutroux-affaire. Daar verwijs ik ook naar in het citaat op de laatste pagina: Kinderen moeten beschermd worden. Eens ik me goed en wel in het onderwerp had verdiept, ging het uiteindelijke schrijven vrij vlot.

Geef je vaak familie, vrienden of kennissen een rolletje in je strips?
Oh ja, absoluut. Toen *Oknam* werd stopgezet, vond ik het jammer dat ik mijn grote liefde niet meer kon tekenen. Daarom koos ik ervoor om mijn Oknam verder te laten leven in het personage van Ling. Als het om belangrijke rollen gaat, vraag

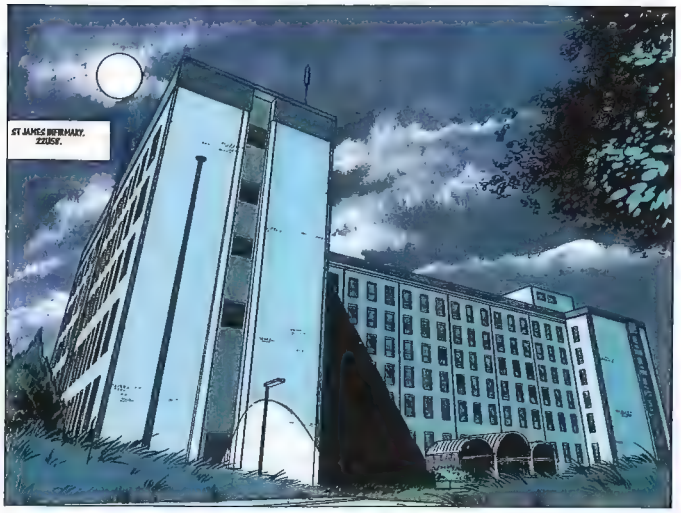

Het ziekenhuis waar hoofdpersoon Ellen werkt

ik altijd vooraf of ze het wel zien zitten dat ik hun looks gebruik in mijn verhalen. Zo is verpleegster Ellen gebaseerd op het uiterlijk van de beste vriendin van mijn vrouw. Het plaatje klopt dus ook perfect op die manier: Ellen en Ling zijn goeie vriendinnen en die personages zijn gebaseerd op vrouwen die in het echte leven ook beste vriendinnen zijn. De wijnmiljardair Milo heb ik het uiterlijk gegeven van een van mijn allereerste tekenleerkrachten waarmee ik contact heb gehouden. Ik ben zelfs keer op keer mijn nieuwste album aan hem gaan voorleggen. Dus vond ik dat het wel eens tijd werd om hem een belangrijke rol te geven. Dat hij op het einde wordt neergeschoten, moest hij er dan wel bijnemen. (*lacht*)

Boven: de oud-tekenleraar van Roels leende zijn gezicht aan miljairdair Milo in deel 5
Onder: een vriendin van Roels vrouw leende haar gezicht voor Ellen

Bij het begin van het laatste album breng je op heel gedetailleerde en bijzonder gevoelige manier een bevalling in beeld. Niet zo evident om dat als man op papier te zetten, toch?
Ik kijk met veel plezier terug op die scène. Ik heb dan ook de geboorte van mijn dochter gebruikt als inspiratiebron voor de geboorte van de kleine Noï. Bij de bevallingen van mijn twee eerste kinderen was ik zelf te geëmotioneerd om mij met foto's bezig te houden. Gelukkig heb ik dat wel gekund bij de geboorte van onze jongste dochter. Toen onze oudste zoon geboren werd ontstond bij mij het idee om ooit een verhaal te maken rond de kidnapping van een kind op de materniteit. Ik heb immers zelfs enkele angstaanjagende momenten meegemaakt die even op een kidnapping leken. Na een zware bevalling stelde de nachtverpleegster voor om ons zoontje even van de kamer weg te nemen zodat mijn vrouw en ik enkele uurtjes ononderbroken konden slapen. Toen ik nadien wakker en mijn zoon ging halen, kon ik hem nergens vinden. Ik ben volledig beginnen panikeren. Maar al snel bleek dat de nachtverpleegster hem gewoon even had meegenomen naar een lagere verdieping toen ze iets ging halen. Zo zie je maar hoe een dergelijke herinnering jaren later inspiratie kan opleveren voor een nieuw verhaal.

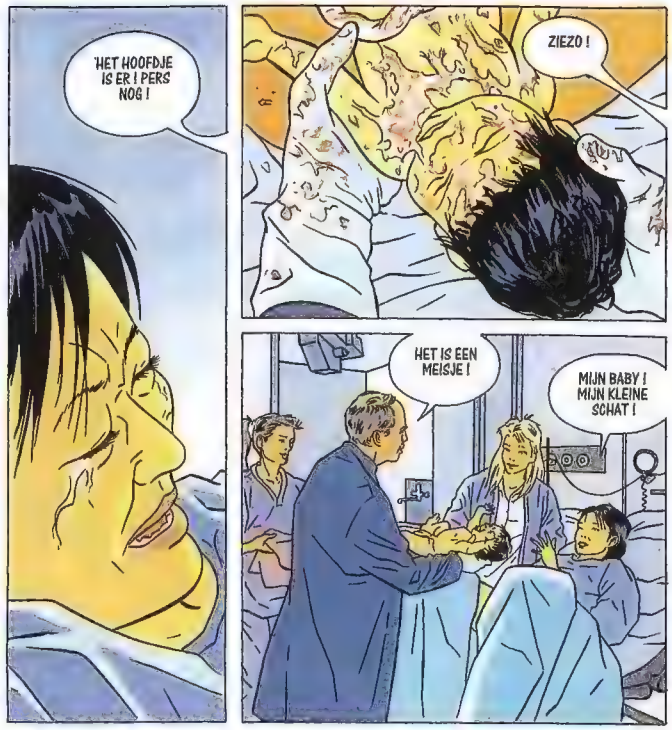

Boven: Fragment uit Blauwe Hagedis 6 bevalling van Noï gebaseerd op bevalling van een kind van Roels zelf
Rechts: Handgeschreven brief vol lof van Christian Jacq himself

In datzelfde album vonden we nog een opvallende scène terug. Ellen snelt een jongedame ter hulp die door een Ferrari van de weg is gereden. De jongedame heet Caroline en heeft de looks van het strippersonage Caroline Baldwin van tekenaar André Taymans.
En die scène komt ook integraal en volledig identiek voor in het tiende album van *Caroline Baldwin*. Noem het een cross-over. In de filmwereld gebeurt dat best wel vaker maar in de stripwereld is het een vrij zeldzaam gegeven. Het idee voor deze uitwisseling ontstond na een vermoeiende signeersessie toen André Taymans en ik nog even bleven hangen. We stelden vast dat onze hoofdpersonages best wel wat gemeen hebben. Ellen en Caroline zijn allebei vrouwelijke globetrotters, hebben ongeveer dezelfde leeftijd en hebben Frans-Engelse invloeden. Het leek ons een origineel idee om ze te laten ontmoeten. We spraken een setting af die voor ons beiden in een verhaal kon ingepast worden. We wilden wel een scène die belangrijk zou zijn voor het verdere verloop van onze verhalen. Het mocht niet gratuit overkomen. En ik vind dat we er best in geslaagd zijn.

HEE, HALLO! HEE DAAR! HALLO!
ALLES GOED?
IK GELOOF DAT M'N VOET GEBROKEN IS.
NIET BEWEGEN, IK KOM ERAAN.
HO ! JUFFROUW ! HEHO !
GAAT HET ?...
IK DENK DAT MIJN VOET GEKWETST IS.
HOU U STIL, IK KOM ERAAN !

Cross-over Taymans-Roels

DE MYSTERIES VAN OSIRIS (2006 - 2011)

Je bleef bij uitgeverij Glénat voor je volgende project: het verstrippen van een bijzonder succesvolle roman van de Franse egyptoloog Christian Jacq. Hoe ben je bij dit unieke project betrokken geraakt?
Het was opnieuw Paul Herman die wist dat ik in Egypte geïnteresseerd was. Het scenario van *Oknam 6* dat door Herman geweigerd was, speelde zich immers af in het hedendaagse Egypte. En dat was toch helemaal iets anders dan het Oude Egypte. Herman vertelde me dat het koppel Jean-François Charles en Maryse al benaderd was door Glénat om de romans van Christian Jacq om te vormen tot een stripscenario. Ik kende Charles nog niet echt. Ik had hem enkel op enkele stripfestivals ontmoet. Het was een hele eer dat ik gevraagd werd om het tekenwerk te verzorgen maar toch voelde ik me best onzeker. Ik twijfelde of ik wel in staat zou zijn om zo'n wereldberoemd boek krachtig en geloofwaardig in beeld te brengen. Toch haalde het eergevoel het van mijn onzekerheid en ben ik erin gevlogen.

Was de originele schrijver Christian Jacq eigenlijk nauw betrokken bij het stripproject?
Jazeker. Je moet weten dat het verhaal eigenlijk begint bij Jacques Glénat. Hij is zelf bezeten van het Oude Egypte en liep al een tijd rond met het idee om enkele verhalen van Jacq als strip uit te brengen. Jacq bekijkt elke zwart-wit pagina van mij en pas als hij de pagina heeft goedgekeurd, kan ik verdergaan.

Hoe vaak heb je contact met hem?
Euh... ik heb hem nog nooit in levende lijve ontmoet. Alle communicatie verloopt via telefoon en ouderwetse briefwisseling. Hij houdt niet van de koele afstandelijke weg van mails of sms'jes.

En is het vaak gebeurd dat hij vroeg om iets te veranderen?
Niet echt veel. Ik herinner me nog dat ik op de binnenkant van de muren van een gewoon Egyptisch huisje goden had afgebeeld. Dat heb ik moeten veranderen want dat kwam in het Oude Egypte niet voor. Ik heb die dan veranderd in eenvoudige versieringen met papyrusplanten. Al ben ik dat op één plaatje vergeten. Iedereen maakt fouten, hé...

Te laat opgemerkt foutje in deel 1: goden op muren moesten ook vervangen zijn maar dat is niet gebeurd

Kan je eens beschrijven hoe de taken precies verdeeld waren bij deze vier albums?
Jacq had dus een soort supervisie over het hele project. Ik heb me op geen enkel moment met het scenario bemoeid. Maryse had als hoofdtaak de originele roman van Jacq uit te pluizen en te kiezen welke fragmenten, dialogen en passages in de strip zouden terecht komen. Haar echtgenoot Jean-François Charles herlas vervolgens haar scenario's en voegde hier en daar nog wat toe.

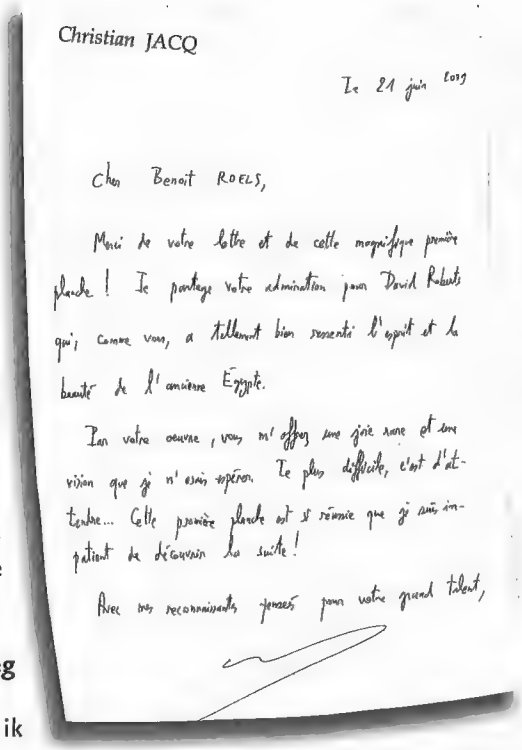
Christian JACQ

Le 21 juin 2009

Cher Benoit ROELS,

Merci de votre lettre et de cette magnifique première planche ! Je partage votre admiration pour David Roberts qui, comme vous, a brillamment bien ressenti l'esprit et la beauté de l'ancienne Egypte.

Dans votre oeuvre, vous m'offrez une jolie scène et une vision que je n'osais espérer. Le plus difficile, c'est d'attendre... Cette première planche est si réussie que je suis impatient de découvrir la suite !

Avec mes reconnaissants remerciements pour votre grand talent,

Was het scenario van Charles al heel gedetailleerd of kreeg je zelf nog veel vrijheid?
Bij het eerste deel stopte Charles er een story-board bij. Dat deed hij voor de eerste vijftien bladzijden. Daarna kreeg ik veel meer vrijheid en mocht ik zelf voor de decoupage zorgen.

Ook hier valt op hoe gedetailleerd je tekeningen zijn. Je hebt voor deze vier albums wellicht veel opzoekwerk verricht.
Best wel. De periode waarover we hier praten is niet de meest bekende uit de lange Egyptische geschiedenis van ruim 3000 jaar. Over de farao's van het Nieuwe Rijk is best veel informatie beschikbaar. Maar in onze verhalen draait alles rond farao Sesostris. Hij leefde in het Middenrijk en over die periode is al heel wat minder concrete info terug te vinden. Ik heb echter nauw kunnen samenwerken met egyptologen en dat helpt uiteraard! (*lacht*)

Als je een muur vol hiërogliefen moest tekenen, heb je je dan gebaseerd op bestaande afbeeldingen?
Inderdaad. Ik voelde me zelf verplicht om teksten in hiërogliefen af te beelden die écht uit de periode van Sesostris kwamen. En die heb ik dan minutieus zitten overtekenen.

Dat is toch een heel arbeidsintensief werk. En als lezer blader je daar gewoon door. Sta je daarbij stil als je aan zo'n tekening bezig bent?
Niet echt. Het is mijn taak om zo historisch mogelijk te werken. Al vind ik dat ik toch niet de Jacques Martin-toer ben opgegaan. Pas op, begrijp me niet verkeerd. Ik heb helemaal niets tegen de tekenaars die voor hem werken. Integendeel, ik vind hun drang naar perfectie best bewonderenswaardig. Maar af en toe gaat hun werkwijze te ver voor mij. Ik vind dat het vaak een vlotte lezing van de verhalen afremt. Ik heb geprobeerd om een tussenoplossing te vinden tussen plaatjes waar inderdaad de decors perfect moesten kloppen en scènes waar ik zelf wat losser te werk ben gegaan.

Hoe vaak ben je naar Egypte gereisd om ter plekke je ogen de kost te geven?
Voor dit project was ik er al geweest om mij te informeren voor het zesde album van *Oknam*. En toen *Mysteries van Osiris* op de proppen kwam, wilde ik nog teruggaan maar toen was het in Egypte niet meteen de meest rustige periode om de toerist te gaan uithangen. Toch wist Jean-François Charles me te overtuigen om af te reizen. Ik herinner me nog hoe hij zei dat Egypte toch de mooiste plek ter wereld is om aan je einde te komen. Daarin had hij misschien wel gelijk maar ik zit er momenteel niet meteen op te wachten om het tijdelijke met het eeuwige te wisselen... (*lacht*)

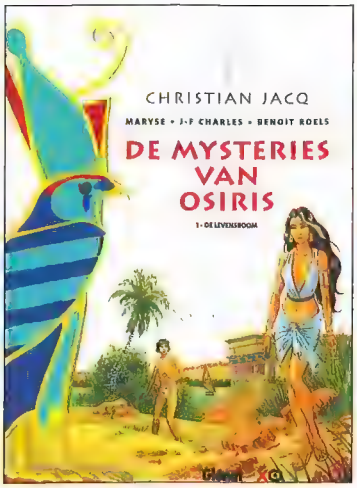

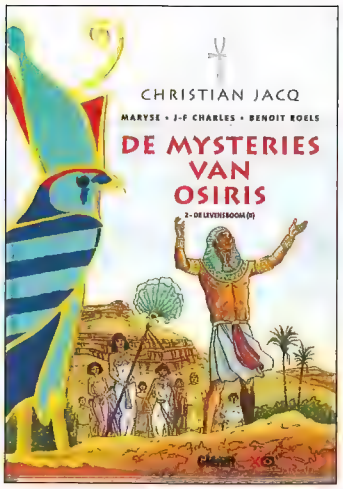

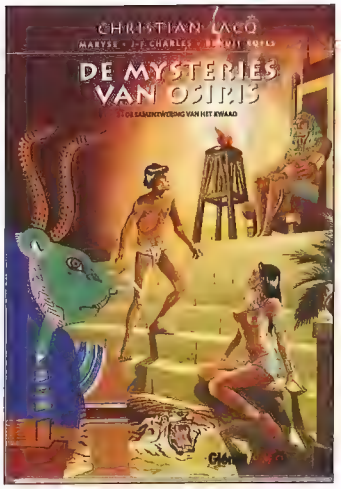

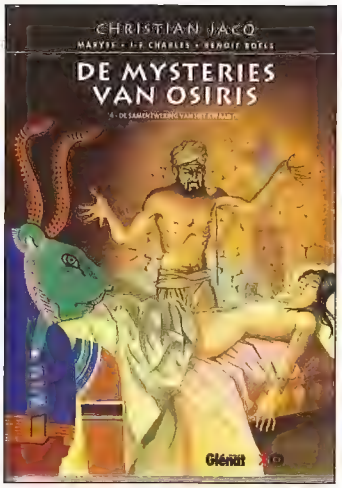

Verrassend genoeg heb je voor het vierde en laatste album voor een totaal andere manier van werken gekozen. Je hebt het volledige verhaal met een directe inkleuring afgewerkt. Vanwaar die keuze?
Ik droomde er al een tijdje van om een album met aquarel rechtstreeks in te kleuren. Ik had de vier covers ook al op die manier geschilderd. Maar een cover rechtstreeks inkleuren is toch nog iets anders dan een volledig album op die manier af te werken. Uiteindelijk ben ik over de streep getrokken door aanmoedigingen van Lepage en mijn uitgever Glénat. Ook Christian Jacq vond het een superidee. Hij vond zelfs dat die manier van werken een ode was aan de beroemde Egyptische gravures van kunstenaar David Roberts. Ook Glénat vond het geen risico. Het ging om het laatste album. Ons vast lezerspubliek zou ons sowieso ook volgen voor dit album. Dus op dat vlak riskeerden we niets.

Viel dit experiment uiteindelijk mee?
Zeker. Ik vreesde dat het meer tijd zou kosten maar dat viel goed mee. Het inkten valt immers weg. Ik probeer nooit meer dan 30 à 35 uren te besteden om één pagina volledig af te werken. Dus gemiddeld heb ik een viertal werkdagen voor elke pagina uitgetrokken. Deze manier van werken smaakt naar meer. Ik zal voor mijn toekomstprojecten ook zo blijven verder werken.

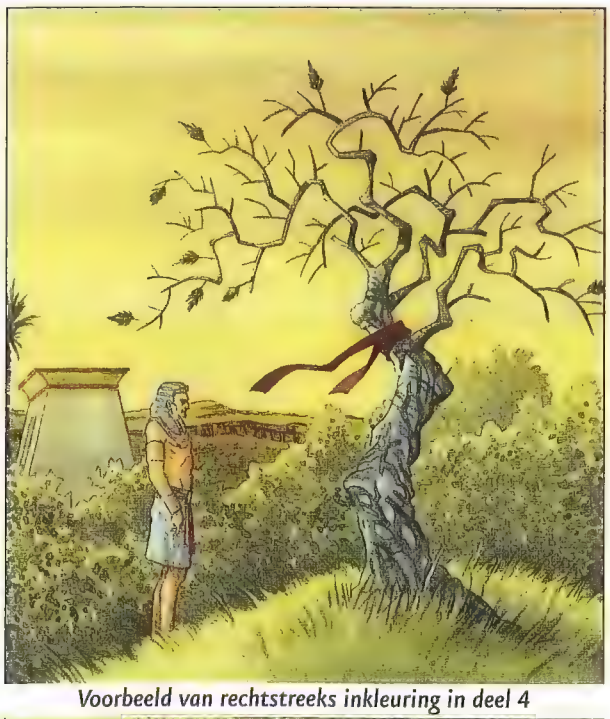
Voorbeeld van rechtstreeks inkleuring in deel 4

TOEKOMSTPLANNEN

Welk genre zou je graag nog eens tekenen?
Ik houd wel van het humoristischere werk maar vind het lastig om mijn tekenstijl zodanig aan te passen dat mijn personages beter passen in een humoristisch verhaal. Ik ben het aan het proberen. Maar blijkbaar verval ik toch snel in mijn typische realistische stijl. Ik zou graag eens een verhaal tekenen in een vlotte, zwierige stijl maar dat is echt tegen mijn natuur. Zonder het zelf te beseffen heb ik een heel herkenbare stijl bij de lezers. Het is dan ook niet eenvoudig om daarvan los te komen.

Naast je werk als stripauteur ben je ook vaak actief als illustrator.
Ik hou wel van illustratiewerk. Het is totaal iets anders dan verhalen vertellen maar ik amuseer me er wel mee. Zo heb ik voor uitgeverij Averbode een vijftiental *Récits Express* (*Fransstalige tegenhanger van Vlaamse Filmpjes, nvdr.*) geïllustreerd. In 2010 heb ik ook samengewerkt met uitgever European Treasure. Zij contacteerden me met de vraag of geen strip wilde maken rond het stadje Durbuy. Dat resulteerde uiteindelijk in het album *Fabuleuze schatten van Durbuy*. Het album wordt gebruikt om toeristen op een creatieve manier Durbuy zelfstandig te laten ontdekken. Aan de linkerkant vinden ze culturele en historische achtergrondinfo en rechts heb ik voor een strippagina gezorgd. Momenteel werk ik aan een nieuw project voor European Treasure. Op mijn tekentafel zie je al enkele afgewerkte platen liggen. Deze keer kreeg ik de taak om weinig bekende hoekjes van het Griekse eiland Kreta in beeld te brengen. Het scenario is opnieuw van Benoît Despas.

Is het dankzij Despas dat European Treasure bij jou is terecht gekomen?
Inderdaad. We kenden elkaar al een tijdje. Ik heb hem leren kennen toen hij als scenarist begon voor *Jimmy Van Doren* in 2004. Hij is de vaste scenarist voor European Treasure.

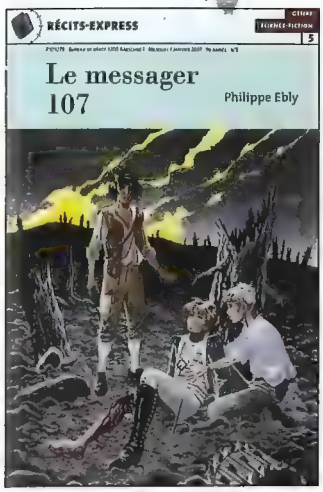

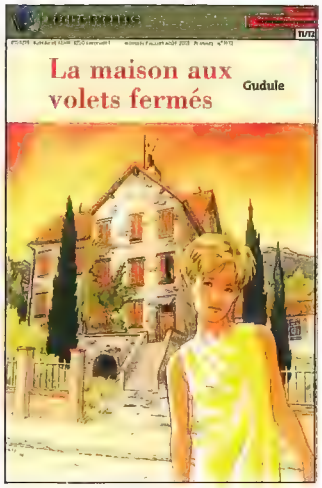

Welke projecten zitten er nog in de pijplijn?
Ik ben met een intimistisch project bezig, een hommage aan mijn vader. Mijn scenario was aanvaard door de kleine uitgever Flouzemaker. Bij deze uitgever verschenen ondermeer vijf nieuwe verhalen van *Sibylline* (*Snoesje in het Nederlands, nvdr.*) met tekeningen van mijn goeie vriend André Taymans. Jammer genoeg is uitgeverij Flouzemaker inmiddels gestopt met haar activiteiten. Bijkomende tegenvaller is dat ook de plannen van RTL om het scenario tot een tv-film om te vormen inmiddels in de prullenmand zijn verdwenen. Dus ik weet niet of de strip er snel zal komen. Daarnaast ben ik sinds een paar weken bezig met een ander project. Veel kan en mag ik er nog niet over zeggen. Ik moet binnenkort een aantal uitgeverijen bezoeken om dit project voor te stellen. Ik heb al twee volledige pagina's als proef gemaakt alsook twee grote illustraties. Ook de synopsis is klaar. Het zou een saga worden in drie delen. Jullie zijn de allereersten die deze tekeningen te zien krijgen. Ik kan er helaas geen afbeelding of scan van maken om te laten publiceren. Daarvoor zit het project echt nog te veel in een experimentele fase. Wat ik wel al kwijt kan is dat het verhaal zich afspeelt in Peru. In het eerste album trek ik de historische kaart en breng een verhaal van de Inca's voor de Spanjaarden in de 16de eeuw binnenvielen. In het tweede deel zal ik een hedendaags verhaal in Peru vertellen. In het slotdeel zouden beide verhaallijnen met elkaar in contact gebracht worden. Dat is toch al een scoop voor jullie blad, hé. (*veelbetekenende knipoog*)

Roels' project om ooit een humoristische strip te maken

SCHEEPSJOURNAAL

Nieuws vanuit het hoofdkwartier van de Reclamestripclub aan de Vlaamse Westkust, waar voorzitter Jean-Pierre Legein een oogje in het zeil houdt.

reclamestripclub@telenet.be

DONALD DUCK EN DE AVONDVIERDAAGSE

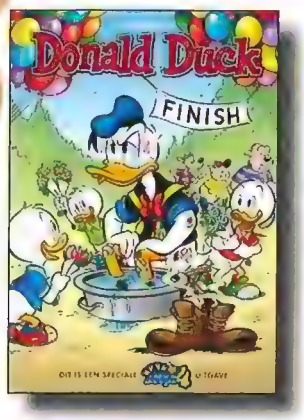

De week van 4 tot en met 8 juni was een bijzondere week... Dan vinden namelijk de meeste Avond4daagsen, het wandelfeest bij uitstek, tegelijk plaats.
Donald Duck Weekblad gaf op een leuke manier aandacht aan bewegen – en wandelen in het bijzonder. Tijdens de Week van de Avond4daagse werden maar liefst 170.000 rugzakjes van partner Hansaplast gevuld met een speciale uitgave van *Donald Duck Weekblad* die helemaal in het teken staat van het wandelevenement.

"We kennen Donald Duck een beetje. In het verhaal zien we hem meelopen, omdat de organisatie een wedstrijd met prijzen aan het wandelevenement koppelt. En natuurlijk haalt hij onderweg allemaal streken uit om die prijzen te bemachtigen. Zo is ie gewoon," weet Arno van Gemert, marketingmanager KNBLO-NL. "Maar uiteindelijk leert Donald zijn lesje..." Deze speciale editie is mede tot stand gekomen dankzij Aviko, al vijf jaar trouw partner van de Avond4daagse.

Meer info op http://avondvierdaagse.nl/

MANGA IN DE QUICK

De hamburgerketen Quick gaf van 6 juni tot 3 juli manga's weg bij sommige menu's voor 9- tot 12-jarigen. Er kon o.a. worden gekozen uit twee *Naruto*-boekjes. Een oranje boekje met de hoofdstukken 245 (*Naruto keert terug!!*) en 246 (*Hun groei*), en een blauw boekje met de hoofdstukken 247 (*Indringers in Suna*) en 248 (*Het zand slaat terug...*).

DAG ALLEMAAL LEEST VOOR

'Voorleesverhalen', zo wordt deze reeks genoemd. De voorkaft van 17 juni 2012 van *Dag Allemaal* meegeseald in plastic vermeldt: 'Dag Allemaal + Voorleesboek 3: Piet Piraat'. De gewone *Dag Allemaal* heeft dit niet op de voorkaft afgebeeld.
Het boekje is een hardcover en wordt bijgerekend als extra voor 5,80 euro. Alles samen in de winkel komt dat dus neer op 5,80 + 2,10 = 7,90 euro. In de reeks *De mooiste studio 100 voorleesverhalen* is dit het enige boekje dat in aanmerking komt voor het grensgeval tussen strip en illustratie. Wat betekent dat hij aanvaard wordt als strip, als enige uit de reeks van acht. Per boek 100 pagina's leesplezier.

DE KLEINE ROBBE DINEERT BIJ LUNCH GARDEN

Begin 2012 liep in Lunch Garden een actie rond *De Kleine Robbe*. Er verschenen minimaal 5 boekjes van De Kleine Robbe: *Mijn oma*, *Mijn opa*, *Mijn turnleraar*, *Mijn vriendjes* en *Mijn vriendjes (op 4 poten)*. De verhaaltjes zijn recto-verso NL-FR.

KIEKEBOE IN DE HAAN

Het album *Alle Eendjes* speelt zich af in De Haan. Er is een speciale uitgave van het album in het Nederlands, Frans en Duits, met een speciale kaft en een katern met informatie over de gemeente. Dat speciale album (kostprijs: € 6,95) is enkel in De Haan te koop: d'Annexe, infokantoor, bibliotheek, gemeentehuis en boekhandelszaken. Dat geldt ook voor het verzamelaarsalbum met de originele potloodtekeningen (kostprijs: € 55): d'Annexe, infokantoor, bibliotheek en gemeentehuis.

VETERANEN IN STRIP

"In opdracht van het Comité Nederlandse Veteranendag 2012, ontwikkelde ik een strip van 12 pagina's die tijdens de publiciteitscampagne van 11 juni tot en met 29 juni doordeweeks in *Metronieuws* verscheen", vertelt de Nederlandse tekenaar Jules Calis op zijn website julescalis.nl. "Belangrijk was in een kort stripverhaal een indruk geven van wat een veteraan heeft meegemaakt tijdens en na zijn uitzending."
De eerste vier strips werden in het programmaboekje van de Nederlandse Veteranendag 2012 geplaatst. Meer info vindt u op: http://www.veteranendag.nl/veteranendag-2012/strip-animatie/

Met dank o.a. aan Willem Gay, Johan Van Ransbeeck, Etienne Hauwaerts, Michael Van Hartskamp, Christian Van Lint, Marc Lezy, ...

FLIPJESSTRIPROUTE IN TIEL

Een wandelroute door de stad langs 15 bankjes waarop een korte strip van *Flipje* afgebeeld staat. Die 15 nieuwe, korte stripjes zijn ook uitgegeven in dunne vierkantje boekjes. De boekjes zijn los te koop, maar ook compleet als set in een box. De boekjes en de box zijn exclusief te koop bij het Flipje- en Streekmuseum in Tiel.

Deze uitgaven corresponderen met de verhaaltjes op de banken in het centrum van Tiel.
© 2012 **tekeningen** *Arie van Vliet* **teksten** *Alexandra van Steen* **vormgeving** *Ton de Jong*
uitgever *PrimaMedia* **met dank aan** *Onderlinge Glasverzekeringmaatschappij Tiel e.o., Stadspromotie Tiel, Woningcorporatie SCW*

DE LUSTIGE KAPOENTJES

WOB WOB WOB
WIGGEL
BLIEPERDEBLIEP
BONK BONK BONK BONK BONK BONK BONK BONK ...
Onze fuif is een groot succes geworden!
Ja, de clubkas is vol!
Genoeg om eindelijk eens nieuwe blinden te kopen voor het blindeninstituut.
Blinden? Ik dacht dat ze dat jaloezieën noemden?
De politiek correcte term is lamellen.
DUB DUB DUB DUB
?
Heu... Agent Petter? Wat brengt u hier?
Ik kom jullie een goedenacht wensen!
Goedenacht?
Hé?!
Jaja! En een mooie boete voor nachtlawaai erbovenop!
Kijk er het gemeentereglement maar op na! Het is verboden na tien uur lawaai te maken.
De wet is de wet!
Maar?!? Het is één over tien.
KAPOENTJES
Lap zeg! Daar gaat al onze winst!
Een maand later...
De kapoentjes gaan het hem opnieuw lappen...
MAAK LAWAAI VOOR DE DOVENFUIF!
VANDAAG
Gelukkig ben ik er om de wet te handhaven! Het is bijna tien uur.
Vreemd... Niets te horen. Er is nochtans volk...
Hebben ze hun muren geïsoleerd, misschien?
Iedereen klaar? Het is bijna tien uur... Drie... Twee...

51-BSM 5

IVAN CLAEYS - TOM BOUDEN

RIDDER MARC SLEEN SLUIT VRIENDSCHAP MET RIDDER GEERAARD DE DUIVEL

NERO! IK KOM MIJN HOED HALEN
GE DOET ME VERSCHIETEN GIJ! HEEFT MIJN BUTLER U TOCH BINNEN GELATEN JA?! HIJ IS ONTSLAGEN! EN GIJ, MAAK, DAT GE BUITEN ZIJT!
NERO! BESEFT GIJ DAN DE MACHT VAN DE DUIVEL NIET?!
TRAP HET AF ZEG IK U! GE STINKT NAAR SOLFER EN KNOFLOOK!!
GOED! IK GA AL! IK ZAL U PLAGEN ZENDEN TOT GE KAPITULEERT! MORGENNACHT KLOK SLAG 12 KEER IK TERUG EN ZULT GE ME DE HOED GEVEN... ADIEU!

Op de persvoorstelling van de heruitgave van *De hoed van Geeraard de Duivel* waren twee notoire ridders aanwezig: Nerotekenaar Marc Sleen die dit jaar 90 wordt en historische (strip)figuur Geeraard de Duivel. In 1950 kwam Sleens stripfiguur Nero in aanvaring met Geeraard; 62 jaar later was het tijd voor een verzoening tussen Nero's geestelijke vader en de Duivel. Het is algemeen bekend dat Marc Sleen in 1998 geridderd werd door Koning Albert; het vergde echter heel wat opzoekingwerk van de Dienst Stadsarcheologie en het Stadsarchief van Gent om het ridderschap van Geeraard de Duivel te bevestigen. De ridderlijke ontmoeting vond plaats op vrijdag 7 juli in de mooie Oostenrijkse zaal van het Gentse stadhuis. Voor de duivel werd beroep gedaan op Tom De Pagie die als figurant een schitterende Geeraard De Duivel neerzette.

Gent Cultuurstad brengt in samenwerking met de Stichting Marc Sleen *De hoed van Geeraard de Duivel* in een luxeversie op de markt. Het fraaie album met een exclusieve cover van de hand van Sleens rechterhand Dirk Stallaert bevat de ingekleurde versie van het 9de Neroverhaal en dossiers over de innige band van Marc Sleen met Gent en over de historische achtergronden van Geeraard de Duivel.

Marc Sleen werd geboren in Gentbrugge, bracht zijn jeugd door in Sint-Niklaas maar verhuisde later terug naar Gentbrugge. Zijn Gentse roots lopen als een rode draad door zijn immense oeuvre: schilderijen, etsen, pentekeningenen natuurlijk ook strips. *De hoed van Geeraard de Duivel* speelt zich gedeeltelijk af in Gent en introduceert niet minder dan drie sleutelfiguren in de Nerostrip: Geeraard de Duivel, de Hoed en natuurlijk ook Madam Pheip. Voldoende redenen om dit Neroverhaal te selecteren voor een exclusieve uitgave door de stad Gent.

De hoed van Geeraard de Duivel is uitgegeven op 3000 exemplaren, kost 14,95 € en is te koop in het Gentse STAM, in het Marc Sleen Museum in de Brusselse Zandstraat en in de betere stripwinkel.

BS EXPO

Opeens word je literair tekenaar

INTERVIEW
DICK MATENA P 64

Turnhoutse Mannekensbladen

Van 13 oktober tot 4 november 2012

Mannekensbladen en volksprenten zijn bij veel mensen niet zo gekend. Toch zijn ze economisch gezien heel belangrijk geweest voor de evolutie van deze sector in Turnhout. Het Bezemklokje tracht in de tentoonstelling vooral om de tijdsgeest waarin de prenten werden gemaakt te begrijpen. In de 19de eeuw waren immers nog heel veel mensen ongeletterd.

Theobaldus Kunsthuis, Koningin Elisabethlei 2 2300 Turnhout. Open di-vrij van 14:00 tot 17:00 za, zo van 11:00 tot 17:00.
Waar: hetbezemklokje@gmail.com hetbezemklokje.be

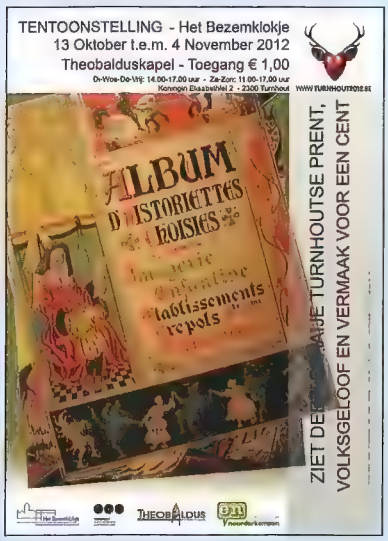
TENTOONSTELLING - Het Bezemklokje
13 Oktober t.e.m. 4 November 2012
Theobalduskapel - Toegang € 1,00
ALBUM
ZIET DE
VOLKSGELOOF EN VERMAAK VOOR EEN CENT

Nero in de Far-West

Van 2 oktober tot 18 december 2012

Reeds in 1949 stuurt de tekenaar zijn held naar het Wilde Westen.

Marc Sleen Museum, Zandstr. 33, 1000 Brussel di-zo van 11:00 tot 13:00 en 14:00 tot 18:00 (ma gesloten) visit@stripmuseum.be 02-219.19.80 swww.marc-sleen.be

François Walthéry - 50 jaar stripverhalen

Van 9 oktober 2012 tot 26 februari 2013

François Walthéry, afkomstig van de Luikse hoogten, besliste al op jonge leeftijd dat hij striptekenaar zou worden. Hij publiceerde zijn eerste platen toen hij amper 16 jaar was, in 1962. Ze werden opgemerkt door Peyo, de maker van de Smurfen, die hem prompt aanwierf als assistent. De jonge François leerde de knepen van het vak aan de zijde van Peyo en diens medewerker Willy Maltaite (Will). Al snel was hij klaar om met zijn persoonlijke reeks te beginnen: *Natasja*, een erg bevallige stewardess die vanaf 1970 avonturen beleeft vol spanning en onverwachte wendingen.

François Walthéry is een echte erfgenaam van de meesters van het Belgische stripverhaal – voor hij hun vriend werd. Maar hij is ook een echte bekendheid in de Luikse regio waarvan hij met veel verve en nostalgie de decors, de taal en de gebruiken weergeeft in zijn lokale producties.

Belgisch Stripcentrum, Zandstraat 20 1000 Brussel. Tel.: + 32 (0)2 219 19 80 • Fax: + 32 (0)2 219 23 76 • visit@stripmuseum.be

Locorail
Nog tot 25 november 2012

In het kader van deze eerste opmerkelijke realisatie van architect Victor Horta wordt een tentoonstelling opgezet rond originele platen van François Schuiten's gloednieuwe stripalbum *La Douce*. Alle eer gaat daarbij naar de NMBS-stoomlocomotief Atlantic 12 (1939).

Het Autrique-Huis Haachtsesteenweg 266,
1030 Schaarbeek info@autrique.be
+32 (0)2 215 66 00
Open van woensdag tot zondag van
12u tot 18u (laatste toegang om 17u30).
Gesloten maandag, dinsdag en feestdagen.

100 jaar Marten Toonder
Tot in het najaar van 2012

Een tentoonstelling over het werk van Marten Toonder in Het Nederlands Stripmuseum Groningen. Centraal staat de vraag: waarom is heer Bommel een beer en Tom Poes een kat?

Het Nederlands Stripmuseum Groningen
Shoppingcentre De Westerhaven,
Westerhaven 71, 9718 AC Groningen
050-3178470
receptie@stripmuseum.nl

Art Trek 9
expo voor internationale illustratieve kunst
Nog tot 22 september 2012

Met beeldend werk van Anthony Zinonos (ZA), Bjorn Rune Lie (NO), Cortney Cassidy (US), Ephameron (BE), Jim Houser (US), JooHee Yoon (KR), Lizzy Stewart (UK), Maarten Donders (NL), Martha Verschaffel (BE), Max Rippon (US), Nora Krug (DE), Park Pardon (NL), Sebastiaan Van Doninck (BE), Shimrit Elkanati (IL).

Negende editie van de unieke exporeeks Art Trek in de galerij van stripwinkel Mekanik in Antwerpen. Bijna twee maanden lang biedt Art Trek een podium aan veertien jonge grafische en illustratieve kunstenaars uit de hele wereld, waardoor de tentoonstelling zijn karakter als internationale ontmoetingsplaats voor jong talent waarmaakt.

De expo vormt een staalkaart van de hedendaagse alternatieve kunstscène, waar traditionele media als schilderkunst, tekenkunst en strip worden afgewisseld met zeefdruk, stencils, computerbewerkte tekeningen en collages. Met deze veelheid van stijlen wordt iedere cultuurliefhebber uitgenodigd om het grafisch universum van een nieuwe generatie te ontdekken.
Art Trek – high art ontmoet low art op een laagdrempelig kunstplatform waar iedereen welkom is.

Stripwinkel Mekanik
28-Sint-Jacobsmarkt 73, 2000 Antwerpen
Open van maandag tot zaterdag. Zondag gesloten.

KEES INGEKADERD
Nog tot en met oktober 2012

Het Theo Thijssen Musem geeft een kijkje in Dick Matena's keuken. Wat gebruikte hij als visuele documentatie voor zijn *Kees de jongen*-adaptatie? Hoe deelde hij zijn pagina's in? Hoe zagen de eerste schetsen eruit? Het museum toont daarvan een aantal mooie voorbeelden.

Theo Thijssen Museum, Eerste Leliedwarsstraat 16 in Amsterdam. Openingstijden: donderdag t/m zondag van 12 tot 17 uur.

JUWEELTJES VAN STRIPS
Van 7 tot en met 30 september 2012

Voor het unieke concept van deze tentoonstelling – een combinatie van striptekeningen en juweelontwerpen – werd een beroep gedaan op juweelontwerpster Danielle Goffa, dorpsgenote van Merho, die voor de expo juwelen ontwierp rond de Kiekeboe personages. De expo kreeg dan ook de bivalente titel *Juweeltjes van Strips*.

HANGAR311, Battelsesteenweg 311 te 2800 Mechelen. Telkens vrijdag, zaterdag en zondag van 14 tot 18 uur. Vrije inkom behalve op zondag 23 september!

INTERVIEW DICK MATENA

“Kees de Jongen is mijn

Kees de jongen is de nieuwste beeldroman van de Nederlandse stripmaker Dick Matena. Jarenlang was hij bezig met de bewerking van de bekendste roman van Theo Thijssen. De 69-jarige stripauteur heeft met het 500 pagina's tellende boek, na bewerkingen van _De avonden_, _Kort Amerikaans_, _Het dwaallicht_ en _Kaas_ zijn laatste grote beeldroman gemaakt. In de toekomst wil hij zich richten op minder omvangrijke projecten.

meest evenwichtige boek"

DOOR **ROBIN SCHOUTEN**

Dick Matena (24 april 1943, Den Haag) begon zijn carrière in 1960 op de Marten Toonder Studio's. Hij maakte jeugdstrips voor de bladen *Pep* en *Eppo*, strips voor volwassenen en bewerkingen van jeugdboeken en historische beroemdheden. Recentelijk nog leverde Matena een bijdrage voor de nieuwe versie van het Bommelverhaal *De bovenbazen*, dat in het najaar in boekvorm verschijnt. Ook werkt hij sinds een paar jaar weer voor het stripblad *Eppo*. In dit exclusieve interview gaat Dick Matena uitgebreid in op de totstandkoming van *Kees de jongen* en passeren ook andere onderwerpen de revue.

Afgelopen maart verscheen je nieuwe beeldroman _Kees de jongen_. Was het een zware bevalling?

Ja, het was heel zwaar. Alles op en af heeft het drie jaar geduurd. Ik heb ook wel andere dingen gedaan. Om geld te verdienen, en ook om even van Kees af te zijn. Want het is pittig om continue met zo'n omvangrijk boek bezig te zijn. Vooral als je ziet dat het veel langer gaat duren dan je gepland hebt. Toen ik het voor het eerst uitrekende dacht ik dat het 350 pagina's zou worden. Maar toen ik begonnen was met het uitwerken, merkte ik omstreeks pagina 100 dat dat aantal

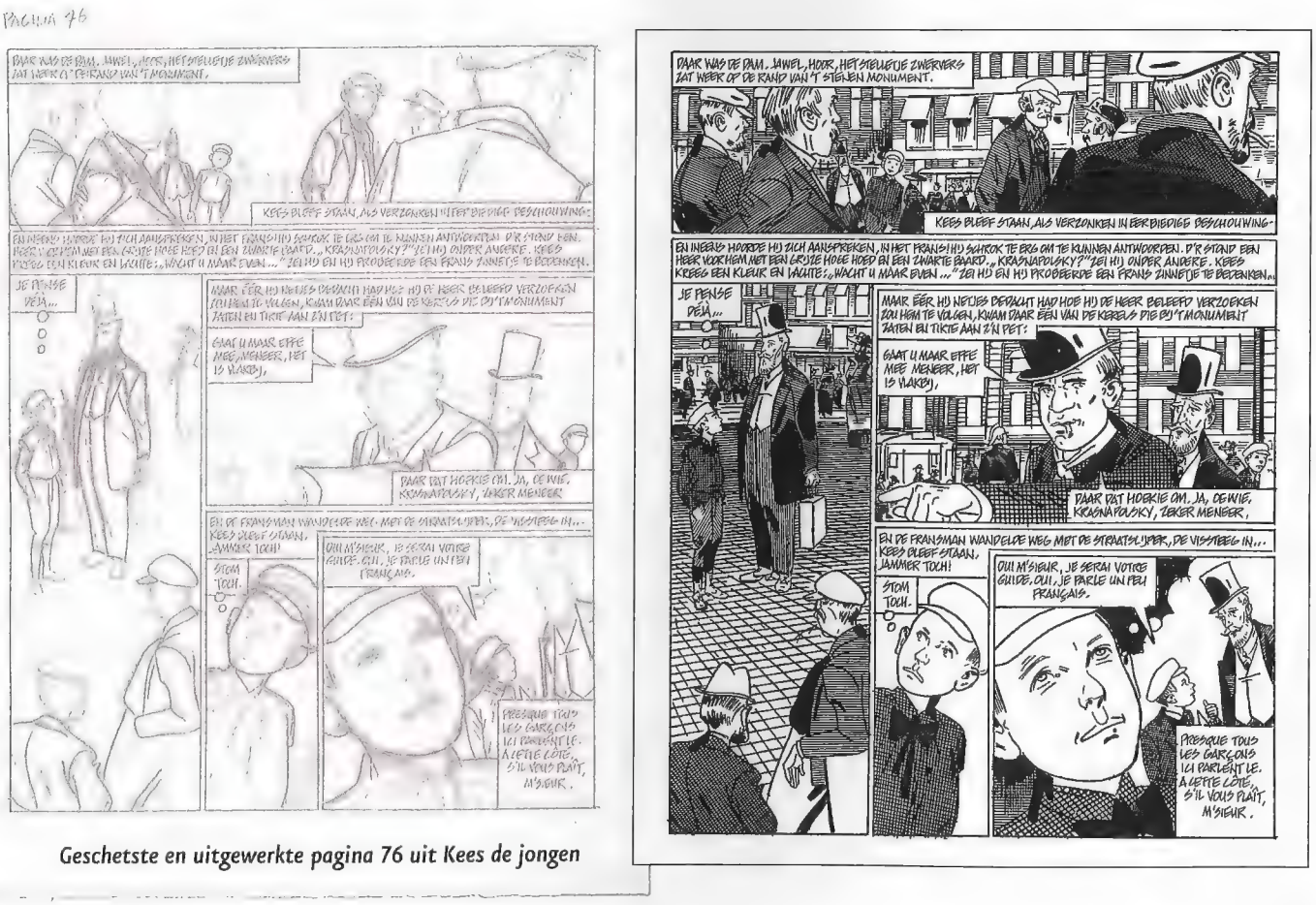
DAAR WAS DE DAM. JAWEL, HOOR, HET STELLETJE ZWERVERS ZAT WEER OP DE RAND VAN 'T STENEN MONUMENT.
KEES BLEEF STAAN, ALS VERZONKEN IN EEN BIEDERE BESCHOUWING.
EN IN EENS HOORDE HIJ ZICH AANSPREKEN, IN HET FRANS! HIJ SCHROK TE ERG OM TE KUNNEN ANTWOORDEN. D'R STOND EEN HEER VOOR HEM MET EEN GRIJZE HOGE HOED EN EEN ZWARTE BAARD. „KRASNAPOLSKY?" ZEI HIJ ONDER ANDERE. KEES KREEG EEN KLEUR EN LACHTE: „WACHT U MAAR EVEN ..." ZEI HIJ EN HIJ PROBEERDE EEN FRANS ZINNETJE TE BEDENKEN.
JE PENSE DÉJÀ...
MAAR EER HIJ NETJES BEDACHT HAD HOE HIJ DE HEER BELEEFD VERZOEKEN ZOU HEM TE VOLGEN, KWAM DAAR EEN VAN DE KEREELS DIE BIJ 'T MONUMENT ZATEN EEN TIKJE AAN ZIJN PET:
GAAT U MAAR EFFE MEE MENEER, HET IS VLAKBIJ,
DAAR ZAT HOOKIE OM. JA, DE WIJF, KRASNAPOLSKY, ZEKER MENEER.
EN DE FRANSMAN WANDELDE WEG MET DE STRAATSJEVER, DE VISSTEEG IN...
KEES BLEEF STAAN, JAMMER TOCH!
STOM TOCH.
OUI M'SIEUR, JE SERAI VOTRE GUIDE. OUI, JE PARLE UN PEU FRANÇAIS.
PRESQUE TOUS LES GARÇONS ICI PARLENT LE. A LETTE LÔTE, S'IL VOUS PLAÎT, M'SIEUR.

Geschetste en uitgewerkte pagina 76 uit Kees de jongen

"Ik heb nooit gezegd toen ik
aangesmeerd omdat ik met De

niet zou lukken. Dus toen ben ik weer extra gaan plannen en kwam aan 485 pagina's. En daarna twijfelde ik nog of ik het niet bijvoorbeeld 600 pagina's moest maken, omdat ik misschien teveel tekst per pagina kreeg. Maar omdat het al zo'n langdurige klus zou worden, heb ik het gehouden op deze 485 pagina's.

Stond Kees de jongen al een tijd op je lijst om te verstrippen?

Jawel, Kees stond tweede. Maar vlak voordat ik met *De avonden* klaar was, las ik dat er een film zou worden gemaakt van *Kees de jongen*. En toen heb ik het opzij gelegd. Want als die film een succes zou worden, krijg je te horen dat je meelift op het succes ervan. En als het een flop wordt, heeft niemand interesse in je boek. Toen heb ik eerst *Kort Amerikaans* van Jan Wolkers bewerkt, en daarna *Kaas* van Elsschot. Het idee vervaagde om *Kees* nog te doen. Maar een paar jaar geleden werd ik benaderd door de Thijssen Stichting, of ik *Kees de jongen* wilde bewerken. En daarna moest de financiering nog rond komen, dat wil zeggen de verschillende subsidies. Dat was allemaal gepland op twee jaar. En als je er dan een jaar langer over doet, moet je zelf die tijd zien te overbruggen. Eigenlijk kun je er niks bij doen, wil je zo'n boek binnen de afgesproken tijd af hebben. Het

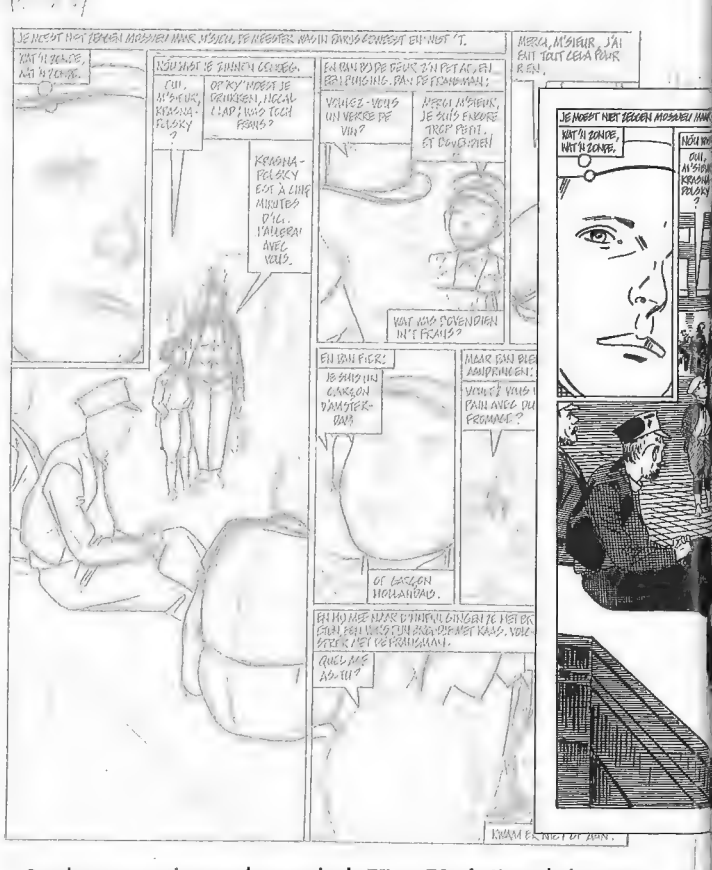

Geschetste en uitgewerkte pagina's 77 en 78 uit Kees de jongen

boeken ging bewerken dat het literatuur zou zijn. Dat wordt me avonden begonnen ben. Opeens word je een literaire tekenaar."

financieren van dit werk blijft een probleem vanwege de arbeidsintensiviteit. Wat dat betreft zal *Kees de jongen* ook wel mijn laatste zijn op dit gebied. Ik heb alleen nog *Ulysses* van James Joyce op mijn lijst staan, maar daar begin ik niet meer aan. Of ik moet van de dokter een attest krijgen waarin hij me verzekerd dat ik de komende zeven, acht jaar te leven heb. En die moeten van tevoren gefinancierd worden. Dat lijkt me niet mogelijk. Het zal dus bij de eerste vijf pagina's blijven die ik een jaar of 6 geleden heb gemaakt om Engelse uitgevers te interesseren (te zien op www.dickmatena.com)

Heeft de keuze voor *Kees de jongen* ook te maken met jeugdsentiment?
Natuurlijk, het is een van de boeken die ik het vroegst las. Ik heb die nostalgie en herinneringen aan vroeger nodig, de enorme impact die het op me maakte om het überhaupt te kunnen doen. Een dun boek van een hedendaagse schrijver zou ik nog wel redden, maar een dikke pil van bijvoorbeeld Ronald Giphart of Joost Zwagerman zou ik nooit voor elkaar krijgen. Hoe prachtig ik het ook vind. Dat kun je alleen doen als je echt van zo'n boek houdt, waar je als het ware verliefd op bent. Ook op de hoofdfiguren. Af en toe heb je die waas van weemoed, die je aan vroeger doet denken als extra stimulans nodig, om je over bepaalde dooie punten heen te zetten. Want *Kees de jongen* was een onvoorstelbaar moeilijk boek om in beeld te brengen. Nog veel meer dan bij *De avonden* of *Kort Amerikaans*. Voor driekwart heb ik alles wat er aan achtergronden in staat zelf moeten verzinnen. Want Thijssen geeft dat niet aan, als Kees op een bepaalde manier beweegt of ergens naar toeloopt. Kees denkt dat vaak alleen maar. Als je het origineel niet kent en Kees in mijn boek ergens ziet lopen, dan denk je dat het zo hoort. Maar dat decor heb ik helemaal uit mezelf moeten halen.

Hoe zou je *Kees de jongen* willen plaatsen in de Nederlandse literatuur? Valt het ook daar binnen?
Voor mij is het geniale, briljante lectuur. Maar als iemand zegt dat *Kees de jongen* literatuur is, sluit ik me daar graag bij aan. In ieder geval horen grote stukken uit *Kees* tot het beste wat in literair Nederland geschreven is. Overigens: ik heb nooit gezegd toen ik boeken ging bewerken dat het literatuur zou zijn. Dat wordt me aangesmeerd omdat ik met *De avonden* begonnen ben. Opeens word je een literaire tekenaar. Waarom? Ik had voor hetzelfde geld als tweede of derde boek een *Maigret* van Simenon kunnen nemen. Daar zit mijn hart ook. Was het dan literatuur geweest, of superieure literatuur? Ik selecteer mijn boeken dus niet op literatuur. Of *Kees* daar binnen of buiten valt zal me worst wezen. Ik vond het nodig om te doen.

"Al die herinneringen uit die tijd op de studio kwamen weer naar boven. Ook de ruzies met Toonder."

Uit Kees de jongen

Het boek speelt zich af omstreeks 1895 in Amsterdam en gaat over Kees Bakels, een schoenmakerszoon van twaalf die verliefd is op een meisje uit zijn klas, Rosa Overbeek. Hij leeft in zijn eigen wereld en verbeeld zich heel veel dingen. Dan is hij een schilder, een groot schermer of een schaker. Hij fantaseert en droom erop los, wat kinderen ook doen op die leeftijd. Was jij ook zo?

Het eerste dat ik uit Kees las, was het postzegelhoofdstuk dat in een bloemlezing stond van kinderverhalen. Ik was toen een jaar of acht. Mijn vader gaf me het boek rond mijn twaalfde. Toen heb ik de hele *Kees de jongen* gelezen. En dat vond ik fantastisch. Waarschijnlijk inderdaad door die identificatie. Ik ging mezelf als een groot schilder zien, omdat ik al vroeg zag dat ik wat meer kon met tekenen dan anderen. En toen ik de Tour op de radio ging volgen, werd ik een groot sportjournalist. Dat fantaseren van *Kees* was zeker de sterke aantrekkingskracht. Later heb ik het boek nog een keer of vier gelezen. Ik heb er altijd wel stukjes uit gelezen, zoals bij De avonden. Toen is de stijl van schrijven gaan meetellen, die spreekt me nog meer aan dan de inhoud. Door de bank genomen heeft Kees een volstrekt levende taal. Zeker in vergelijking met andere boeken uit die tijd (1923). Thijssen schreef een soort spreektaal. Dat is juist wat ik er zo prachtig aan vind. Later pas, toen ik het boek ging bewerken, begon ik wat schaduwkanten van Kees te zien. Want het is soms een compleet neurootje. Hij tobt veel en denkt vaak dat mensen naar hem kijken. En hij is vrij hard. Over armoede praat hij met werkelijke weerzin. Kees is extra conservatief in vergelijking met andere kinderen van die leeftijd. Een jongen ook met een artistiek karaktertje. Hij vindt zichzelf een beetje van stand. Die ijdelheid is natuurlijk heel herkenbaar en universeel. Het feit dat hij maar aan het dromen is, geeft het boek een speciale dimensie. Alleen heb ik het altijd jammer gevonden dat Thijssen de lezer al in het voorwoord onderuit haalt door te schrijven dat Kees zeker niet beroemd zal worden. Vandaar die ironische grap van mij tijdens de presentatie, toen ik zei dat ik het 'weerzinwekkend' vond dat Remco Campert in zijn boek *Het leven is vurrukkulluk* van Kees een totaal aan lager wal geraakt figuur had gemaakt (lacht). Terwijl ik weet dat Remco minimaal zo gek is op Kees als ik. Soms moet je iets op de hak nemen om de liefde daarvoor voor jezelf te betuigen.

***Kees de jongen* is beroemd geworden door de zwembadpas. Heb je enig idee waarom?**

Het is altijd een mysterie waarom sommige dingen iconisch

Dick Matena en Remco Campert tijdens de boekpresentatie van Kees de jongen

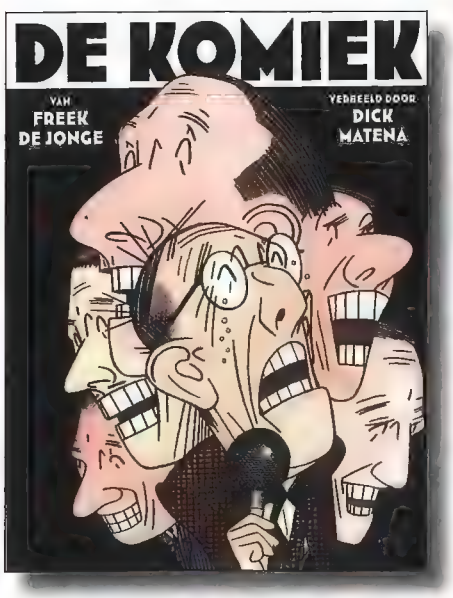

Cover De komiek (2009)

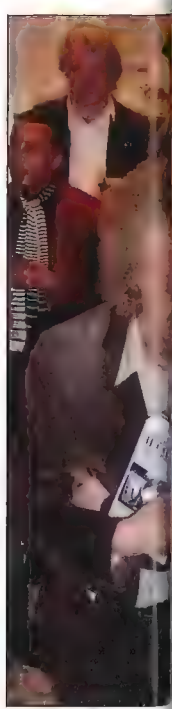

worden en buiten hun proporties groeien. Als je Theo Thijssen had verteld dat zijn boek juist door dat zwembadpasgedoe herinnerd zou worden, dan zou hem dat verbaasd hebben. Want er staan veel aangrijpendere en indrukwekkendere stukken in het boek. Zoals de dood van de vader van Kees. Dat vind ik een van de meest aangrijpende sterfscènes in de Nederlandse literatuur. Maar het is ongelofelijk als je bedenkt dat er generaties lang zwembadpaswedstrijden voor volwassen mensen zijn gehouden. Terwijl ik als jongetje al wist hoe je het moest doen. Toen ik het las, zag ik het meteen voor me: schaatsen op het droge.

Hoe ben je te werk gegaan tijdens het bewerken van Kees de jongen?
Eerst heb ik het boek opnieuw gelezen. Toen heb ik het ingedeeld naar het aantal pagina's dat ik zou tekenen. In het boek van Thijssen zet ik eerst streepjes bij waar ik denk dat het pagina's zijn. Anderhalve pagina uit het boek is dan bijvoorbeeld een pagina bij mij, of twee. In het boek geef ik ook aan hoeveel plaatjes het zijn per pagina. En uiteindelijk begin ik op het tekenpapier te werken. Dat wil zeggen, het juiste formaat van de plaatjes op de 350 pagina's die ik toen had, neerzetten. In de plaatjes geef ik met streepjes en rondjes aan waar de figuren moeten staan, omdat ik van tevoren moet weten waar de tekstblokken en ballonnen komen. Maar eerst moest ik nog 135 pagina's voor de indeling erbij maken om tot 485 te komen. Daarna ging ik het hele boek overschrijven, omdat het enorm zou ophouden om bij elke pagina opnieuw in het boek te bladeren. Niet alleen was dat erg arbeidsintensief maar ook mentaal ontzettend zwaar. Dat kun je niet continue achter elkaar doen. Uiteindelijk kostte het indelen van het boek negen maanden. En toen stond er nog geen tekening op papier. Daarna duurde het nog dik twee jaar voordat het boek helemaal klaar was. Ik heb het in zwart-wit getekend omdat ik in die techniek nog geen beeldroman had gemaakt. Ik ben niet snel lovend over mijn eigen werk maar de cover is perfect. Die overtref ik nooit meer. Qua compositie, beweging en kleur klopt het helemaal. En *Kees de jongen* is het meest evenwichtige boek uit mijn carrière geworden. Het is een compact geheel. Dat zie je al als je er doorheen bladert.

Je hebt het werk aan *Kees* af en toe onderbroken om aan andere projecten te werken?
Tussendoor heb ik onder andere een filmscenario getekend: *Jan Cremer, De onverbiddelijke*. En ik heb in 2009 een stripversie getekend van de eerste solovoorstelling van Freek de Jonge, *De komiek*. In een heel andere stijl dan *Kees de jongen*. Humoristisch getint en vervormend. Deze stijl heb ik recentelijk nog gebruikt voor de nieuwe editie van het Bommelverhaal *De bovenbazen* in het *NRC*. Ter gelegenheid van het honderdste geboortejaar van Marten Toonder heb ik daar met een aantal andere tekenaars vijf nieuwe stroken voor getekend. Dat was heel leuk en voor mij ook nog eens surrealistisch, omdat ik in 1963 het hele verhaal voor Toonder in potlood heb getekend. Al die herinneringen uit die tijd op de studio kwamen weer naar boven. Ook de ruzies met Toonder.

De Bovenbazen (27) Marten Toonder/tekening Dick Matena

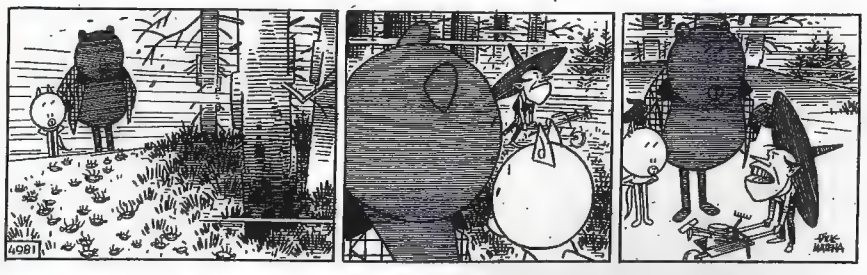

Op dat moment werd hij Tom Poes gewaar, en enigszins bedremmeld hield hij de pas in.
'Dag jonge vriend,' zei hij. 'Ik hoop dat je niet langer koppig bent. Je ziet nu dat ik mijn aandelen goed gebruik, nietwaar?'
Tom Poes antwoordde niet direct. Hij keek opmerkzaam rond en daar de nevels langzaam optrokken was er al weer aardig wat te zien.
'Kijk,' hernam heer Ollie met onzekere stem, 'nu liggen ook de kevers met de pootjes omhoog. Ze zijn eh... verdelgd, be-bedoel ik. Begrijp je, w-wat ik be-bedoel? Waarom zeg je niets, jonge vriend? Het heeft toch geholpen? Ze zijn dood!'
'Hm,' zei Tom Poes. 'Ja, ik zie het. Alles is dood. Alles.'
Heer Bommel verbleekte en terwijl zijn blikken over het vernietigde landschap gleden, schrompelde hij ineen.
'Alles is d-dood,' prevelde hij. 'De spinnen, de kevers en de planten... Hoe vreselijk is dit alles!'
Nu verscheen er een kleine gedaante over de heuvelrand. Hij duwde een piepend kruiwagentje voort waarop enkele eenvoudige gereedschappen lagen en naderde de beide toeschouwers met driftige pasjes.
'Heer Pastinakel,' zei heer Ollie zwakjes, 'waar g-gaat u naar toe?'
'Weg!' zei het mannetje toornig. 'Ik vertrek naar een andere streek. Hier wordt de natuur naar de verturving geholpen. Dit is de buurt van de dolle kervel en het dodekopskruid.'
'Maar zozo heb ik het niet be-bedoeld,' stamelde heer Bommel geheel verslagen.

Links:
Dick Matena in gesprek met Marten Toonder op de boekpresentatie van De Avonden (2003)

Rechts:
De bovenbazenstrook van Matena (NRC, 2012)

Uit Kees de Jongen

Je ben nog steeds de enige striptekenaar die de integrale tekst van een boek tot beeldroman heeft omgewerkt. Hoe zou je het vinden als meer tekenaars je voorbeeld zouden volgen?

Dat zou ik natuurlijk toejuichen, want dan heb ik het niet voor niets gedaan. Het is ook niet makkelijk. Je moet weten hoe je de chaos moet ordenen die je ongetwijfeld tegenkomt. Ik zou een handleiding kunnen maken van een paar pagina's om precies uit te leggen hoe je te werk moet gaan. De Methode Matena. En dan hoop ik dat ook andere tekenaars hun favoriete boeken willen bewerken. Want anders sta ik nog steeds bekend als een zonderling. De Nederlandse stripwereld neemt mijn beeldromans sowieso niet serieus, omdat ze vinden dat het geen strips zijn. Ze begrijpen ook niet waarom ik de complete tekst uit het boek bewerk, terwijl ik dat doe uit liefde voor de schrijver. Dat is hij ook waard. Ik probeer van literatuur gewone strips te maken. In België is daar veel meer begrip voor. Dat was al in 2003 toen ik begonnen was met *De avonden* en in Turnhout de Vlaamse Cultuurprijs voor de Strip (Bronzen Adhemar) kreeg. Wel krijg ik veel waardering uit de Nederlandse literaire wereld. Ik heb er ook veel vriendschappen met schrijvers aan overgehouden. Nu ik permanent in Amsterdam woon, word ik er dagelijks door mensen op straat begroet of aangesproken die mijn beeldromans goed vinden. Ik weet heus wel dat er veel respect is. Alleen, niemand weet precies wat ze met mij aan moeten. Ik ben altijd een buitenbeentje gebleven. Zowel in de stripwereld als de literaire wereld. Aan de andere kant, ik moet ook niet zeuren. Ik heb bijna mijn leven lang kunnen doen wat ik wilde en heb altijd mijn eigen gang kunnen gaan. Absoluut.

In 2009 ben je ook weer gaan werken voor het herrezen stripblad *Eppo*. Hoe bevalt het om opnieuw publieksstrips te maken?

Ik vind het leuk om die band met de gewone strip weer te hebben. Al word ik iedere keer opnieuw geconfronteerd met het feit dat ik geen jeugdstrips kan maken zoals bijvoorbeeld Martin Lodewijk en Henk Kuijpers dat wèl kunnen. Daar ben ik zelf te cynisch voor. Ik heb die onschuld niet. Dat was al zo toen ik voor *Pep De Argonautjes* en *Grote Pyr* tekende. Nu richt *Eppo* zich voornamelijk op lezers van rond de veertig of ouder. Zeg maar de jeugd van vroeger. Wat dat betreft is er wel iets veranderd. Ik schrijf voor Carry Brugman weer *De Partners*. En vorig jaar ben ik begonnen aan een nieuw verhaal van *Virl*. Dat was in 1977 mijn eerste realistisch getekende strip toen ik afstand had genomen van de karikaturale strip. Na *Het asiel* komt er in ieder geval een tweede verhaal van *Virl*. Ik heb nog heel wat voor *Eppo* in petto.

Wat kunnen we nog van je verwachten in de toekomst?

Ik ga het langverwachte deel 3 afmaken van *Kort Amerikaans*. Verder heb ik voor het eerst illustraties gemaakt voor een kinderboek: *De poezenboot*. Mijn vrouw Nelleke heeft het geschreven. En Uitgeverij De Bezige Bij heeft me gevraagd of ik een graphic novel wil maken in de stijl die ik ook heb gebruikt voor de nieuwe versie van *De bovenbazen*. Dat zou dan een eigen verhaal worden. Tot slot ben ik nog aan het nadenken over mijn volgende stripbewerking. Misschien wordt het een toneelstuk van Harry Mulisch. Ik richt me voortaan op korte projecten.

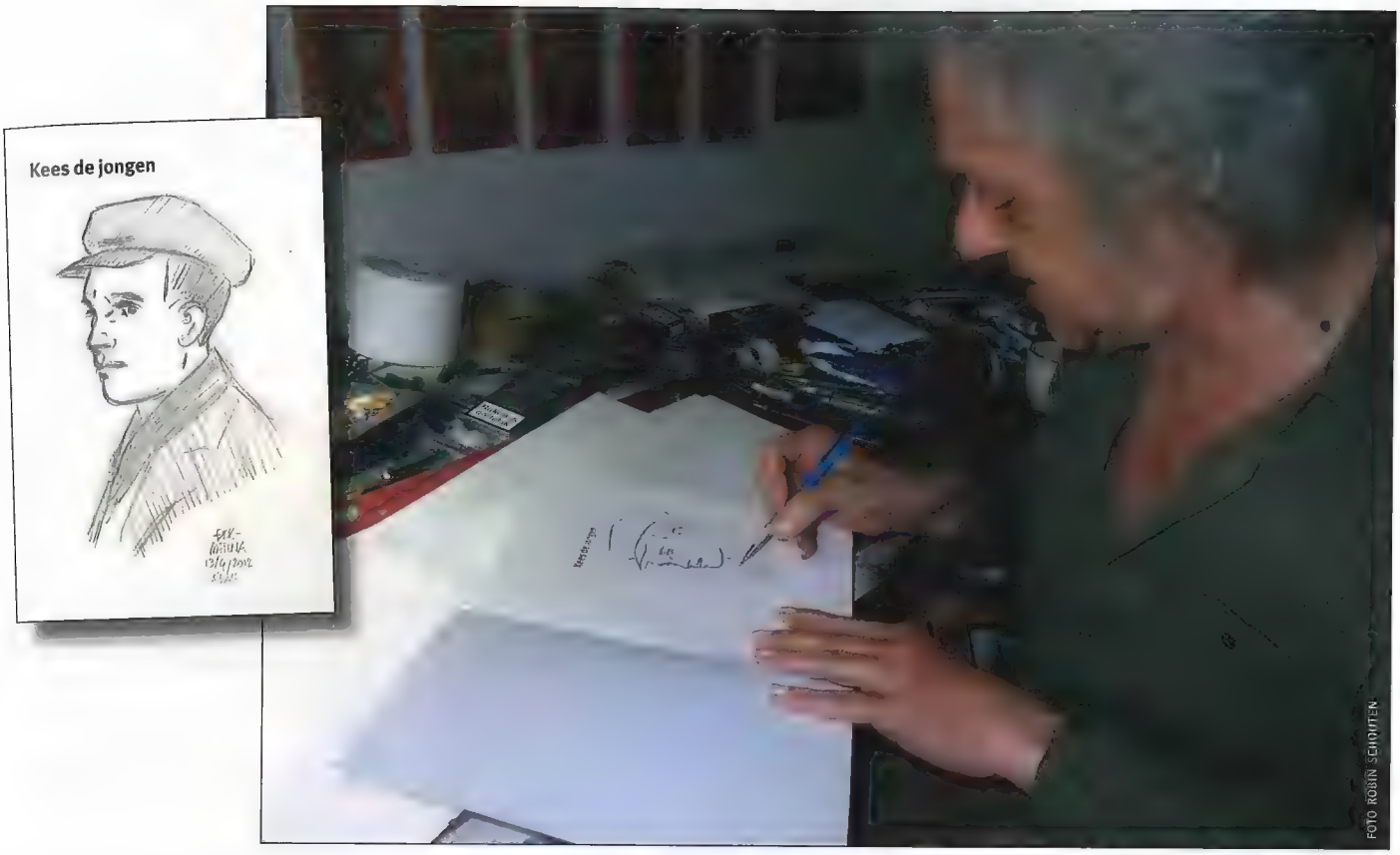

14

De poezenboot

Mama: De poezenboot zit vól met katten.
En het zijn allemaal lieve schatten.

Er is genoeg te eten en ze slapen in een mandje.
Soms boven op elkaar of in een ledikantje.

De poezenboot is van mevrouw De Kat-van Straten.
Zij is de enige die écht met dieren kan praten.

De poezenbootmevrouw is grappig en merkwaardig,
maar ze zorgt goed voor de katten en ze is aardig.

Ze vindt het niet erg als ze krijsen of miauwen,
of aan de stoelen krabben met hun scherpe klauwen.

Misschien weet zij wel van wie dit poesje is.
't Is voor zo'n kleintje buiten veel te fris!

Boven:
Sammie en Nele en de Poezenboot.
Tekst: Nelleke de Boorder
Illustraties: Dick Matena
Verschijnt september 2012 bij
uitgeverij Pimento. ISBN 978 90 499 2576 5
€ 13,95

Links:
Virl, het asiel, pag. 19 (Eppo 25, 2011)

BS
BRABANTSTRIPNIEUWS

EEN ONGEKEND SEGMENT IN HET OEUVRE VAN PINK
BLZ. 74

De cover van het vakantiealbum. BS brengt het album op het oorspronkelijke formaat zoals het in 1945 verschenen is

VAKANTIEALBUM LAAT DE ZON OOK NA VERLOF SCHIJNEN

U had het vast al gemerkt, de briefomslag waarin uw favoriete magazine zich tijdens de reis van postkantoor naar uw brievenbus rustig heeft genesteld, woog weer wat zwaarder.
En ook al is de vakantie voorbij (mocht u het nog niet weten, uw chef staat u grijnzend op te wachten) toch trachten we dat fijne gevoel van volledige vrijheid nog even te rekken door u het prachtige vakantiealbum *Pietje, de vechtjas!* door Pink cadeau te doen. Onze medewerker Willy Geets omschrijft het album als volgt. "Kort na de oorlog, in 1945, komt er een stripalbum met werk van Hermans op de markt: *Pierrot le Bagarreur*. Laat het ons typisch Belgisch noemen dat het enige stripalbum dat van hem verschijnt, terwijl deze Vlaamse pionier nog als stripauteur actief is, enkel in de Franse taal bestaat. Om de verwarring nog groter te maken tekent Hermans deze keer, in de naoorlogse overwinningsroes, met een Engelstalig pseudoniem: Capt.Lewis Jackson(!). *Pierrot le Bagarreur* is het verhaal, op scenario van een zekere professor Coremans, van het gevecht tussen een jonge verzetsstrijder en de Duitse Gestapo."

Een nieuwe *P@per* met een fantastische cover zal bij het volgende nummer uw leesplezier weer eens verdubbelen. Ondertussen het 19de nummer van het blad. Het 20ste zal ongetwijfeld een feesteditie worden. Maar geniet eerst van dit magazine en het vakantiealbum.

U merkt, ook voor de Sinterklaas– en Kerstperiode durven wij met geschenken te gooien. Aan u om ze met veel warmte en liefde uit te pakken, te lezen en te herlezen.

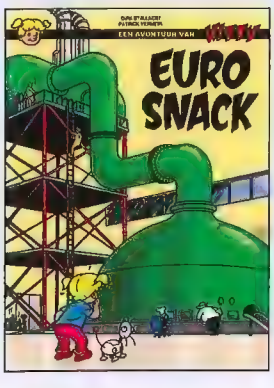

COLLECTIE FENIX: Na 81 komt 83?

Goed nieuws en een heel klein beetje minder goed nieuws. Het 81ste en 83ste, respectievelijk *Kitty – Euro Snack* en *De Musketiers van 't Schipperskwartier*, verschijnen nu. Maar het 82ste album uit de Fenix-collectie, *De Vrolijke Bengels*, wordt even uitgesteld. Het bewuste album zal samen met het 84ste en 85ste Fenix-album verschijnen later dit jaar. Het is maar dat u het weet.

GEZOCHT

(21/06) Kuifje-beeldje bric a brac. Jan Bosschaert – het luxealbum *Metaal keitof* in beperkte oplage. **erwin.kellens1@telenet.be**

BS AGENDA

FAMILIEDAG

Zondag 16 september van 13.30u tot 17.30
Gezellige familiedag met extra aandacht voor de Brasschaatse striptekenaar Bob Mau met de medewerking van uitgeverij Bonte, uitgeverij Adhemar en Brabant Strip vzw. Met kinderanimatie en muzikale optredens.

Gemeentepark Brasschaat, nabij het kasteel van Brasschaat, inkom op de Miksebaan, ter hoogte van de Door Verstraetelei. Vanaf juli meer info op www.dekortenacht.be

29 en 30 september
Hasselt - Striptweedaagse
In Capucienenstraat 10 van 10u00 tot 17u00
Met signeersessies van Hachel, Geert De Sutter, Marc Verhaegen, Thomas Schraeyen en Joey Potargent
Info: www.stripbeurshasselt.be

20 en 21 oktober
Hamme
In Zaal H@mbiance, Kaaiplein 35
Zaterdag 20 van 14 tot 22 uur
Zondag 21 van 9 tot 18 uur
Meerdere tekenaars aanwezig.
Info en inschrijvingen: Werner Van Calster
0486/29 07 07

20 en 21 oktober
Gent
F.A.C.T.S.
In Flanders Expo, Maaltekouter 1
van 10u00 tot 18u00 (zat), tot 17u00 (zo)
Met signeersessies van Charlie Adlard, Paul Duffield, Louis, Sophian Cholet, Romano, Adrien Floch, Adam, Lectrr,...
Info : http://www.facts.be/

21 oktober
Stripfestival Lanaken
In Cultureel Centrum, Aan de Engelse Hof 10
van 10u00 tot 18u00
Met signeersessies van Dick Heins, Gerd Van Loock, Ron Van Riet, Hachel,...
Info : http://www.stripfestivallanaken.be/

3 en 4 november 2012
De Stripbazaar
Evenementenhal De Beursvloer op het terrein van De Bazaar
(v/h De Zwarte Markt) in Beverwijk (NL)
Meer info: www.debazaar.nl/destripbazaar

18 november
Sint-Truiden
5de stripbeurs
In 't Veilinghuis, Tongersesteenweg 150
van 10u00 tot 17u00
Met signeringen van Wim Swerts, Hachel, Marcel Rouffa,...
Info : http://www.stripbeurssint-truiden.be/

18 november
Gooik
6de stripbeurs
In cultuurschuur De Cam, dorpstraat 67
van 10u00 tot 18u00
Met signeersessies van Ron Van Riet, Erwin Sels, Waldo Van Gheluwe en D'Auwe.
Info: jp.deloecker@telenet.be

2 december
Gent
ViP-school, Martelaarslaan 13 van 10u tot 18u.
Met signeersessies www.gentsestripbeurs.be

9 december 2012
Turnhout
Ledendag Brabant Strip
In Zaal Den Donk, Kapelweg 52 te 2300 Turnhout
(Vlakbij afrit 24 van de E34)
Iedereen welkom van 13 tot 17 u, opstellen standhouders vanaf 12 u.
Ieder lid heeft recht op een gratis ruilstand
Vooraf reserveren bij Paul De Bont:
(0032) (0)14 / 65 73 79 (na 18u)

10 februari 2013
Lichtervelde
Ledendag Brabant Strip
Zaal Lichtenhoven. Meer info volgt nog.

Stripverhalenmarkt
Elke eerste zondag van maart, juni, september en december te Brussel
Op Het Goriksplein (place St-Géry)
van 13u00 tot 17u00
Signeersessies zijn voorzien.
Info : http://www.marchedelabd.be/

Strip- en boekenmarkt op het Coninckplein
Elke derde zondag van de maand te Antwerpen van 10 tot 16 uur
Met een twintigtal standhouders
Info : www.permeke.org

Lambermontmartre : schilder- en tekenmarkt
Elke laatste zondag van mei tot september
Op de Antwerpse Zuid van 12u00 tot 17u00
Info : www.lambermontmartre.be/

EEN ONGEKEND SEGMENT IN HET OEUVRE VAN PINK

OORLOGSDREIGING

Wanneer Danny De Laet, hierin bijgestaan door Pink, in 1981 voor de *Pink Omnibus* een *Proeve van Bibliografie* samenstelt, wordt hier geen gewag gemaakt van de publicaties die Pink maakte voor *Ons Land* in de periode voor 1941. Wellicht oordeelde Hermans dat de stripachtige publicaties die toen zeer fragmentarisch in *Ons Land* verschenen, niet het vermelden waard waren. Hermans vertelt bovendien dat het, volgens hem prachtige, archief van *Ons Land*, bij de overname door de V.M.U. ontmanteld werd, zodat deze sporadische publicaties ook nog moeilijk te achterhalen waren. Hermans publiceerde sinds hij in 1936 als lay-outman voor *Ons Land* werkzaam was, ook mondjesmaat een 'strip' of cartoon in dit blad, maar de publicaties, die hij maakte het laatste jaar voor het uitbreken van de oorlog, zijn zeker het bekijken en vermelden waard. Door hun verscheiden karakter tonen ze ons een opmerkelijke grafische veelzijdigheid, en, ondanks hun gebrek aan vormelijke samenhang, vormen ze een merkwaardig tijdsdocument.

DOOR **WILLY GEETS**

De eerste stripjes die Pink in *Ons Land* publiceert bestaan uit een reeksje van stopcomics, onder de titel *Mijnheer Pip wandelt door het leven*, vanaf juni 1936. De reeks, handelend over de man in de straat, ten tijde van economische crisis, vertoont een grote vormelijke eenheid, telkens een horizontale strook van vijf plaatjes met tekstblokken in geschreven blokletters. Er zijn ook stijlinvloeden van Otto Soglow (Amerikaanse cartoonist, bekend van zijn strip *The Little King*, 23 december 1900 –w 3 april 1975) merkbaar.
Wanneer Pink, onder het signatuur 'Eemans' in 1939 mijnheer Pip tussen januari en september 1939 terug bovenhaalt, is de invloed van Soglow in de aangenaam sobere stileringen groter, maar het lijkt wel of Hermans deze afleveringen gemaakt heeft op persoonlijk initiatief, om gaten in de lay-out op te vullen en terwijl zijn ongerustheid i.v.m. de gespannen wereldactualiteit uit te drukken. De afleveringen hebben allen een verschillend formaat, variërend van horizontale en verticale stroken tot volledige pagina's, waarbij Hermans ook nog eens naar hartenlust experimenteert met de toepassing van tekstballonnen, al of niet in combinatie met tekstblokken onder de plaatjes.

Mijnheer Pip wandelt door het leven.....
(Nadruk verboden.)
Eemans
-IN DE GAZETTEN STAAT DAT HET HONDJE VAN DEN NEGUS OVERLEDEN IS.
-JA;DE SANCTIES OOK.
-ER BESTAAT GEEN VLAAMSCHE KWESTIE MEER.
-HOE ZOO ?
-HA JA, VAN ZEELAND REPTE ER GEEN WOORD OVER IN ZIJN REGEERINGSVERKLARING
NIET ALLEEN ONZE REGEERINGSVORMER LYST ALS VADER.
ZY STYGEN...
ZONSVERDUISTERING

Mijnheer Pip wandelt door het leven
STADS DIENSTEN
GOLF HOTEL
-NU HEBT GE DE 40 URENWEEK ?
-JA,ACHTEREEN HEBBEN WE HEELEMAAL GEEN TYD MEER OM TE SLAPEN.
- AL VEEL GEVANGEN ?
- JA,MAAR ZE BLYVEN NIET HANGEN!
WANDELEND DOOR NATUUR...

Boven:
Otto Soglow,
The Little King,

Rechts:
Mr Pip en de nachtoefeningen
(Ons Land 27 juni 1939 nr 24)

Onder:
Mijnheer Pip wandelt door
het leven (Ons Land 1936)

MR PIP EN DE NACHTOEFENINGEN
MR PIP OEFENT ZICH BY DAG ...
WAT MEER NAAR RECHTS
MYN MAN HOUDT NACHT-OEFENINGEN BY DAG!
IN DE TON
JA VROUWTJE, BIER IS ONMISBARE "MUNI-TIE„ BY NACHTOEFENINGEN!...
...EN BY NACHT
10 UUR! ALLE LICHTEN UIT!
10 UUR 20
VROUW IK HEB NOG HONGER!
GE WEET WAAR HET BROOD STAAT, PIP!..
10 UUR 25
VROUW, IK VIND NIETS IN DE KAS!
GE HEBT DE DEUR IN-PLAATS VAN DE KAS GE-OPEND...E...!
10 UUR 30
PIP, PIP! HA! DE SCHURK HY IS WEG!
TYDENS ZOO'N NACHTOEFENING VOEL IK ME VRY ALS EEN VOGEL!
IK ZAL HEM EENS LEEREN TE "NACHMANOEVEREN„
ONRAAD ?!
VOOR MADAME PIP ZYN DE NACHT-OEFENINGEN UITSTEKEND GESLAAGD!..
747

(Nadruk verboden.)
-KUNT GE VAN BOKSEN LEVEN? - JA, EN OOK VAN STERVEN
NOTA VAN DE REDAKTIE
DE TEEKENAAR VERONTSCHULDIGT ZICH! MR. PIP IS IN STAKING GEGAAN!

Mijnheer Pip wandelt door het leven.....
(Verboden nadruk.)
PARIS
ZUID ZEE
LANDEN
SCHOOLPLICHT TOT 16 JAAR
40 UREN WEEK!
-GY WILT DUS MET ALLE GEWELD DAT IK UW NAAM OP UW PORTRET ZET? -JA, HOE KAN MEN MY ANDERS HERKENNEN ?
-WAT DENKT GY VAN DE RONDE? -WELKE RONDE ?
-GAAT GE IN UW VACANTIE OP REIS -NEEN, IK BEN TE VERMOEID
-MYNHEER, IK VRAAG U DE HAND UWER DOCHTER -EN IK, MYNHEER, IK VRAAG U NIKS.
-WAT EISCHT MEN... DE 40 UREN WEEK EN SCHOOLPLICHT TOT 40 JAAR?..

Het is onbekend of het in het geval van Pink net als bij Edgar P. Jacobs ook te wijten is aan een jeugdtrauma

Op 27 juni komt in N°24 voor het eerst de angst in verband met de oorlogsdreiging aan bod, onder de vorm van een strip met tekstballonnen op vijf stroken en op paginaformaat: *Mr.Pip en de nachtoefeningen*. Zoals het opvalt dat een opvallend groot percentage van de avonturen van *Blake en Mortimer* zich afspeelt onder de grond, blijkbaar toe te schrijven aan een traumatische jeugdervaring van Edgar P.Jacobs, speelt een groot gedeelte van de strips van Pink zich af in de duisternis. Het is onbekend of dit in het geval van Pink ook te wijten is aan een jeugdtrauma, maar het is wel duidelijk dat dit gegeven Hermans' interesse wegdraagt omwille van de mogelijke grafische varianten waarin hij de duisternis kan uitwerken.

In tegenstelling tot latere generaties hardwerkende Vlaamse tekenaars, die enkel tekstballonnen of ogen afbeeldden in een zwart vlakje en die bij een tafereel in totale duisternis de vermelding toevoegden "het liefste wat ik teken...", werkt de graficus Hermans het gegeven, gedurende zijn ganse oeuvre, uit in de meest denkbare variaties: zwarte vlakjes met tekstballonnen, grote platen met donkere partijen al of niet gecombineerd met arceringen, taferelen met donkere silhouetten op witte achtergrond, witte figuren of delen ervan, uitgespaard in een donkere achtergrond... Zeer graag tekent hij ook zijn figuren met een simpel wit lijntje in een zwart vlak, en dit weer in verschillende technieken: uitgespaard in een zwart getekend vlak, met dekwit op een donker vlak of, wat als lay-outman ook binnen zijn mogelijkheden lag, gewoon door het afdrukken van de zwarte lijntekening in negatief, wat tot mooie resultaten heeft geleid. Ook in zijn latere werk in kleur blijft hij wat de duisternis betreft experimenteren.

Voor de aflevering van mijnheer Pip gebruikt hij hier het gegeven van de 'Verduistering' om op een luchtige manier om te gaan met deze uitzonderlijke toestand en er een gag rond te bouwen waarin Pip zich een ware Oktaaf Keunink- avant-la-lettre toont (Pip maakt van de verduistering gebruik om stiekem een pint te gaan pakken). Op 9 september gebruikt hij het gegeven nog eens opnieuw in een gag op drie stroken, deze keer geschikt nàást een gag van hetzelfde formaat, waarin Pip een loopgraaf naast zijn huis maakt. Ondanks de ernst van de toestand maakt Hermans er iets luchtigs van...

MR PIP
neemt voorzorg-maatregelen
"OP 20 STAPPEN VAN MIJN HUIS MAAK IK EEN LOOPGRAAF"
HULP! HULP!
IK HEB WAT TE DIEP GEGRAVEN.
WAART GE SOMS NAAR PETROLEUM AAN 'T ZOEKEN?..

EENS BURGERS... NU SOLDATEN
ALLE VERANDERING IS GEEN VERBETERING. EN DAT ZEGGEN BIJNA ALLE SOLDATEN DIE EENS, LANG, LANG GELEDEN BURGERS WAREN. MAAR OF AL DIT GEKLAAG OP IEDEREEN TOEPASSELIJK IS VALT NOG TE BEZIEN...
* DE * JONGGEZEL * *
DE GEHUWDE * MAN * *
THUIS
ERGENS

Mr Pip (Ons Land 9 september 1939)

Rechts:
Mr Piot
De Pinnekensdraad

Midden onder:
Uit Mijn Mobilisatiedagboek
(Ons Land 1939)

Onder van boven naar beneden:
"Acht beeldekens uit het leven van den soldaat die kunnen dienen voor muurschildering in een soldatenkantien"

Mr Piot
GEBRUIKT PINNEKENS-DRAAD.
KRAK
GE ZIET VROUWTJE, WIJ GEBRUIKEN PINNEKENSDRAAD VOOR ALLES EN NOG WAT!
EENS TIJD! MANLIEF!
IK HEB HET OOK MAAR EENS MET PINNEKENSDRAAD BEPROEFD!...
COPYRIGHT BY EHERMANS

ONTWAKEN

WASSCHEN

OP STAP

ETEN.

Luchtig zijn ook nog de afleveringen van *Uit mijn Mobilisatiedagboek* die vanaf 30 september van start gaan. Net zoals Hergé, die vanaf 1 september ook regelmatig opnieuw wordt gemobiliseerd en die de continuïteit in *Tintin au Pays de l'Or Noir* voor *Le Petit Vingtième* probeert te bewaren door zijn afleveringen in de kazerne te tekenen, stuurt Pink vanuit de kazerne (te S.) het wekelijks humoristisch verslag van de belevenissen van zijn collega's piotten op naar *Ons Land*. De verhaaltjes, eenvoudig, uit het leven gegrepen tonen ons scènes die voor iedereen die ooit een kamer op een kazerne gedeeld heeft met lotgenoten herkenbaar zijn. Ook de vormgeving is eenvoudig maar mag toch opmerkelijk genoemd worden. De afleveringen in oblongformaat, meestal op drie stroken, met simpele tekeningen, zonder indeling in kadertjes, met veel handgeschreven teksten en soms een tekstballon hebben het uitzicht en het opzet van de *Brieven van Pierke* een satire op tekst van Richard Minne en met tekeningen van Frits Van den Berghe die vanaf 1931 achtereenvolgens in *Koekoek* en *Vooruit* verscheen en die ook het karakter van een dagboek nastreefde. Eén aflevering, in een semi-houtsneden stijl, *Acht Beeldekens uit het Leven van den Soldaat* zou men momenteel kunnen interpreteren als een Felix Timmermans persiflage...

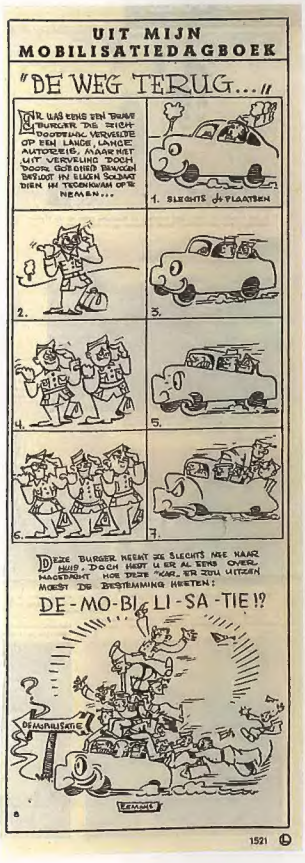

Een andere aflevering, waar de duisternis weer een grote rol speelt *De Eerste Wacht* werd in 1979 gereproduceerd in *De Zevende Kunst voorbij, het cartoon in België*. Terwijl de reeks loopt, verschijnt er ook nog een paginagrote strip *Eens burgers...nu soldaten*, die wat sfeer en onderwerp betreft bij het *Mobilisatiedagboek* kan ondergebracht worden, waarin Hermans de vergelijking maakt tussen het leven als militair en als burger... waarbij voor de gehuwde man het leven als soldaat voordeliger uitvalt. Het wordt allemaal luchtig gebracht, maar het drukt de lezer wel op de realiteit van het onbestemde lot van mensen die buiten hun wil om uit hun dagelijks leven zijn gerukt, terwijl hun een mogelijk onafwendbare dreiging boven het hoofd hangt. Het mobilisatiedagboek eindigt eind december met een aflevering over de ultieme droom van elke wederopgeroepene: de demobilisatie. Lange tijd werd aangenomen dat deze verhaaltjes ook verschenen waren in het soldatenblad *De Pinnekensdraad*, dat verscheen van december 1939 tot 9 mei 1940. Rond dezelfde tijd dat Hermans het *Mobilisatiedagboek* beëindigt in *Ons Land* gaat hij van start met een nieuwe reeks, gesigneerd 'Ehermans', met dezelfde thematiek maar met het herkenbaar karakter van de strip: indeling in kadertjes, enkel tekstballonnen en rond één vaste figuur: de voor de gemobiliseerden al even herkenbare *Mr. Piot*.

MANESCHYN

CAMPIONS

DE WACHT

DE BRIEF

Links:
Ons land
(23 en 30 december 1939)

Onder links:
't Wekelijks schepje van de Wereldtaart
(Ons Land, 6 januari 1940, nr 1)

Onder rechts:
Hooger Leven
(2 januari 1937, nr 1, achterkaft)

't Wekelijksch SCHEPJE
van de WERELDTAART
PAX
DUITSCHE, ENGELSCHE, FRANSCHE SOLDATEN STONDEN VERLEDEN WEEK RONDT DEN KERSTBOOM-VAN-VREDE
Herstboom, waarom verdwijnt gij zoo vlug?..
MAAR ALS HET NIET ERGER WORDT DAN MOGEN WE WEL ZEGGEN DAT WE DE ROTSTE OORLOG BELEVEN DIE DE WERELD OOIT AANSCHOUWEN MOCHT
AAN DE SIEGFRIEDLINN TRACHTEN DE DUITSCHERS HUNNE FRANSCHE KOLLEGAS GELUKKIG TE MAKEN MET BALLONNETJES (MET PROPAGANDALEKTUUR AAN)
OM DE VERVELINGTE BESTRIJDEN ZENDEN DE DUITSCHERS NIET ALTIJD KANONBALLEN MAAR OOK WEL MUZIEKNOTEN!
EEN FRANSCH OFFICIER WERD LAATST ZEER RAZEND KWAAD OMDAT DE DUITSCHERS OP ZIJNE MANSCHAPPEN GEVUURD HADDEN DIE SLECHTS AAN T WANDELEN WAREN! VERONTSCHULDIGINGEN WERDEN AANGEBODEN!...
DE "POILU" LEEFT IN EEN EGAAT LUILEKKERLAND, OP EEN MAALTIJD KRIJST HIJ:
DE DUITSCHE SOLDAAT IS DE GELUKKIGSTE SOLDAAT TER WERELD ZIJNEN ZIJN DAGELIJKSCH RANTSOEN!
MAAR ZOOALS ALTIJD IS HET WEER DE RADIO DIE DE GEMEENE ROLLETJE SPELEN. PARIJS BESTOOKT BERLIJN, BERLIJN BESTOOKT PARIJS
ZOO IS DE OORLOG 1939. MAAR WAT ZAL 1940 ZIJN?
ZEMEINS

Met Kerstmis brengt Hermans een prachtige pagina in *Ons Land*. In *Kerstvizioen*, weer een wonderlijk schouwspel van licht en duisternis, zien twee frontsoldaten hoe een engel in lichtende letters het woord 'PAX' tegen de nachtelijke hemel schildert. Het is de wensdroom van iemand, die als kind de eerste wereldoorlog heeft meegemaakt, waarvoor de angst voor een komende oorlog een wezenlijke realiteit is.
Een week later, 30 december, verschijnt er opnieuw een grote plaat: *Nieuwjaar - vredesjaar?*. We zien hier een heel andere Hermans dan de dromerige poëet uit *Ons Volkske* in de jaren dertig. De ervaring om in één prent zijn visie te geven op de politieke actualiteit, en de kennis hiervan, had hij echter al jaren lang, daar hij sinds 1937 ook haast wekelijks een cartoon maakte voor de voorpagina van *Hooger Leeven* (in deze cartoons duikt weer een ander facet van Hermans' veelzijdig talent op, namelijk de kunst om in weinig lijnen een zeer herkenbare karikatuur neer te zetten). Er is weer 'poëzie' in de grafisch schitterend uitgewerkte eindejaarsplaat in *Ons Land*, maar die is eerder van een grimmige aard: het nieuwe kind '1940' wordt ingehaald in een luxe-rups-voertuig van het merk 'Mars', alle begeleiders dragen gasmaskers, verdoken om het hoekje staat de vredesengel die zich vertwijfeld afvraagt of hij de pasgeborene zal vergezellen, terwijl hij de vredesduif eerder bezorgd in bescherming neemt. Grafisch opmerkelijk zijn hier, naast de sterke licht-donker uitwerking in de compositie, een uiterst zwierige lijn, en het voorkomen van **één** tekstballon in een grote plaat...
De voorpagina die Hergé maakt voor *Le Petit Vingtième* van 28 december, waar alle ogen gericht zijn op een opvliegende vredesduif is veel optimistischer...

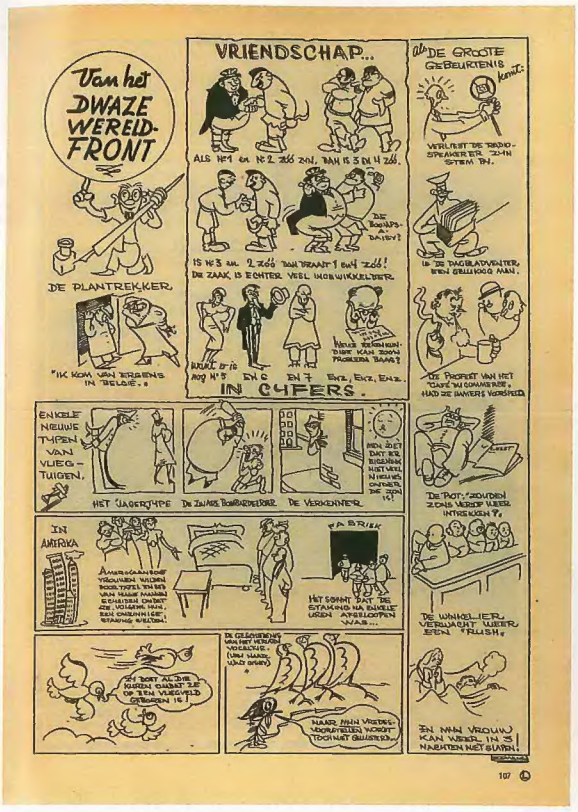

Links: Van het Dwaze Wereldfront (Ons Land, 27 januari 1940, nr 4)

Rechts: Van het Dwaze Wereldfront (Ons Land, februari 1940)

Voor de Duitse inval op 10 mei, verschijnen in 1940 nog negentien nummers van *Ons Land* (daarna verschijnt het blad niet meer tot 21 september). Er loopt een reeks met actuele verslaggeving, *De oorlog woedt...* en soms verschijnt er een pagina met *Oorlogshumor*, gevuld met cartoons van buitenlandse tekenaars. Hermans levert in die periode vooral illustraties bij een vervolgverhaal (*Bewogen Dagen!*) Hij publiceert echter ook nog enkele speciale strip-bijdragen die de invloed van de gespannen wereldsituatie op het dagelijks leven, ook voor de hedendaagse lezer nog voelbaar maken.

In het eerste nummer op 6 januari start hij met een initiatief, waarvan de titel doet vermoeden dat het een vervolgreeks zal worden: *'t Wekelijksch schepje van de Wereldtaart*. In een eerste aflevering, een opstaande strook van vijf maal twee plaatjes naast elkaar, relativeert hij de kortstondige 'sfeer van toenadering' die Kerstmis kort daarvoor nog bracht: de kleine man wil wel, maar een 'grotere macht' verhindert dat. Het blijft bij één aflevering.

Kort daarna, op 27 januari komt er een gelijkaardig initiatief. In *Van het Dwaze Wereldfront* brengt 'Eemans' zeven actualiteitscommentaren in stripvorm samen op één pagina, waarin hij de ernst van de toestand tracht te ontmijnen met humor, maar waarin de reële angst voelbaar is (zie *als de groote gebeurtenis komt...*). Een maand later verschijnt onder dezelfde titel een prachtpagina. Deze keer is het een originele totaalcompositie met een strip van vier stroken, geflankeerd door vijf cartoons. Vooral de strip *De drama's der Duisternis!*, waarvan de eerste drie stroken zijn afgedrukt als negatief en de laatste als 'positieve' lijntekening valt hier op. De toon is weer iets luchtiger.

Het Paasnummer van 23 maart vraagt weer om enige reflectie. In een paginagrote prent in gemengde techniek, *Een nieuwe Lente... geen nieuw geluid!* zien we een skelet een 'onvoltooide symphonie' brengen op een orgel, waarvan de pijpen kanonlopen zijn, die allen de naam dragen van een wapenfabrikant...echt hoopvol is het niet. Het zal tot een jaar na de Duitse inval duren vooraleer er weer een stripcreatie van Hermans in *Ons Land* verschijnt (*Muizengeschiedenis* in mei 1941).

Een kundige bundeling van de hiervoor besproken, los van elkaar verschenen items, zouden ons een grafisch veelzijdige Hermans tonen en een merkwaardig tijdsdocument, waarin de reële angst van de gewone man veel meer voelbaar is dan bij het lezen van een dik boek over dezelfde periode....

Ons Land (23 maart 1940)

catawiki

catawiki.nl
catawiki.be

Nu 2 avonden
Wekelijkse stripveiling!

- Bieden vanaf **vrijdag**.
- Kavels lopen op twee avonden af: **maandag en woensdag** vanaf 20:00 uur.
- Aanbod van **professionele en particuliere** aanbieders.

Opbrengst € 1.950

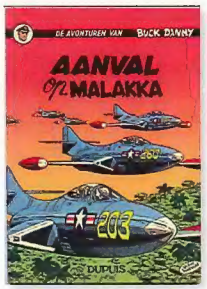

Opbrengst € 500

Opbrengst € 750

Opbrengst € 220

Opbrengst € 420

catawiki.nl/stripveiling

Zelf verkopen op de veiling?
Kijk voor uitleg op catawiki.nl/stripveiling/verkopen

Bekijk ook onze
Stripdagaanbieding

- Strips, zeefdrukken, beelden, etc.
- Kortingen van 50% of meer.
- Elke dag een unieke aanbieding!

catawiki.nl/dagaanbieding

's Werelds grootste catalogus & marktplaats voor verzamelaars